T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI

"EL ELE 1-2-3" ETKİNLİK KİTAPLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINA VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ
(YÜKSEK LİSANS)

ESMA BAŞYİĞİT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ BAHATTİN DENİZ ALTUNOĞLU

OCAK - 2023
KASTAMONU

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Esma BAŞYİĞİT

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EL ELE 1-2-3" ETKİNLİK KİTAPLARININ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINA VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

ESMA BAŞYİĞİT

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ BİLİM DALI
DANIŞMAN:DR. ÖĞR. ÜYESİ BAHATTİN DENİZ ALTUNOĞLU

Bu araştırmada, MEB tarafından okul öncesi eğitim kurumlarına eğitim materyali olarak gönderilen El Ele kitap setinin, Milli Eğitim Bakanlığı 2013 Okul Öncesi Programı'na uygunluğu ve okul öncesi öğretmen görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada karma yöntem izlenmiştir. Buna göre, çalışmada hem nitel hem de nicel veriler toplanmıştır. El Ele kitaplarının incelenmesinde doküman analiz yöntemi kullanılarak içerik analizi yapılmıştır. El Ele kitapları hakkında okul öncesi öğretmen görüşlerinin alınmasında tarama modeli ve fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırma kapsamında amaçlı örnekleme ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi seçilmiştir. Nitel veriler 13 katılımcı, nicel veriler ise 211 katılımcıdan toplanmıştır. Araştırmada üç farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Öğretmen görüşlerine ilişkin nitel veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen 10 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Ayrıca öğretmen görüşlerinin toplanması için kullanılan bir diğer veri toplama aracı ise araştırmacı tarafından literatür kaynaklardan uyarlanarak hazırlanan "El Ele 1-2-3 Kitap Anketi" kullanılmıştır. Geliştirilen bu anket 5 demografik soru, 43 ana sorusundan oluşmaktadır. El Ele 1-2-3 kitaplarının değerlendirilmesi amacıyla Akgül Alak (2016) tarafından geliştirilen "Program Temel Özelliklerini Değerlendirme Envanteri, Kazanım ve Göstergeler Envanteri, Kavram Değerlendirme Envanteri, Yönerge ve Resim Değerlendirme Envanteri" araştırmaya uyarlanarak kullanılmıştır. Bu envanterler kullanılarak programın temel özellikleri, kazanımlar, kavramlar, yönerge ve resimler açısından El Ele 1-2-3 kitap seti incelenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler kodlanarak içerik analizi, yüzde ve frekanslar hesaplanarak istatiksel analiz yapılmıştır. Araştırma sonuncunda El Ele kitaplarının MEB 2013 OÖEP'nın özelliklerini yeterli düzeyde taşımadığı, tüm gelişim alanlarına, kavramlara, kazanım-göstergelere yeterli sayıda yer verilmediği, okul öncesi öğretmenlerinin de eksik bulduğu ve revize edilmesini istediği tespit edilmiştir. El Ele kitaplarının kullanımına geliştirilerek, güncellenerek, yaş gruplarına ayrılarak ve eksiklikler giderilerek devam edilmesi önerilmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Okul öncesi eğitim programı, El Ele kitapları, karma yöntem, öğretmen görüşleri.

Ocak 2023, 171 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

EXAMINING PRESCHOOL ACTIVITY BOOOKS ACCORDING TO THE EDUCATION PROGRAM AND TEACHERS VIEWS

ESMA BAŞYİĞİT

KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCE
CHOOSE YOUR DEPARTMENT
IF THERE IS NO BRANCH DELETE THIS SECTION
SUPERVISOR:ASSISTANT PROF. DR. BAHATTİN DENİZ ALTUNOĞLU

In this research, it is aimed to examine the suitability of the activity book (El Ele 1-2-3) set sent to pre-school education institutions by the Ministry of National Education as educational material with the Ministry of National Education 2013 Pre-School Program and the views of preschool teachers. The study was conducted according to mixed research design. Data were collected by both qualitative and quantitative methods. Content analysis was carried out using the document analysis method for the activity books. Survey model and phenomenological design were used for preschool teacher opinions. Purposive sampling and easily accessible sampling method were chosen within the scope of the research. Qualitative data were collected from 13 participants and quantitative data were collected from 211 participants. Three different data collection tools were used in the study. A semi-structured interview form consisting of 10 questions developed by the researcher was used as a qualitative data collection tool regarding teacher opinions. In addition, another data collection tool used to collect teachers' opinions was the "Hand in Hand 1-2-3 Book Questionnaire", which was adapted from literature sources by the researcher. This developed questionnaire consists of 5 demographic questions and 43 main questions. In order to evaluate El Ele 1-2-3 books, the “Program Basic Features Evaluation Inventory, Learning Outcomes and Indicators Inventory, Concept Evaluation Inventory, Teaching and Picture Evaluation Inventory” developed by Akgül Alak (2016) was adapted and used. Using these inventories, El Ele 1-2-3 book set was examined in terms of the basic features of the program, achievements, concepts, instructions and pictures. Content analysis was done by coding the data obtained in the research, and statistical analysis was performed by calculating percentages and frequencies. As a result of the research, it was determined that the activity books were not prepared in accordance with the features of the MEB 2013 preschool education program, that all development areas, concepts, achievement-indicators were not included in sufficient numbers, and that the preschool teachers also found it lacking and wanted it to be revised. It is recommended to continue the use of activity books by improving, updating, dividing into age groups and eliminating deficiencies.

KEYWORDS: Preschool education program, activity book, mixed method, teacher opinions.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında fikirleri ve önerileriyle her zaman bana yol gösteren, destekleyen ve bu çalışmada çok emeği olan kıymetli danışmanım, değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Bahattin Deniz ALTUNOĞLU' na teşekkürlerimi sunarım.

Benim ve kardeşlerimin hep arkasında duran, hepimizin öğretmen olmasını sağlayan, desteklerini hiç esirgemeyen emekli polis memuru babam Yahya SARP'a ve annem Nazmiye SARP'a sonsuz teşekkürlerimi ve minnetlerimi sunarım. Tezimi tamamlamam için beni cesaretlendiren ve desteğini hiç esirgemeyen eşim Ufuk BAŞYİĞİT'e çok teşekkür ederim.

Tezimin araştırma aşamasında anketime, görüşmelerime katılan bu sürece katkıda bulunan tüm okul öncesi öğretmenlerine ve akademisyenlere teşekkürü borç bilirim.

ESMA BAŞYİĞİT

Kastamonu, 2023

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAYI ..... **ii**
TAAHHÜTNAME ..... **iii**
ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **vi**
TEŞEKKÜR ..... **vii**
İÇİNDEKİLER ..... **viii**
ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ ..... **x**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **xi**
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ ..... **xii**
1. GİRİŞ **13**
1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi 15
1.2 Araştırmanın Problemi 16
1.2.1 Araştırmanın Alt problemleri 16
1.3 Araştırmanın Varsayımları 17
1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları 17
1.5 Tanımlar 17
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE **19**
2.1 Eğitim-Öğretimde Kullanılan Yardımcı Materyaller 19
2.2 Okul Öncesi Dönem Kitapları 21
2.2.1 Öğretici Nitelikteki Çocuk Kitapları (Kavram Kitapları) 22
2.2.2 Yazınsal Nitelikteki Çocuk Kitapları (Öykü Kitapları) 24
2.3 Çocuk Kitaplarının Taşıması Gereken Özellikler 25
2.3.1 Çocuk Kitaplarının Biçim (Yapı) Özellikleri 25
2.3.2 Çocuk Kitaplarının İçerik Özellikleri 27
2.3.3 Çocuk Kitaplarının Resimleme Özellikleri 29
2.3.4 Çocuk Kitaplarında Olmaması Gereken Özellikler 30
2.4 Okul Öncesi Eğitim Projeleri 31
2.5 El Ele 1-2-3 Kitapları 31
2.6 Okul Öncesi Dönem ve Eğitim 33
2.7 MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı 35
2.8 İlgili Araştırmalar 39
3. YÖNTEM **47**
3.1 Nicel aşama: 47
3.1.1 Nicel Araştırma Modeli ve Çalışma Grubu 47
3.1.2 Nicel Veri Toplama Aracı Anket Formu 48
3.1.3 Nicel Veri Toplama ve Analizi 49
3.1.4 Nicel Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği 49
3.2 Nitel aşama 50
3.2.1 Nitel Araştırma Modelleri ve Çalışma Grupları 50
3.2.2 Nitel Veri Toplama Araçları Yarı Yapılandırılmış Görüşme formu ve Envanterler 51
3.2.3 Nitel Veri Toplama ve Analizi 54
3.2.4 Nitel Araştırmaların Geçerliliği ve Güvenirliği 54
3.3 Etik Kurallara Uygunluk 55

4. BULGULAR 57
4.1 Doküman Analizi Yöntemi ile Elde Edilen Bulgular 57
4.1.1 El Ele Kitaplarının Programın Özelliklerine Yönelik Bulguları . 57
4.1.2 El Ele Kitaplarının Kavramlara Yönelik Bulguları 58
4.1.3 El Ele Kitaplarının Gelişim Alanlarına Yönelik Bulguları 59
4.1.3.1 El Ele Kitaplarının Bilişsel Gelişim Alana Yönelik Bulguları 60
4.1.3.2 El Ele Kitaplarının Öz Bakım Becerilerine Yönelik Bulguları 62
4.1.3.3 El Ele Kitaplarının Motor Gelişim Alana Yönelik Bulguları . 62
4.1.3.4 El Ele Kitaplarının Sosyal ve Duygusal Gelişim Alanına Yönelik Bulguları 63
4.1.3.5 El Ele Kitaplarının Dil Gelişim Alana Yönelik Bulguları 64
4.1.4 El Ele Kitaplarının İçerik Özelliklerine Yönelik Bulguları 65
4.2 Anket Yöntemi ile Elde Edilen Bulgular 67
4.3 Görüşme Yöntemi ile Elde Edilen Bulgular 77
5. SONUÇ VE TARTIŞMA 93
5.1 El Ele Kitaplarının OÖEP özelliklerine yönelik inceleme sonuçları . 93
5.2 El Ele kitaplarının gelişim alanlarına yönelik inceleme sonuçları 97
5.3 El Ele kitaplarının kavramlara yönelik inceleme sonuçları 104
5.4 El Ele kitaplarının yönerge, resim ve fiziki özelliklerine yönelik inceleme sonuçları 105
5.5 El Ele kitaplarının çocuklar açısından inceleme sonuçları 109
5.6 El Ele kitaplarının aileler açısından inceleme sonuçları 111
5.7 El Ele kitaplarının kullanım ve uygulama açısından inceleme sonuçları 112
6. ÖNERİLER 121
KAYNAKLAR 123
EKLER 138
EK-A: Etik Kurul İzni 138
EK-B: Okul Öncesi Eğitim Programına Göre Değerlendirme Envanterleri 139
EK-C: Anket 161
EK-Ç: Görüşme Formu 165
EK-D Aydınlatılmış Onam Formları 167
EK-E Envanter Formlarının Kullanım İzni (Akgül Alak,2016) 171

ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 4.1 Kavram kitabı olarak eğitimde hangisi kullanılmalıdır? 71
Şekil 4.2 El Ele kitaplarını en çok hangi yaş seviyesine uygun buluyorsunuz? 72
Şekil 4.3 El Ele kitapları en çok hangi gelişim alanını desteklemektedir? 72
Şekil 4.4 El Ele etkinlik kitaplarını kullanma sıklığınız nedir? 73
Şekil 4.5 El Ele kitaplarını bir günde ortalama kaç sayfa yaptırıyorsunuz? 73
Şekil 4.6 El Ele kitaplarına günde ayırdığınız süre ortalama kaç dakikadır? ... 74
Şekil 4.7 El Ele kitapları hakkında çok seçenekli soruya ait bulgular 74
Şekil 4.8 El Ele kitapları hakkında çok seçenekli soruya ait bulgular 75

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 3.1 Ankete katılan Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri 47
Tablo 3.2 Görüşmeye Katılan Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri 50
Tablo 4.1 El Ele Kitaplarında Okul Öncesi Eğitim Program Özelliklerinin Yer Alma Durumu 57
Tablo 4.2 El Ele Kitaplarında OÖEP'ında Yer Alan Kavramların Yer Alma Durumu 58
Tablo 4.3 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Gelişim Alanları, Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu 59
Tablo 4.4 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Bilişsel Gelişim Alanı Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu 60
Tablo 4.5 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Öz bakım Becerileri Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu 62
Tablo 4.6 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Motor Gelişim Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu 63
Tablo 4.7 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Sosyal-Duygusal Gelişim Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu 63
Tablo 4.8 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Dil Gelişimi Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu 65
Tablo 4.9 El Ele Kitaplarının Yönerge ve Resim açısından değerlendirme durumu 66
Tablo 4.10 El Ele kitaplarının 2013 MEB Programının özellikleri hakkında öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular 67
Tablo 4.11 El Ele kitaplarının fiziki ve içerik özelliklerine hakkında öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular 69
Tablo 4.12 El Ele kitapların hakkında çocuklar ve aileler açısından öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular 70
Tablo 4.13 El Ele kitapları uygulaması hakkındaki öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular 70
Tablo 4.14 El Ele kitapların kullanımı hakkındaki öğretmen görüşleri 77
Tablo 4.15 "El Ele kitaplarının kullanım durumu" alt temasına ait bulgular ... 78
Tablo 4.16 "El Ele kitaplarının kullanım şekli" alt temasına ait bulgular 79
Tablo 4.17 El Ele kitapların kitap içeriği hakkındaki öğretmen görüşleri 80
Tablo 4.18 "Güçlü yönlerine" alt temasına ait bulgular 80
Tablo 4.19 "Kavram" alt temasına ait bulgular 83
Tablo 4.20 "Programın özellikleri" alt temasına ait bulgular 84
Tablo 4.21 "Kazanım ve göstergeler" alt temasına ait bulgular 85
Tablo 4.22 El Ele kitaplarının uygulaması hakkındaki öğretmen görüşleri 85
Tablo 4.23 "Uygulama yaşanan "alt temasına ait bulgular 86
Tablo 4.24 "Yönergeler" alt temasına ait bulgular 87
Tablo 4.25 El Ele kitaplarının çocuklar açısından öğretmen görüşleri 88
Tablo 4.26 "Yaşlar" alt temasına ait bulgular 89
Tablo 4.27 "Hoşnutluk Durumu" alt temasına ait bulgular 90
Tablo 4.28 El Ele kitaplarının aileler açısından öğretmen görüşleri 91
Tablo 4.29 "Aileler" alt temasına ait bulgular 91

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler

%	**:** Yüzdelik değer
f	**:** Frekans değeri

Kısaltmalar

MEB	**:** Milli Eğitim Bakanlığı
OÖEP	**:** Okul Öncesi Eğitim Programı
UNICEF	**:** Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
SPSS	**:** Statistical Package for the Social Sciences
TÜBİTAK	**:** Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TDK	**:** Türk Dil Kurumu
Ed.	**:** Editör
vd.	**:** ve diğerleri
s.	**:** sayfa
bkz.	**:** bakınız

1. GİRİŞ

21. yüzyılda eğitim öğretimde kullanılan materyaller çok çeşitlenmiştir. Etkileşimli tahtalar, bilgisayarlar, çok boyutlu programlar, modeller vb. okullarda çokça kullanılmaktadır. Teknolojinin gelişmesi ile materyaller çeşitlense de eski çağlardan beri kullanılan, günümüzde de kullanılmaya devam eden bir numaralı öğretmen, öğrenci kaynağı ve eğitim materyali kitaplardır (Erkılıç ve Can, 2018). Şengör vd. (2010) araştırmalarında öğretmenlerin %15'nin kitapları her zaman kullandığı %66'sının ise gerek duyduğu zamanlarda kullandığı sonucuna ulaşmışlardır.

Kitap kullanımının temel amacı çocuklara kazandırılmak istenen bilgi ve becerileri kazandırırken eğitim sürecine rehberlik etmektir (Ünsal ve Güneş, 2002). Kitapların cep kitapları, kılavuz kitapları, etkinlik kitapları, ders kitapları, e-kitap, z-kitap gibi birçok çeşidi bulunmaktadır. Kitaplar kolay ulaşılabildiği için, öğrenme zorluğu çeken çocuklara sözel içerikleriyle daha iyi öğrenme olanağı vermektedir.

Öğretmen ve öğrencilere Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından eğitim materyali olarak kitaplar gönderilmektedir. Okullara gönderilen kaynak kitaplar öğretmenlere müfredatta yer alan kazanımları birinci elden ulaştıran kaynaklardır (Güzel, 2011). Kitaplar programda yer alan kazanımlara göre etkinlikler, örnek uygulamalar sunarak öğrencilere rehber olurlar ve geniş bir içerik sunarlar (Demir ve Ertaş, 2014). Kitaplar, eğitim konularına, hedeflerine ve eğitimin işleyişine yer vererek eğitim-öğretim sürecine katkıda bulunurlar. Kitaplar öğrencilere kendi seviyelerine göre konularda ilerlemelerine ve öğrendiklerini tekrar etmelerine olanak vermektedirler. Genelde öğrenciler, sade dil kullanılan, konu ile ilgili görsel ögelere yer veren, canlı renkleri olan ve ilgi çekici kapağa sahip kitaplardan hoşlanmaktadırlar (Ünsal ve Güneş, 2002).

Okul öncesi eğitiminde kullanılan kitaplarda içeriklerin görsellerle desteklenmesi son derece önemlidir. Eğitim materyalleri, görsel ögelerle içeriği destekleyerek eğitim sürecini devam ettirmelidir (Toprak, 1993). Kitaplarda görseller çocukların dikkatini çekerek akılda daha kalıcı hale gelmesini sağlamaktadır (Idin, 2000). İyi düzenlenmiş görsellere, doğru içeriğe, sade bir dile sahip olan kitaplar öğretmenlerin

mesleki bilgi eksikliklerini kapatma ve mesleğinde faklı teknikler kullanmasını sağlayarak daha yeterli eğitim vermesini sağlar (Şimşek, 2010). Ayrıca öğretmenlere yol göstererek araştırma yapmaya yönlendirmektedir.

Çocuk kitapları yazınsal ve öğretici (kavramsal) kitaplar olarak iki türdür (Alabay vd., 2018). Öğretici kavram kitapları, çocuklara kavramları ve çeşitli bilgileri öğretmek için kullanılmaktadır. Kavram kitapları okul öncesi eğitimden başlayarak birçok eğitim kademesinde kullanılmaktadır. Kavram kitapları çocukların çevresindeki nesneleri ve varlıkları tanımasına yardımcı olur (Şahin, 2014). Çocukların nesneleri isimlendirebilmesine, sınıflama yapmasına, soyut düşünme becerilerinin gelişmesine yardımcı olur (Yalçın ve Aytaş, 2002; akt. Yurtseven, 2011). Kavram kitapları çocukların sayıları, renkleri, şekilleri, kavramları, mevsimleri, saatleri, örüntüleri öğrenmesini destekler (Akgül Alak, 2016). Kavram kitapları çocukların bilişsel, motor, dil beceri alanlarını destekleyen, geliştiren renkli ve eğlenceli kitaplardır.

Eğitimde kullanılan kitapların araştırılması, kitapların güçlü ve zayıf yanlarını ortaya koyarak programın gelişmesine ve üretilen diğer kitaplara gerekli uyarlamalar yapılarak kitapların gelişimine katkı sağlayacaktır (Sheldon,1988). Ayrıca öğretmenlerin doğru kaynak seçimlerine bu araştırmalar yardımcı olacaktır. Ders kitaplarındaki etkinlikler öğrencilere uygun değilse, müfredata uyarlanamıyorsa, öğretmenin yöntem ve tekniklerine uymuyorsa eğitimde sınırlı bir düzeyde kalır (Hsiang vd., 2022). Ders kitaplarının basım öncesi incelenmesinin yanında basımdan sonra ve kullanılması esnasında da incelenerek değerlendirilmesi daha iyi sonuçlar getirecektir. Eğitim sürecinde yanlış ve eksik uygulamalar olmaması için kitapların incelenmesi önem arz etmektedir (Tan Şişman ve Akkaya 2017). Ayrıca ders kitapları hakkında yapılan araştırmalar hem kitapların hem de eğitimin kalitesinin artmasında olumlu katkı sağlayacaktır (Demir ve Atasoy, 2017). Bu sebeple bu araştırmada okul öncesi kurumlarında kullanılan El Ele 1-2-3 etkinlik kitapları incelenmiştir. Ayrıca El Ele kitaplarını kullanan ve uygulayan kişiler okul öncesi öğretmenler olduğu için onların görüşleri araştırılarak incelemelerde bulunulmuştur.

1.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı; okul öncesi eğitimde MEB tarafından okullara gönderilen El Ele 1-2-3 etkinlik kitaplarının, 2013 MEB okul öncesi eğitim programı açısından incelemek ve okul öncesi öğretmenlerin bu kitaplar hakkındaki görüşlerini belirlemektir.

Okul öncesi eğitim çocukların birçok şeyi ilk keşfettiği, ilk deneyimlediği, ilk öğrendiği, okul hayatının başladığı dönemdir. Bu dönem çocukların yaşamımda en kritik dönemlerden biridir. Örneğin, Bloom'a göre zekâ gelişiminin % 50 si 0-4 yaşta, %30'un 4-8 yaşta ve % 20'si 8-12 yaşta tamamlamaktadır (Akt. Yıldız, 2018). Zekâ gelişiminin büyük bir bölümü erken çocukluk döneminde gerçekleşmektedir. Kelime bilgisi, sayısı ve dil gelişimi çocukların okuryazarlık becerilerinin gelişiminde çok önemlidir (Duff vd., 2015). Bundan dolayı gelişimlerinin en hızlı olduğu okul öncesi dönemde çocukların öğrenme ihtiyaçları belirlenerek, karşılanmalıdır (Kürkçü vd. 2016). Çocuklara uygulanan doğru eğitimler sonucu, toplumların daha sağlıklı ve güçlü olması sağlanmış olacaktır (Alabay vd., 2018). Erken çocukluk dönemi çocukların bilişsel, dil, sosyal, bedensel tüm gelişim alanlarının geliştiği ve çok hassas olunması gereken dönemdir. Bu sebeple bu dönemde kullanılan materyaller de çocukların gelişimini etkilemektedir. Bundan dolayı okullarda kullanılan kaynak kitapları inceleyen araştırmalar önemli hale gelmektedir. Çocukların kitaplarla tanışması okul öncesi dönemde olmaktadır. Çocuk kitapları üzerine yapılan araştırmaların artması, kitaplar hakkında bilgilerin artması için büyük önem taşımaktadır (Körükçü, 2012). Kitaplar eksiksiz olmadığından, kitapların analiz edilmesi, zayıf yönlerinin belirlenmesi ve kitapların bir sonraki baskısında kitabın yeniden gözden geçirilerek eksiklikleri giderilerek düzeltilmiş halde basılmasına imkân verilmiş olacaktır (Khodabakhshi, 2014). Bu çalışma da okul öncesi eğitimde hali hazırda kullanılan El Ele etkinlik kitaplarının yeterli ve yetersiz yönlerini belirlenerek materyalin gelişimine katkı sağlanacağı umulmaktadır.

Çocuklarımızın yetişmesinde, gelişmesinde önemli etken olan ve eğitimde en sık kullanılan ders kitaplarından öğretmenlerin genelinin memnun olması beklenmektedir (Öcal ve Yiğittir, 2007). Sınıflarda eğitim programının hedeflerinin

kazanılmasında ve uygulanmasında en önemli rolü öğretmenler üstlenmektedir. Bundan dolayı eğitimde karşılaşılan aksaklıkların ve eksikliklerin belirlenmesinde önemli kaynakların başında öğretmenler yer almaktadır (Bakar vd., 2008). Bundan dolayı eğitimde programları hazırlamada, uygulama ve değerlendirmede öğretmen görüşlerine başvurulmalıdır. Benzer şekilde, kitapların eğitim düzeni içindeki uygulayıcıları öğretmenler olduğu için onların da görüşleri dikkate alınmalıdır. Bundan dolayı okul öncesi eğitimde kullanılan El Ele kitapları hakkında okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin alınması önemli hale gelmektedir.

1.2 Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problem durumu **:"**Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okul öncesi eğitimde kullanılması için eğitim materyali olarak okullara gönderilen El Ele 1-2-3 etkinlik kitaplarının MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programına uygunluğu ve öğretmen görüşlerine göre durumu nasıldır?" şeklindedir.

1.2.1 Araştırmanın Alt problemleri

1. El Ele 1-2-3 kitapları MEB 2013 okul öncesi eğitim programının temel özellikleri açısından nasıldır?

2. El Ele 1-2-3 kitapları MEB 2013 programında yer alan kavramlar açısından nasıldır?

3. El Ele 1-2-3 kitapları MEB 2013 programında yer alan kazanım ve göstergeler açısından nasıldır?

4. El Ele 1-2-3 kitapları resim, boyut, kapak, renk, yazı, yönerge ve ciltleme açısından nasıldır?

5. Okul öncesi öğretmenlerinin El Ele 1-2-3 kitapları hakkındaki görüşleri nelerdir?

1.3 Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmaya katılım sağlayan okul öncesi öğretmenlerin veri toplama araçlarını gönüllü ve samimi şekilde cevapladıkları varsayılmıştır. Ayrıca, araştırmacının araştırma boyunca objektif bir şekilde yaklaştığı ve süreci tamamladığı varsayılmıştır.

1.4 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları; araştırmada kullanılan veri toplama araçları, araştırmanın alt problemleri ve araştırmada yer alan örneklemlerle sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Çocuk: Bebeklik dönemiyle ergenlik dönemi arasında bulunan, 0-15 yaş arası dönemi kapsayan, kız veya erkek olan küçük insanlara çocuk denir (Şahin, 2007).

Erken çocukluk dönemi: Bireyin doğumdan 8 yaşa kadar olan aralık ve gelişimi için kritik döneme erken çocukluk dönemi denir (Oktay, 2002).

Okul öncesi eğitim: 0-72 ay arası çocukları ilkokula hazırlayan, onlara zengin çevre olanağı sunan, onları sosyal, zihinsel, duygusal, fiziksel yönden destekleyen tüm gelişim alanlarını geliştiren, toplumsal milli değerleri aşılayan ve bireysel farlılıklarına göre temel eğitim veren ilk eğitim sürecine okul öncesi eğitim denir (Ural ve Ramazan, 2007).

Okul Öncesi Eğitim Programı: Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan gelişim alanlarını destekleyen, ilkokula hazırlayan, sarmal, gelişimsel ve eklektik özellikleri olan programa denir (MEB, 2013).

Materyal: Sözel, yazılı, araç, gereç, belge vb. malzemelere materyal denir (TDK, 2021).

Eğitim programı: Eğitimi düzenin ve işleyişine kılavuzluk eden sistemli plana eğitim programı denir (Bolat, 2017).

Göstergeler: Bir alanda gelişim gösterme, nicelik ve değer arasındaki bağdır (TDK, 2021).

Ders kitabı: Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Yönetmeliği'ne göre yaygın ve örgün eğitimin her kademesinde kullanmak üzere hazırlanan, içeriği öğretim programına uygun, ders konularının yer aldığı yazılı ve basılı kaynaklardır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2011).

Öğretim materyalleri: Eğitim-öğretim süresi içinde öğrencilerin öğrenmesine katkı sağlayarak yardımcı olan eğitim araçlarına denir (Çelikkaya, 2013).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Eğitim-Öğretimde Kullanılan Yardımcı Materyaller

Öğretim programlarının önceden belirlenen hedeflere uygun olarak hazırlanmış kazanımlarına ulaşmayı sağlayan öğretim yöntemlerinin ve materyallerinin belirlenmesi gereklidir (Dindar ve Yaman, 2003). Eğitim-öğretim sürecinde öğretmen ve öğrenciler birçok eğitim-öğretim materyalinden yaralanmaktadır. Öğretim materyali, "eğitim-öğretim süreçleri içerisinde öğrenmeye ve öğretmeye yardımcı olabilecek eğitsel malzemelere verilen isimdir" (Güneş, 2017, s.15).
Öğretmenler eğitimde kullanacakları araç-gereçleri kazandırılmak istenen hedeflere uygunluğuna, öğrencilerin yaşlarına ve seviyelerine uygunluğuna, ayrıca dikkat çekiciliğine, ekonomik oluşuyla kullanılabilirliğine bakarak seçerler (Dindar ve Yaman, 2003). Amerika'daki Texas Üniversitesinde yapılan araştırmalar sonucunda süre sabitlendiğinde hatırlama yüzdeleri: kişiler okuduklarının % 10'unu, duyduklarının % 20'sini, gördüklerinin % 30'unu, hem görüp hem duyduklarının % 50'sini, görüp işittikleri ve söylediklerinin %90'nı hatırlayabilmektedir (Üçışık vd., 2013). Bundan dolayı eğitim materyalleri öğrencilerin birçok duyusuna hitap edecek şekilde olmalıdır.

Eğitimde kullanılan materyallerin haritalar, kitaplar, etkileşimli tahtalar, bilgisayarlar, dergiler, modeller, afişler, projeksiyon makinası vb. birçok çeşidi vardır. Fakat 21. yüzyılla birlikte bazıları önemini kaybederek onların yerini daha yeni ve gelişmiş eğitim materyalleri almıştır. Mesela tepegöz, disketler, kasetler vb. eğitim araçların yerini etkileşimli tahtalar, bilgisayarlar, akıllı tahtalar, laptoplar vb. gibi araçlar yerini almıştır. Ama insanlar arası bilgi aktarımında ve eğitim-öğretimin en temel taşı her zaman kitaplar olmuştur (Erorta ve Kayabaş, 2015). 21. Yüzyılda teknolojik gelişmelerle ders kitaplarının etkililiğinin azaldığı söylense de, eğitim sürecinin planlı ve programlı olabilmesi önemli olduğu için hala etkin şekilde kullanılmaktadır (Özkan, 2010). Kitaplar gelecek yüzyıllarda etkinliğini kaybetmeyebilir çünkü bilgileri ileriye aktarılması için en kalıcı ve kolay yöntemdir.

Kitaplar sadece çocuklara bilgi aktarmaz ayrıca değerler kazandırarak karakterlerine de katkıda bulunurlar (Syahbana ve Pratama, 2017). Bu sebeple kitaplarda değerler eğitimine de son yıllarda sıkça yer verilmektedir. Ayrıca ders kitapları çocukların öğrendiklerini bireysel olarak tekrar etmesine de olanak verir (Ünsal ve Güneş, 2003). Böylece kendi hızında ilerlemesine de olanak tanır. Kitapların içerikleri müfredatla uyumlu olmalı ve öğrencilerin ihtiyaçlarına uyumlu olup onları hayata hazırlamalıdırlar (Mohammad ve Kumari, 2007).

Kaliteli bireyler yetişmesi için kitaplar, kalıplaşmış bilgiler yerine düşündürmeye teşvik edecek, kavramların temel anlamı dışında yorumlamasına, uygulama yapmasına, grup çalışması yapmasına, sözlü ve yazılı iletişime imkân verecek şekilde tasarlanıp, basılmalıdır (Özbay, 2003). Kitaplar sürekli bir dönüşüm içinde olmalıdır. Çünkü eğitimde kullanılan yardımcı kitaplar yenilikleri takip edilerek oluşturulduğunda, öğrencilerin yeniliklere ve çağa uygun bilgi, beceri donanımına sahip olmasına olanak verir (Özkan, 2010). Kitaplar çağın gerisinde kaldığında eğitim-öğretim ve öğrenciler de çağın gerisinde kalır. Kitapların içerikleri özgün, farklı materyallerle desteklenmiş, kültürel değerlere uygun, öğrencilerin dikkatini çekecek ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde tasarlanıp basılmalıdır (Khodabakhshi, 2014).

Ders kitapları eğitim ve öğretime en büyük yardımcı kaynaktır ve hala popülerliğini devam ettirmektedir (Mohammadi ve Abdi, 2014). Öğretmenlerin kullanım şekli ve amacına göre ders kitaplarının rolü de değişmektedir (Sikorova, 2012). Eğitim sürecinde kullanılan öğretim materyalleri eğitimi kolaylaştırıp, kalıcı hale getirmek içinken, amacı dışında kullanılarak, öğretmenin yerini alarak süre doldurma amaçlı da kullanılabilmektedir (Çoban ve İleri, 2013). Sadece süre doldurma amaçlı kitap veya her hangi bir eğitim materyali kullanmak eğitim materyallerinin amacı dışında verimsiz olarak kullanılması demektir.

Kitap eleştirmenleri, birçok kitabın içerik, dil ve bilimsellik yönünden zayıf olduğunu belirtmektedir (Crismore, 1989). Bundan dolayı kaynak kitaplar seçilirken içeriğinin ve dilinin zenginliğine, çocukların seviyelerine ve ihtiyaçlarına uygun olup olmadığına bakılmalıdır. Öğretmen ve aileler çocuklara kitap alırken yeterli bilgi ve donanıma sahip değillerse yanlış içerikli kitaplar alabilirler. Bu da çocukların

gelişimine zarar vermektedir. MEB tarafından verilen kitaplar özenle hazırlanıp eğitime sunulmalıdır. Kaliteli kitaplar hazırlanırsa öğretmeler ve öğrenciler ek kaynaklara ihtiyaç duymazlar.

2.2 Okul Öncesi Dönem Kitapları

Eğitimin bir kolu eğitimcilerse, diğer kolu ise kitaplardır. Hikâyeler, romanlar, ders kitapları, şiir kitapları vb. tüm çeşit çeşit kitaplar kişilerin yaşamlarının bir parçası olmuştur ve olmaya da devam edecektir. Çocukları çocukluktan yetişkinliğe hazırlayan, eğitim-öğretim hayatını destekleyen en güzel araçlardan biri de çocuklara uygun hazırlanmış çocuk kitaplarıdır (Demircan, 2006). Kitaplar çocukların yaşamına çok küçük yaşlarda girmektedir. Erken çocukluk döneminde ailelerin çocuklarına kitap okuması okuryazarlık becerilerine önemli katkıda bulunur (Emre, 2017). Okul öncesi kurumlarda da çocuklara düzenli kitap okuma ve inceleme etkinlikleri yapılır. Kitaplarla çocuklar anadillerini doğru ve güzel şekilde konuşmayı öğrenirler. Ayrıca çocuklara büyüklerin kitap okuması ve kitap hakkında soru sorması onların çok hoşlarına giden bir etkinliktir (Şimşek Çetin ve Bay, 2015).

Çocuk edebiyatı, çocuklar için oluşturulan, tüm gelişim alanlarını destekleyen, zaman kavramı oluşturan, toplum kültürünü ileriye aktaran, estetik duygusu oluşturan edebi türe denir (Tüfekçi, 2014). Çocukların en önemli bilgi kaynağı, çocuklara tekrar tekrar okunabilen, gelişimlerine uygun olarak hazırlanmış resimli kitaplardır (Oskamp vd., 1996). Çocuklarda erken yaşta fonolojik farkındalık, kelime dağarcığı, dil oluşumu, harf öğrenimi gibi okuma-yazma becerileri oluşmaya başlar (Kandır ve Yazıcı, 2016).

Justice ve Ezell (2002) yaptıkları araştırmada çocuklara 8 haftalık kitap okuma seansları yapmıştırlar. Araştırma sonunda çocukların alfabe tanıma, kelime bilgisi ve kelime dağarcıklarında ciddi derecede artış olduğu belirlemişlerdir. Çocukların okuma-yazma becerileri doğumla başlayıp hayat boyu devam etmekte ve erken çocuklukta aldığı okuma-yazma becerileri ileri kademelerdeki okul başarısını da etkilemektedir (Johnson, 2015).

Aram ve Aviram (2009) da yaptıkları araştırmada hikâye kitaplarının okunma sıklığı artıkça çocuklarda dil gelişimleri ve kelime dağarcıklarının artığını tespit etmişlerdir.

Çocuklara erken çocukluk döneminde sunulan resimli kitaplar çocukların öğrenme becerilerini hızlandırmakta, yeni bilgiler keşfettirmekte, hayal gücünü geliştirmekte ve doğal öğrenmesine olanak sağlamaktadır (Körükçü, 2014). Bundan dolayı çocuk edebiyatının; çocukların karakter oluşumunda, duygularını yönetmesinde, problemleriyle başa çıkma yollarını geliştirip desteklemekte etkin bir gücünün olduğu yadsınamaz bir gerçektir (Jalongo, 2004).

Erdoğan (1999) ve Demircan (2006) yaptıkları çalışmalarda; çocuk kitaplarının kapak, ciltleme, resimlerin, içeriklerinin, dilinin yeterli nitelikte olmadıkları tespit etmişlerdir. Ebeveynlerin kitapları seçerken içeriklerinin, boyutunun, görsellerinin, anlatım dilinin, yazı puntolarının, temasının, sayfa sayıları ve yapılarının çocuklara uygun nitelikte olmasına dikkat etmeleri gerekmektedir (Pekdoğan, 2017). Aileler tarafından kitap seçiminde farklı yayın evleri, farklı boyut ve konulardaki kitapların seçilmesi çocukların ilgilerini daha çok çekebilir.

Çocuk kitapları iki türden oluşmaktadır. Birinci tür öğretici nitelikteki çocuk kitapları, ikinci tür ise yazınsal nitelikteki çocuk yazı kitaplarıdır (Alabay vd., 2018). Bu iki türde çocukların gelişimi için önemli ve gereklidir. Aşağıdaki iki başlıkta bu iki çocuk kitabı türü daha detaylı ele alınmıştır.

2.2.1 Öğretici Nitelikteki Çocuk Kitapları (Kavram Kitapları)

İnsanlar doğdukları andan itibaren duyu organlarıyla aldıkları iletileri anlamlandırmaya çalışırlar. Böylece insanlarda bebeklikten itibaren kavram oluşmaya başlar ve kavram bilgileri de sürekli artmaya devam eder (Aktaş Arnas, 2012). Çocuklarda kavram öğrenimini Vygotsky ikiye ayırmıştır. Kendiliğinden, çocuğun kendi deneyimleriyle oluşan kavramlara "gündelik kavramlar", okulda ve aile içinde öğrenilen, kendiliğinden öğrenilmeyen kavramlara da "bilimsel kavramlar" adını vermiştir (Erdener, 2009). Çocuklar 0-8 yaş arasında soyut-somut kavramları, net-net olmayan kavramları ve birçok kavramı öğrenmektedir (Sucuoğlu vd., 2008).

Okul öncesi dönemi ana kavramların kazanıldığı kritik bir dönemdir. Özellikle 3-6 yaş arası çocukların bireysellikten uzaklaşarak sosyalleşmeye yöneldiği, yeni kavram ve bilgi öğrenerek zihnini geliştirdiği dönemdir (Alptekin, 2018). Kavramlar,

bireylerin çevreyle kurduğu iletişim ve etkileşim ile oluşmaktadır. Çocuklarda kavramlar, oyun sırasında, zıplamasında, koşmasında, yemek sırasında ve düşünürken oluşabilmektedir. Yani hayatın her anında kavram oluşumu olabilmektedir ve doğal bir süreçtir. Çocuklar cansız varlıklarla da etkileşimde bulunurlar ve problem çözme becerilerini kullanırlar bu süre zarfında da kavram bilgileri gelişir (Altekin 2018). Çocukların ailesi, akran grupları, okulları, yani çevreleri çocuklardaki kavramların içeriğini, sayısını ve niteliğini etkilemektedir (Ayvacı ve Yurt, 2016). Okula başladıklarında sahip oldukları kavram bilgileri eksik olan çocukların, öğrenme süreçlerinde aksaklıklar olabilmekte ve bundan dolayı çocuklar akademik olarak başarısız olabilmektedirler (Glutting vd., 1989; akt. Sucuoğlu vd., 2008). Bu sebeple kavram öğrenmedeki eksikliklerin tamamlanması için erken çocukluk döneminde kavram kitaplarına yer verilmesi gereklidir.

Kavram kitapları; çocukların bilgiyi öğrenmeleri için resimlerle desteklenmiş eğitime yardımcı kitaplardır. Alabay vd. (2018) göre öğretici nitelikteki çocuk kitapları, çocuklara yaşamı hakkında bilgi kazandıran, gerçek yaşamı anlamlandırmasını sağlayan kitaplara denir. Kavram kitaplarına eğitimin her kademesinde rastlamaktayız. Son yıllarda kavram kitapları okul öncesi eğitim kurumlarında da sıkça kullanılmaya başlanmıştır. Milli eğitim bakanlığı tarafından önce Pamuk Şekerim etkinlik kitapları sonrasında ise El Ele etkinlik kitapları ücretsiz olarak okullara dağıtılmıştır.

Kavram kitapları, doğru kullanıldığında eğitime faydalı kitaplar olmaktadır. Ama sadece kitap üzerinden eğitim verilmesi özellikle bu yaş aralığında uygun olmamaktadır. Okul öncesi dönem çocuklarının öğrenme ve keşfetme dili oyundur (Tuğrul vd., 2014). Okul öncesi dönem çocuklarında, kavramların daha kalıcı hale gelmesi için kitap tek başına yeterli değildir. Kitap kavram öğretiminde sadece yardımcıdır. Asıl kavram öğretimi drama, oyun, müzik vb. etkinliklerle çocuğun daha aktif olduğu etkinliklerle yapılmalıdır. Mesela didaktik oyunlar çocukların daha çok iletişim kurmasını sağlayarak sözcük dağarcığını geliştirir, mantıksal-matematiksel düşünmeyi geliştirir sınıflama yapmasına olanak verir, zaman ve sayı kavramlarını kavramasını sağlar (Petrovska vd., 2013). Eğitimde öğretici nitelikteki kitaplar eğlenceli etkinliklerle birleştirilerek sunulmalıdır. Kitaplar böylelikle tek düze kullanılmaktan çıkmış olur.

2.2.2 Yazınsal Nitelikteki Çocuk Kitapları (Öykü Kitapları)

Her gelişim alnında olduğu gibi dil alanında da 0-6 yaş kritik bir dönemdir. Okul öncesi dönemde çocuklar dil alanında yeterli uyaranlarla desteklenmezse ileriki dönemlerde kelime dağarcığı, okuma yazma gibi becerilerin gelişimi olumsuz etkilenebilir. Çocuk edebiyatı, çocukların dil gelişim alanını desteleyerek çocuklara yeni kavram ve kelimeler öğretmektedir (Ulusoy ve Altun, 2018). Hatta çocuklara kitap okuma, çocuklarda dil gelişimini destekleyerek okuryazarlık becerilerinin oluşumunda çok etkilidir (Wasik ve Bond, 2001).

Yazınsal nitelikteki yani öykü (hikâye) kitapları erken çocukluk eğitiminde sıkça kullanılan materyallerdendir. Yazınsal nitelikteki çocuk kitapları, resimli ve bir kurgusu olan hikâye kitaplarına denir (Alabay vd., 2018). Hikâye kitaplarının kurgularıyla gerçek hayat arasında bir bağ vardır. Bundan dolayı çocuklar gerçek hayatı ilk hikâye kitaplarıyla öğrenirler. Hikâye kitapları çocuklara doğayı, insan ilişkilerini ve duyguları öğrenmesi için bir deneyim alanı oluşturur (Özdemir, 2015).

Okunan hikâye kitaplarında geçen karakterlerle çocuklar kendilerini özdeşleştirirler. Çocuklarda kimlik ve değer oluşumlarının temelleri hikâye kitapları ile atıldığı için kitaplarda yer alan metinler toplumsal, tarihi, evrensel değerlere yer vermeli ve toplumsal gerçeklerle çakışmamalıdır (Osmanoglu, 2018). Öğretmenler ve ebeveynler çocuklara okunacak kitapları dikkatli seçmeli ve özenli okumalıdırlar (Campbell, 1995).

Roberts (2011) yaptığı araştırmasında anadil haricinde ikinci bir dil öğrenmede İngilizce hikâye kitaplarının etkisini araştırmış ve araştırmasının sonunda İngilizce kelimeleri öğrenmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca çocuklara düzenli etkileşimli resimli hikâye kitaplarının okunması konuşma bozukluğu olan çocuklarda kelime ve kavram öğrenmesine, doğru cümle kurmasına yardımcı olmaktadır (Breit-Smith vd., 2017). Okul öncesi dönemde çocukların kullandığı kelime sayıları sınırlıdır. Çocuklardaki sınırlı kelime kullanımı; çocukların anlamada sıkıntı çekmesine yol açarak ilerde akademik başarısına ve okuma güçlülüğüne sebep olabilmektedir (Peters-Sanders, 2020). Bu sebeple okul öncesi dönemde hikâye etkinlikleri, Türkçe-dil etkinlikleri sıklıkla yapılan etkinliklerdendir. Çocuklarla etkileşimli hikâye saatleri, dinlediğini anlama, yorumlama, hikâye tamamlama,

sorulara cevap verme, kendi ifade etme, sohbet etme, mantık yürütme, dinlediklerini hatırlama gibi imkânlar vererek hem anadillerini doğru ve güzel konuşmasına hem de kelime bilgilerinin artmasına olanak tanır.

Hikâye kitaplarında çeviri çocuk kitaplarına sıkça yer verilmektedir. Çeviri kitaplar itina ile çocuklara uygun çevrilmelidir. Devrik cümlelere yer verilmemeli ve verilen anlamın dışına çıkmadan çevrilmelidir. Çeviri çocuk kitaplarında yabancı kültürleri özendirmeden tanıtma amacıyla aktarılmalıdır (Kazancı Gül, 2018).

Çocuk kitapları hakkında öğretmen adaylarına gerekli eğitimler üniversitede verilmeli, öğretmen olduktan sonrada hizmet içi eğitimlerle desteklenmelidir. Öğretmenler de çocuk kitapları hakkında velilere yönelik eğitimler düzenleyerek onların bilinçlenmesini sağlayabilir. Böylece daha küçük yaşlarda çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırılabilir.

2.3 Çocuk Kitaplarının Taşıması Gereken Özellikler

Çocuk kitaplarında bulunması gereken biçim özellikleri, içerik özellikleri ve resimleme özelliklerinin bulunması gerekmektedir (Gönen vd., 2012). Çocuk kitapların gelişi güzel hazırlanıp basılmaz. Çocuk kitaplarının belirli özellikleri içermesi gerekmektedir. Bu özellikler çocuklar üzerinde yapılan araştırmalar ve deneyimler sonucu ortaya çıkmıştır. Kitapların biçim (yapı) özellikleri; boyut, kapak yapısı, kağıt, yazı punto ve çeşidi, cilt vb. unsurlardan, içerik özellikleri; karakterler, konu, dil ve anlatım, bütünlük vb. unsurlardan oluşmaktadır (Yazıcı, 2020, s.32). Çocuk kitaplarında resim özellikleri de sayfa tasarımı, görseller, renk vb. unsurlardan oluşur (Darga vd., 2021). Çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler olmadığında, çocuklara yarar sağlamak yerine zarar da verebilir. Bu sebeple çocuk kitapları seviyelerine uygun, özenle, çocukları tanıyarak ve anlayarak dikkatli hazırlanmalıdır (Dilek, 2017).

2.3.1 Çocuk Kitaplarının Biçim (Yapı) Özellikleri

Çocukların 0-6 yaş arası dönem gelişimi açısından çok önemli ve kritik olduğu için çocuk kitapların basımları, tasarımları, içerikleri, yazıları, görselleri de çok önemli hale gelmektedir. Bundan dolayı çocuk kitapları çocukların psikolojik ve sosyal

gelişimleri göz önüne alınarak tasarlanmalıdır (Tian, 2018). Çocuk kitaplarının basım ve tasarımında yazar, resimleyen, editör, pedagog gibi tüm çalışanlar yardımlaşarak ortak çalışmalıdır.

Şekil-Boyut: Çocuk kitaplarının boyutu ve hacmi çocukların taşımakta zorlanmayacağı şekilde olmalıdır (Gönen vd., 2014). Çocuk kitaplarının ideal kitap boyutunun 16x23 cm olmaktadır (Sever, 2013). Okul öncesi dönem çocukları farklı kitap boyutları ve farklı kitap şekillerinden hoşlanırlar (Körükçü, 2012). Çocuk kitapları değişik şekillerde (kare, dikdörtgen, daire, çiçek) tasarlanabilir. Ayrıca farklı kitap boyutları çocukların ilgi ve alakalarını daha çok çekmektedir (Bayram, 2009). Bazen çok küçük kitaplar ilgilerini çekerken bazen çok büyük kitaplar ilgilerini çekebilir.

Harf-Yazı: Okul öncesi dönemde okuma ve yazmanın temelleri yazı farkındalığı ile atılır (Şimşek Çetin ve Alisinanoğlu, 2013). Bu sebeple erken yaş çocuklarında yazı farkındalığı oluşturmak için yazının boyutu, yönü, kelimeler arası boşluk, harflerin yazım şekli önemlidir. Kitaplarda yer alan harflerin puntosu kitapların şekli ve boyutuna göre değişmektedir. Altı yaş çocuklar için MEB belirlediği karakter büyüklüğüne 24 puntodur (Akgül Alak, 2016). Literatür taramasında bazı kaynaklarda 20-24 arası puntoların uygun olduğu görülmüştür (Darga, 2021; Delibaş, 2022; Erkmen, 2017) Çocukların kelimeleri ayırt edebilmesi için yazılar iç içe geçmeden uygun boşluklarla yazılmalıdır. Yazılarda dekoratif yazı çeşitlerinden kaçınarak daha sade ve net yazı çeşitleri seçilmelidir (Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2014; akt: Kazancı Gül, 2018). Yazının net görülmesi için yazı rengi ve fon birbirinden farklı renkte olmalıdır.

Kâğıt: Çocukların resimleri net görebilmesi için çocuk kitaplarında birinci hamur, mat kağıt seçilerek basılmalıdır. Parlak kâğıtlar ışığı yansıttığı için çocuklar görmekte zorlanabilir. Bundan dolayı kuşe kâğıt tercih edilmemelidir. Çocukların sağlığına zararlı maddeler içermemelidir. Sayfadaki renklerin arkadaki sayfaya gölge yapmaması için 90 gramın altında olmayan ağır olan kâğıt türü tercih edilmelidir (Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2014; akt: Kazancı Gül, 2018). Kitaplarda kolay kıvrılmayan, yırtılmayan, kolay çevrilebilen, boyaları dağıtmayan kaliteli kâğıt tercih edilmelidir (Alak, 2016).

Kapak ve Ciltleme: Çocuklar kitapların ilk kapakları ile karşılaşırlar ve ilk kapağa bakarak kitap tercih ederler. Çocukların dünyaya geldiği andan itibaren canlı parlak renklere karşı hep duyarlılıkları vardır (Tian, 2018). Bundan dolayı kitapların kapakları hem estetik hem de dikkat çekici renklerde olmalıdır. Çocuklar kitapları yetişkinler gibi özenli ve dikkatli kullanamayabilirler. Bu yüzden kitap kapakları kalın kartondan, mukavvadan ya da bezden olursa, sayfaları da dikme yöntemiyle yapılırsa daha sağlam olacaktır (Uysal, 2020). Hatta kitaplar hem dikilip hem yapıştırılırsa daha sağlam olur (Demircan, 2006). Kitabın kapağında yazarın ve resimleyenin adı-soyadı, basım evi, basım yılı, kitabın adı bulunmalıdır. İç kapakta da dış kapakta yer alan tüm bilgiler yer almalıdır. Kitabın kapak resmi kitabın içeriğini yansıtacak, estetik ve dikkat çekici şekilde olmalıdır (Sever, 1995). Arka kapakta yazarın ya da setin diğer hikâye kitaplarına yer verilebilir. Kitapların malzemeleri çocukların sağlığına zararlı maddeler içermeyen, geri dönüştürülebilecek malzeme ve çevre dostu mürekkepten oluşmalıdır (Tian, 2018). Kitaplar çocukların güvenliği için yumuşak, hafif malzemelerden yapılmalıdır.

Sayfa Düzeni: Çocuk kitaplarında sayfa düzeni çocukların dikkatini dağıtmayacak şekilde olmalıdır. Sayfa kenarlarında boşluklar ve satır aralıkları en az 1 cm olmalıdır (Kaya, 2011;akt. Alak, 2016). Celepoğlu (2007) bu konuda yazıların tek sütun boyunca olması gerektiği ve satır aralığının 1,5 cm olması gerektiğini belirtmiştir (akt. Taşçı, 2019). Çocukların dikkat süreleri az olduğu için sayfalarda uzun paragraflara değil de az paragraflara yer verilmelidir. Resimle yazıların konusu bağlantılı olmalıdır.

2.3.2 Çocuk Kitaplarının İçerik Özellikleri

Çocuklar kitapları dinleyerek daha sonra kendileri yetişkinleri akıllarında kalan kelime ve cümlelerle okumalarını taklit ederler. Bu durum çocuklar ve kitap arasında bağın oluştuğunu gösteren en belirgin durumdur. Kitapların içerikleri çocukların hem gerçek dünyayı hem de hayal dünyalarını tanımasını sağlar.

Konu-Tema: Çocuk kitaplarındaki konular çocukları güldüren ve düşündüren konular seçilmelidir. Çocuklarda merak duygusu uyandıran ve çocuk dünyasına uygun, hayal gücünü geliştiren, kişiliğine katkı sağlayacak olumlu konular olmasına

dikkat edilmelidir (Gönen, 2012). Somut işlemler dönemimde oldukları için çocuklar okunan kitapların tesirinde fazla kalırlar. Gerçekle hayali bazen ayırt edememe gibi durumlar olabilir. Bundan dolayı iyi, kötü, sevgi, nefret, kahramanlık vb. gibi gerçek konular ve gerçek dışı hayali olaylar çok abartılmadan verilmelidir. Çocuk kitaplarında baskı, korku, şiddet, ırkçılık, ceza, büyü, kıskançlık, rekabet vb. kötü konularına yer verilmemelidir (Dağlıoğlu ve Çamlıbel Çakmak, 2009). Daha çok hoşgörü, merhamet, sevgi, barış, sorumluluk, şefkat, paylaşma, yardımlaşma, nezaket, doğa bilinci, cesaret, güven, saygı, iyilik, arkadaşlık, birlik ve beraberlik gibi çocukları iyi hissettirecek konulara yer verilmelidir (Öztürk ve Giren, 2016). Konu seçiminde günlük yaşamdan ve yakından uzağa ilkesi esas alınarak seçilmelidir. Tema, metinlerde asıl verilmek istenen ana fikre denir. Çocuk kitaplarında verilmek istenen ana düşüncenin çocukları seviyesine uygun ve uzunlukta verilmelidir (Yazıcı vd., 2018). Çocukların temayı anlaması için açık sade şekilde verilmelidir. Temalar doğruluk, iyilik, aile olma, vatan sevgisi, doğa sevgisi çalışkanlık, kahramanlık gibi eğitici temalardan oluşmalıdır (Uysal, 2020).

Karakter/Kahraman: Çocuk kitaplarında yer alan kişilerden en önemli karakter kahraman olur, diğerleri yan karakter olur. Yazar karakterleri oluştururken toplumsal değerlere aykırı olmayan, tutarlı davranışlar sergileyen, çok olağan dışı olmayan, çocuklara rol model olan karakterlere yer vermelidir (Taşcı, 2019). Kitaplarda kahramanlar net olmalı ve karakter sayısı çok sayıda olmamalıdır (Uysal, 2020). Karakter sayısı artıkça çocukların karakterleri akılda tutmaları zorlaşacaktır. Çocuk kitaplarında karakterler gerçek üstü olmadan çocukların özdeşleşebileceği, şiddet unsurlarından uzak olmalıdır (Dağlıoğlu ve Çamlıbel Çakmak, 2009).

Dil ve Üslup: Çocuk kitaplarında devrik cümlelerden uzak, açık, yalın bir dil kullanılmalıdır (Demircan, 2006). Yazım ve imla kurallarına yer verilmeli ve doğru kullanılmalıdır. Cümleler uzun olmamalı, kısa ve öz olmalıdır. Gereksiz fazla kelimelerden kaçınılmalıdır. Metin içinde yabancı kelimelere yer verilmemeli, yabancı kelimelerde kullanılıyorsa aslına uygun kullanılmalıdır (Demircan, 2006). Argo, küfür kelimelerine asla yer verilmeden, akıcı bir dil kullanılmalıdır (Uysal, 2020). Cümleler sadece özne ve yüklemden oluşmalı ve edat, bağlaç, birleşik cümle, girişik cümlelere az yer verilmelidir (Demircan, 2006).

2.3.3 Çocuk Kitaplarının Resimleme Özellikleri

Çocuk kitaplarında resimler, hayal gücünü geliştiren, metinle örtüşen, gelişim düzeylerine ve ihtiyaçlarına uyan nitelikte olmalıdır (Kara, 2012). Çocuk kitaplarında kitabın içeriğiyle alakalı görseller yer almaktadır. Ayrıca büyük yaş aralıklarında kitaplar her türlü çocukların dikkati çekebilirken, küçük yaş aralığında kitaplar bir oyuncak kadar çocukların dikkatini çekebilmesi için renkli ve estetik olmalıdır (Kutlu, 2011). Çocukların kitaplar dikkatlerini çekebilmeli ki kitapla ilgilenebilsinler. Bundan dolayı çocuk kitaplarındaki resimler, semboller, süslemeler, kitap sevgisi ve okuma alışkanlığı kazanılması için önemli hale gelmektedir.

Çocuk kitaplarındaki metinleri somut hale getiren resimlere resimleme denir. Küçük yaş çocukları okuma-yazma bilmedikleri için ilk kapak resmine bakarak kitabı anlamaya çalışır. Kitaplarda yer alan resimler çocuklara ilham vererek, hayal güçlerini harekete geçirir ve zihinsel gelişimlerine katkı sağlar (Tian, 2018). Çocuk kitaplarındaki resimlerin renkleri, şekilleri çocukları resimler dünyasının içine girdirerek estetik algılarının temellerinin bu dönemde atılmasını sağlar (Kutlu, 2011).

Keat ve Wilburne (2009) yaptıkları araştırmada resimli çocuk kitaplarının çocukların sadece estetik algılarımı ve dil becerilerini geliştirmekle kalmadığını aynı zamanda çocukların matematik başarısını ve matematiğe bakış açısını da olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir.

Çocuk kitaplarında dil, metin ve görsel bir araya gelerek aslında yeni bir hikâye oluşturmuş olurlar (Bulut, 2018). Çocuklar resimlere bakarak metni yorumlamayı bazen de metini dinleyerek resimleri yorumlamayı öğrenirler (Batic, 2021). Böylece **r**esimli kitaplarla küçük yaşlarda karşılaşan çocuklar görsel okumaya yapmaya başlamış olurlar (Kazancı Gül, 2018).

Çocuk kitaplarında resimleme yapılırken çocukların yaş ve özelliklerine uygun hazırlanmalıdır. Çocuk kitaplarındaki resim ile metin birbiriyle uyumlu olmalıdır. Çizilen resimler estetik olmalıdır. Kitaptaki resimler dikkat çekmesi için rengarenk olmak zorunda değildir. Bazen çok güzel hazırlanmış siyah-beyaz bir hikâye kitabı ya da sade çizilmiş bir hikâye kitabı da çocuk için ilgi çekici olabilir (Kutlu, 2011). Çocuk kitaplarında farklı farklı resim çizimlerine ve tekniklerine (suluboya, kuru

boya, kolaj, kalem, dijital resimler vb.) yer verilebilir (Bulut, 2018). Fakat bir kitapta birden çok teknik kullanılmamalıdır. Hangi teknik kullanıldıysa diğer sayfalarda da öyle devam edilmelidir. Çocukların resimleri algılayabilmesi için resimlerdeki karakter çizimleri ile arka fon ayrı renkte olmalı ve net çizilmelidir. Karakterler genelde sempatik ve sevimli çizilmelidir. Çocuk kitaplarında şiddet, cinsellik, korku, ırkçılık vb. çizimlere yer verilmemelidir.

Çeviri çocuk kitaplarındaki resimler toplumsal değerlerimize aykırı olmayacak şekilde seçilmelidir (Pilav ve Orhan, 2020). Okul öncesi dönemde çocuklarda oluşabilecek bir olumsuz durumun olmaması için çocuk kitaplarının resimlenmesinde çok hassas olunmalıdır.

2.3.4 Çocuk Kitaplarında Olmaması Gereken Özellikler

Yörükoğlu (1997) çocuk kitabında olmaması gereken unsurları söyle belirtmiştir:

- Çocuk kitapları önyargı ve körü körüne inanma gibi konular bulunmamalı
- Irkçılık, din çatışmalarına gizli ya da açık yer verilmemeli
- Vatan sevgisi, milli bilinç ve evrensel değerlere de yer verilmeli
- Kahramanlıklar insan gücüne uygun abartılmadan verilmeli
- İnsan davranışları hatalarıyla, doğrularıyla her türlü verilmeli
- Alın yazısı, kadercilik gibi temalara yer verilmemeli
- Katı toplumsal kurallar yerine hoşgörü duygusuna yer verilmeli
- Acıma duygusuna fazlaca yer verilmemeli
- Polyanna gibi her şeye olumlu bakan insanüstü karakterler de çocuklarda küçüklük duygusuna yol açabilir fazlaca yer verilmemelidir (Akt. Uysal, 2020).

Çocuk kitaplarında negatif duygular oluşturan, çocukların psikolojisini bozan resimlere yer verilmemelidir (Pilav ve Orhan, 2020). Çocuklara hayat sevgisi aşılayan resim ve içeriklere yer verilmelidir.

2.4 Okul Öncesi Eğitim Projeleri

Okul öncesi eğitimi geliştirmek ve yaygınlaştırmak için MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliğinin mali katkısı ve UNICEF'in desteği ile Mart 2010'da Okul Öncesi Eğitimi Geliştirme projesi oluşturulmuştur. Projenin genel amacı okul öncesi eğitime ulaşamayan aileler ve çocuklar için okul öncesini ulaşılabilir hale getirebilmek, anaokullarını, anasınıflarını ve kreşleri çoğaltmak ve geliştirmektir (Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi, 2012). Projeyle ilköğretime ve okul öncesi eğitim kurumlarına kayıt olan çocuk sayısını arttırmak ve toplumu okul öncesi eğitim hakkında bilinçlendirmek istenmiştir. Belirlenen 10 ilde kurumların kapasite ve programlarını geliştirecek pilot uygulamalar yapılmıştır. Okullara eğitim materyal, malzeme desteği verilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Avrupa Birliği (AB) ve UNICEF tarafından 16 Şubat 2021 tarihinde bugün "Erken Çocukluk Eğitiminde Kalite ve Erişimin Arttırılması" Projesinin tanıtımı yapıldı. Projenin bütçesi 30 milyon avrodur. Projenin amacı altı yaş ve altı çocukların erken çocukluk eğitimi almasıdır. Ayrıca proje 50.000 çocuğa ulaşmayı hedeflemektedir. Okul öncesi eğitimi geliştirmek ve kalitesini artırmak istemektedir. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından 3 yıl içinde 20 ilde uygulanması hedeflenmektedir. Dezavantajlı bölgelerde bulunan ailelere ulaşmak istenmektedir. Milli eğitim bakanlığı tarafından okul öncesi eğitim geliştirme projeleri yer yer devam etmektedir. Projelerde malzeme ve materyal destekleri verilmesiyle 2016 yılında da eğitim materyali olarak etkinlik kitapları verilmeye başlanmıştır. İlk 2014 yılında Pamuk Şekerim kitap seti sonra 2018 yılında El Ele kitap setleri okul öncesi kurumlara verilmiştir.

2.5 El Ele 1-2-3 Kitapları

İlk kez ders kitapların basılma yetkisi MEB'deyken, 1949'dan sonra özel sektörde kitap basım izni verilmiştir. Kitaplar özel sektörde milli eğitimin belirlediği niteliklere göre 1973 e kadar üretmişlerdir (Tekışık, 1994). 1973-91 yıllıları arasında ise sadece MEB tarafından üretilmiştir. 1991 de ise tekrar özel sektörlere de kitap basım izni verilmiştir. MEB Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 2003-2004 eğitim yılından başlayarak kitaplar ilköğretim ve ortaöğretimde ücretsiz

dağıtılmaya başlanmıştır. Kitaplarda bulunması gereken kriterler MEB Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği 29502 sayılı Resmî Gazete 'de yayınlanmıştır. Ders kitaplarının nitelikleri şöyledir:

1. Ders kitapları yasalarla uyumlu olmalıdır.
2. Bilime aykırı olmamalıdır.
3. Ayrımcılık ve ırkçılık söylemleri olmamalıdır.
4. Programın kazanım ve göstergelerini içermelidir.
5. Resimler ve içerik uyumlu olmalıdır (Resmi Gazete, sayı 22297).

2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilk kez okul öncesi kurumlarına yardımcı materyal olarak Pamuk Şekerim 1-2 kitapları gönderilmiştir. (MEB, 2014). Daha sonra Pamuk Şekerim kitapları değiştirilip, geliştirilerek 2018 yılında El Ele 1-2-3 kitapları olarak okullara ücretsiz eğitim materyali olarak gönderilmiştir.

Ele Ele kitapları da "Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 25.06.2018 tarih ve 12254648 sayılı yazısı ile eğitim materyali olarak tanınmıştır (MEB, 2020). Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 2018 yılında birinci defa 1.390.883 adet basılmıştır. 2018 yılında kullanılmaya başlayan El Ele etkinlik kitabı hala okullarda kullanılmaya devam etmektedir.

El Ele kitabı bir kavram kitabı olarak tasarlanmıştır. Üç adet kitaptan oluşmaktadır. El Ele 1 kitabı 64, El Ele 2 ve 3 kitapları ise 56'şar sayfadan oluşmaktadır. Her kitap iç kapak, İstiklal Marşı, Andımız, Atatürk resmi ve içindekiler bölümüyle başlamaktadır. İçindekiler bölümünde verilen kavramlar ve çalışma adlarına yer verilmiştir. Kavram öğretimine tüm kitaplar yedinci sayfada başlamaktadır. Her üç kitapta toplamda 158 adet çalışma sayfası mevcuttur. Kitapların yazarları Esra GİRAL, Gülşah SARIOĞLU, Işıl ÖZTÜRK ve Vildan KAVACIK'tır. Kitap resimlemesini Tunç ATALAY yapmıştır. Grafik tasarım ise Gülşah SARIOĞLU'na aittir. Kitabın boyutları 19x27 cm olacak şekilde tasarlanmış. Kitaplar ciltleme tekniklerinde zımba kullanılmıştır. Kitaplar Saray Matbaacılıkta üretilmiştir (MEB, 2020).

El Ele 1-2-3 kitaplarında renkler, rakamlar, şekiller, kavramlar (uzun-kısa, büyük-küçük, uzak-yakın, hızlı-yavaş, gece-gündüz vb.), toplama-çıkarma işlemleri, çizgi çalışmaları, bulmacalar, boyamalar vb. etkinlikler yer almaktadır. Kitaplarda yapılacak etkinlik için siyah yazılarla yönergelere yer verilmiştir. Yönergelerin altında kırmızı renkle ve daha küçük puntoyla "Bu çalışma sayfasının etkinlik kitabında yer alan "daire" ile ilgili etkinliklerden sonra uygulanması önerilmektedir" şeklinde önerilere yer verilmiştir (MEB, 2020, s.11).

2.6 Okul Öncesi Dönem ve Eğitim

Dünyada çocuklarla ilgili ilk bilimsel çalışmayı Jean Pestalozzi, kendi çocuklarını gözlemlemesi sonucu 1774 de yazmıştır. İlk anaokulu ise 1840 yılında Friedrich Wilhelm tarafından "Kindergarten" (Çocuk Bahçesi) adı altında Almanya'da açılmıştır. I.ve II. Dünya savaşlarından sonra erkeklerin sayısının azalması ile çalışan kadın sayısı ve kimsesiz çocuk sayısının artmasından dolayı ülke yöneticileri erken çocukluk eğitimlerini desteklemişlerdir (MEB, 2011).

Kadınlarında iş hayatına girmesi ile küçük yaş çocukların bakım ve eğitim sorununu da ortaya çıkarmıştır (Şemşek, 2018). Bu da çocuklara erken yaşlarda eğitim ve bakım alınabilmesi için kurumlar açılmasına yol açmıştır. Çocuk gelişimi üzerine yapılan araştırmalarda, erken yaşta okul öncesi eğitimin önemli oluşu düşüncesini desteklemiştir (Şemşek, 2018). İlk açılan okullar "Dame School" adıyla İngiltere ve Amerika'da eğitim vermeye başlamıştır. Sonrasın da diğer ülkelerde anaokulları açılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumları oluşmaya başlayıp dünyanın dört bir yanına yayılmıştır.

0-6 yaş çocukların ilk deneyimini yaşadığı, ilk sözcüğü söylediği, ilk gelişimlerinin olduğu, hayata ilk adım attığı önemli bir dönemdir. Okul öncesi dönemde bu dönemi kapsamaktadır. Okul öncesi dönem, çocuğun her yönde gelişime açık olduğu bilgiyi hızlı bir şekilde öğrendiği önemli ve kritik dönemdir (Sapsağlam ve Ömeroğlu, 2016; Symons ve Clark, 2000). Problem çözme becerileri gelişiminin, sebep-sonuç ilişkisinin farkına varılmasını, olayları-nesneleri organize etme, sınıflandırma becerilerinin gelişmesi ve ileriki yıllarda daha karmaşık bilim kavramlarını anlamak için okul öncesi dönem önemlidir. Bu dönemde öğrenilen her bilgi ve deneyimler

beyin gelişimine katkı sağlamaktadır (Dowburd-Young, 2007). Okul öncesi dönemi sağlıklı ve doğru şekilde geçiren çocuklar hayatlarını daha doğru, emin adımlarla ilerlettiği görülmüştür (Vural ve Kocabaş, 2016).

Okul öncesi eğitim, okul öncesi dönem çocuğunun dünyaya geldiği zamandan ilkokula başladığı zamana kadar olan dönemi kapsar ve bu dönemde aldığı tüm eğitim- öğretim faaliyetlerine denilmektedir (Oktay, 1990). Okul öncesi dönem kişiliğin oluşmaya başladığı, gelişim alanlarının temellerinin atıldığı, öğrenme potansiyelinin en aktif olduğu, alışkanlıklarının oluştuğu önemli bir dönem olduğu için aldığı eğitim de çok önemli hale gelmektedir (Köksal vd., 2016). Okuma yazma becerilerinin temeli de erken çocukluk döneminde atıldığından çocukların akademik başarıları için önemlidir (Lonigan vd., 2000). Bundan dolayı bu dönemde verilen eğitim çocukların çok yönlü gelişimlerine hitap eden bir eğitim olmalıdır. Araştırmalarda okul öncesi eğitimin çocukların hayatları üzerinde uzun süreli etki bıraktığı ve erken çocukluk döneminde alınan eğitimin kalitesinin, içeriğinin çok önemli olduğu görülmüştür (Tunçeli ve Zembat, 2017).

Bu dönemde eğitim sadece okulda verilmemektedir. Aile çocuğun temel ihtiyaçlarının karşılanıp, dış etkilerden korunduğu, duygusal açıdan ilk bağ kurduğu, ilk bilgiyi ve deneyimlerini yaşadığı yerdir (Calin vd., 2021). İlk eğitim ailede alan çocuk okulda eğitimini devam ettirir. Veliler, öğretmen ve öğrenciler eğitimin ortaklarıdır ve birbirlerine her türlü yardımda bulunarak çocuğun şefkatli eğitim ortamında eğitim almasını sağlamaya çalışırlar (Epstein, 2010). Ayrıca bu dönemde okulda ve ailede kazanılan değerler, davranışlar, tutumlar yetişkinlik dönemindeki alışkanlıklarına, kişiliklerine, inanç yapılarına, değer yargılarına yön verdiği görülmüştür (Oktay, 2009). Nelson vd. (2009) beyin gelişimi açısından 0-5 yaşın çok uyaranlı, sosyal açıdan yeterli bir aile ortamında yetişen çocukların dil gelişimi, duyuşsal ve bilişsel gelişimlerinin sağlıklı ve yeterli seviyede olduğunu söylemiştir.

Aile ve okul uyum içinde çalışarak çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyip geliştirmelidirler. Ailelerin okullara gelerek eğitim sürecini desteklemeleri çocuklarının eğitimini desteklemesi, okulda yaşanabilecek olumsuz etkileri azaltarak çocuğun başarısına katkı sağlamaktadır (Çamlıbel Çakmak, 2010). Eğitim sürecine ailelerin katılmasının çocukların eğitimleri ve gelişimleri açısından etkileri olduğu

birçok çalışmada çıkmıştır (Aslanargun, 2007; Skouteris vd., 2012; Nitecki, 2015; Aktaç vd., 2019).

Olumsuz ve kötü eğitim deneyim ve yaşantıları çocukların üzerlerinde kalıcı hasarlar bıraktığı görülmüştür. Olumlu yaşantı ve deneyimler ise uzun süreli olumlu etki bırakmaktadır. Okul öncesi eğitimi alan çocukların; ilköğretimde daha işbirlikçi, yardımsever, sorumluluk sahibi, bağımsız hareket edebilen, düzenli ders çalışabilen, matematik ve okuma-yazma süreçlerinde daha başarılı olduğu belirlenmiştir (Düşek ve Dönmez, 2012)

Piaget'nin gelişim kuramına göre işlem öncesi dönemde olan çocuklar için öğrenmelerinin daha çok somutlaştırılarak verilmesi önemlidir. Böylece çocuklara eğitimler somut şekilde sunularak, bağımsız düşünmeleri desteklenerek ve yaşayarak öğrenme ortamları oluşturularak sağlıklı bireyler yetişmesini desteklenmiş olunacaktır. Eğitim müfredatı çocukların düşündürmeye, sorgulamaya, araştırmaya, hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirmeye teşvik eden etkinliklerden, konulardan oluşmalıdır (Kotelianets ve Kotelianets, 2020).

Okul öncesi eğitim programında yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri şöyledir:

> "Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, onları ilkokula hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak, çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır." (MEB, 2013, s.10).

Eğitimli bireyler sağlıklı ve güçlü bir toplum oluşturarak bizi ve ülkemizi daha iyi yerlere taşıyacaktır. Bu sebeple toplumların gelecekleri için okul öncesi eğitim ve erken çocukluk dönemi çok önemlidir.

2.7 MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı

Okul öncesi kurumlarında çocuklar fen, doğa, müzik, sanat, matematik, drama, Türkçe, oyun ve okuma-yazmaya hazırlık etkinlikleriyle eğitim alırlar. Bu kurumlarda verilen eğitim ve öğretimler okul öncesi eğitim programına göre düzenlenmektedir. Okul öncesi eğitim programı; ulaşılması hedeflenen amaçlar doğrultusunda, günlük ve aylık çocuklara kazandırılmak istenen kazanım ve

becerileri içeren etkinliklerden oluşan sistematik programa denir (Köksal vd., 2016). Eğitim programları çağa, teknolojik gelişmelere, bilimsel gelişmelere, toplumun beklentilerine, yeni nesil çocukların ihtiyaçlarına göre değerlendirmeler yapılarak sürekli bir değişim ve dönüşüm içerisinde olmalıdır (Göle ve Temel, 2015). Eğitim programlarının yenilenmesi ile daha nitelikli ve sağlıklı nesiller yetiştirilerek, toplumlarda çağın gereklilikleri yakalanarak toplumun ilerlenmesi sağlanır. Okul öncesi eğitimde verilen programlar düzenli olarak değerlendirilmelidir. Programda yer alan hedeflerin ulaşılabilirliği, çocuklara uygunluğu, değişen şartlar ve programdan istenen sonuçları karşılayabilme kapasitesinin belirlenmesi yapılan program değerlendirilmesi sonucu belirlenir (Sapsağlam, 2013). Çıkan sonuca göre program tekrar düzenlenir. Okul öncesi programları çocukların merak duygusuna, kendinin yaparak yaşayarak oyunla deneyimler yaşamasına fırsat verecek, hayal gücünü geliştirebilecek, gelişim alanlarını destekleyecek hayata hazırlayacak, toplumsal değerleri kazandırabilecek içeriklerden oluşmalıdır. Eğitim programları, özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklara, kültürel farklılıklara, çocukların yeteneklerine ve yaşlarına uygun olmalıdır (NAEYC, 2022).

Ülkemizde okul öncesi eğitim programı ilk olarak 1989 yılında kabul edilmiş ve sonrasında 1994-2002 yıllarında düzenlemelere gidilerek program uygulanmaya başlanmıştır (Pökön, 2003; akt. Düşek ve Dönmez, 2012). 2006 yılında ise 36-72 ay çocuklar için yeni okul öncesi eğitim programı uygulanmaya başlanmıştır. 2013 yılında araştırmalar yapılarak, programda yeni düzenlemelere gidilerek bugün hala kullanmakta olduğumuz program oluşturulmuştur (MEB, 2013).

MEB 2013 OÖEP çocuklara eşit imkânlar sunmayı hedefleyen, zengin uyaranlı eğitim ortamları sunan, tüm gelişimlerini destekleyen, ilkokula hazırlayan, sağlıklı bireyler yetiştirmeyi hedefleyen bir programdır. Program olası yetersizlikleri engellediği, var olan gelişimleri desteklediği için önleyici ve destekleyici olmasından dolayı da çok boyutlu bir programdır (MEB, 2013).

MEB 2013 OÖEP çocuğu temele alır. Öğretmen eğitimde rehber konumundadır. Çocuğun sorgulamasına, araştırma yapmasına, üretmesine, hayal kurmasına yol gösterir. Çocuklar, özgürce oyuncaklarını seçerek, etkinliklere aktif katılarak, akranları ve öğretmeniyle iletişim kurarak sürece katılır. Programın esneklik özelliği

de vardır. Programın esneklik özelliği öğretmenin çalıştığı çevreye, çocukların özelliklerine, anlık dahi değişikliklere göre değişimlere izin vermektedir. Eğitimde uygulanacak programı öğretmen günlük ve aylık plan olarak hazır eder, uygular ve değerlendirmelerde bulunur. Programda bir kavram, bir değer ya da bir kazanım süreç içinde tekrar tekrar farklı etkinliklerle ele alınabilir, bu da programın sarmal özelliğini göstermektedir. Eğitimde yer alan birçok kuram ve yaklaşımı sentezlediği, 21. yüzyıla göre ayarlandığı için eklektiktir. Öğretmenler planları hazırlarken aktif-pasif etkinliklere, bireysel ve grup çalışmalarına, iç-dış mekânlarda uygulama yaparken programın dengelidir özelliğine uygun ayarlamalıdır. Çocuklar oyun aracılığıyla en iyi öğrenip, aktif katılım yaptıkları için OÖEP oyun temellidir (MEB, 2013). Okul öncesinde çocuklar zamanlarının büyük bir kısmını oyun oynayarak geçirirler ve oyun çocukların sosyal, motor ve dil gelişimlerine katkı sağlamaktadır (Toppe vd., 2019).

Çocuklarda merak ve öğrenme duygusu fazlaca var olduğundan öğretmeler çocuklara fırsatlar oluşturarak öğrenmelerine olanak tanımalıdır (Golubovic-Ilic ve Cirkovic-Miladinovic, 2020). Program bu yüzden çocuğun daha iyi ve kalıcı öğrenebilmesi için yaparak, deneyimleyerek, keşfederek öğrenmesi esasına dayanmaktadır.

Erken çocukluk döneminde çocukların hayal güçleri çok güçlüdür. Bu hayal güçlerini kullanarak çok yaratıcı düşünceler, ürünler ortaya koyabilirler. Öğretmenlerin çocukların yaratıcılığını geliştirecek fırsatlar, imkanlar, farklı yöntemler, kaynaklar oluşturması ve kendisinin de yaratıcı özelliklere sahip olması gereklidir. Programda yaratıcılığı geliştirecek etkinliklere yer verilmelidir. Programda yakından uzağa ilkesi uygulanmaktadır. Çocuklar çevresindeki örnekler verilmesi, tanıdığı materyallerden başlanması öğretimi kolaylaştıracaktır ve maliyeti de düşürecektir. Her plan çocukların yaşadığı çevreye uymayacağı için hazır plan kullanılması uygun olmamaktadır (MEB, 2013).

2013 MEB OÖE programında konular araç olarak kullanılmaktadır. Amaç konu öğretmek değil, çocuklara programda yer alan kazanım ve göstergeleri kazandırmaktır. Öğretmenler eğitimin temel amaçlarına aykırı olmamakla birlikte ek kazanım ve göstergeler oluşturup programa ekleyebilir. Programda sınıfta

oluşturulan öğrenme merkezleriyle akranlarıyla çocuklar rahat ve özgürce öğrenmelerine fırsat verilmesi sağlanmıştır. Programda toplumun kültür ve değer yozlaşmasını engellemek için değeler eğitimine de yer verilmiştir. Okul aile iş birliği eğitim açısından önemli olduğu için programda aile katılımına yer verilmiştir. Hatta öğretmenler için "Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)" oluşturuldu (MEB, 2013).

Programın geliştirilmesi için değerlendirme çocuk, program ve öğretmen açısından değerlendirilerek çok yönlü değerlendirme yapılır. Ayrıca programda özel gereksinimli çocuklar için uyarlama alanları oluşturulmuştur. Uyarlamalarla çocuklar günlük eğitim akışı içine katılmış olacaktır. Özel gereksinimli çocuklar için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) oluşturulup uygulanmasına da yer verilmiştir (MEB, 2013).

Okulda paydaşların işbirliği esas alınmıştır. Öğretmen okul rehberlik servisi ile ortak çalışılarak çocukların eğitimlerine ve veli iletişimlerinin desteklenmesi de programda yerini bulmuştur (MEB, 2013).

MEB 2013 OÖEP' nın genel özelliklerini başlıklar altında belirtirsek temel özellikleri şöyledir:

- *"Çocuk Merkezlidir.*
- *Esnektir.*
- *Temalar/Konular Amaç Değil Araçtır.*
- *Oyun Temellidir.*
- *Keşfederek Öğrenme Önceliklidir.*
- *Öğrenme Merkezleri Önemlidir.*
- *Dengelidir.*
- *Yaratıcılığın Geliştirilmesi Ön Plandadır.*
- *Günlük Yaşam Deneyimlerinin ve Yakın Çevre Olanaklarının Eğitim Amaçlı Kullanılması Teşvik Edilmektedir.*
- *Evrensel ve Toplumsal Değerlere Yer Verilmiştir.*
- *Değerlendirme Süreci Çok Yönlüdür.*
- *Aile Eğitimi ve Katılımı Önemlidir.*
- *Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Uyarlamalara Yer Vermektedir.*
- *Rehberlik Hizmetlerine Önem Vermektedir." (MEB, 2013; s.* 14,15,16,17)".

2013 MEB OÖEP gelecek nesilleri zamana uygun olarak yetiştirmek için düzenlenip hazırlanmış bir programdır. Programlar zamana, yaşam koşullara ve toplumlara göre sürekli değişim ve dönüşüm içinde olmalıdır. Çünkü çağımız sürekli değişip, dönüşmekte eğitiminde çağı yakalayabilmesi programlarda yapılanmaya ve değişime

gitmesiyle olabilecektir. Çocuklarımızın küçük yaştan itibaren aldığı eğitimler toplumumuzun geleceğini belirlemektedir.

2.8 İlgili Araştırmalar

Genel olarak yerli ve yabancı kaynaklarda kitaplar üzerine yapılan araştırmalar aranarak alan taraması yapılmıştır. Yapılan alan yazın taraması sonucunda çocuk kitapları üzerine yapılmış çalışmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Akgül Alak (2016) tez araştırmasında okul öncesinde kullanılan Pamuk Şekerim 1-2 kitaplarını eğitim programı açısından ve öğretmen, çocuk gelişimi, akademisyenlerin görüşlerine göre incelemiştir. Araştırma sonucunda etkinlik kitaplarının programa uygun olmadığı, yeterince kazanım vermediği, hayal gücünü gelişimine katkı sağlamadığı, farklı yaş gruplarına hitap etmediği, bireysel farklılıkları göz önüne almadığı, mantık hatalarının olduğu, etkinlik çeşidinin az ve yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Pamuk şekerim kitaplarının tekrar düzenlemesi ve geliştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Veziroğlu ve Gönen (2012) yaptıkları çalışmada 36-72 aylık çocuklar için yayınlanan 250 çocuk kitabının MEB programı açısından ve amaç kazanımlar açısından incelemişlerdir. İnceleme soncunda 250 kitabın %18 oranında programda yer alan amaç ve kazanımlara yer verdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Ülkemizdeki çocuk kitaplarının kalitelerinin ve içreklerinin artırılması gerektiği sonucuna varmışlardır.

Rambli vd. (2013) yaptıkları çalışmada okul öncesi öğrencilerinin artırılmış gerçeklikle oluşturulan alfabe kitabıyla öğrenmelerini incelemiştir. 5-6 yaştaki 15 çocukla araştırma yapılmıştır. Çocukların tekrar tekrar kitapları kullanmak istedikleri ve çok eğlendikleri görülmüştür. AG alfabe kitabı oyunlarla, yapbozlarla zengin medya görselleri sunduğu ve öğretim ortamını eğlenceli hale getirdiği tespit edilmiştir.

Tomi ve Rambli, (2013) yaptıkları çalışmada okul öncesi çocukların sayıları öğrenebilmesi için artırılmış gerçeklik kullanarak büyülü oyun kitabını geliştirmek üzerine araştırma yapmışlardır. Artırılmış gerçeklik programında susamış karga ile

sayılar öğretilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonunda çocuklar için heyecan verici ve dikkat çekici bir deneyim olduğu ve geliştirilebilir bir prototip olduğu belirlenmiştir.

Tuncer (2016) yaptığı tez çalışmasında MEB kurumlarında kullanılan resimli hikâye kitaplarını öğretmenlerin bakış açısından incelemiştir. Elâzığ ilindeki 126 öğretmenden görüş alınmıştır. Öğretmenlerin çocuk kitapları hakkındaki görüşlerinin demografik özelliklere göre farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Hsiang vd. (2022) yaptıkları çalışmada 5. sınıf öğrencilerine Çince öğretmek için öğretmenlerin nasıl kitap seçtikleri, kullandıkları ve uyguladıkları üzerine araştırma yapmışlardır. Araştırma sonunda öğretmenlerin kitapların konu, çekiciliği, öğrenci ihtiyaçları, kullandıkları eğitim yöntemlerine ve eğitim inançlarına göre belirledikleri görülmüştür.

Dilek (2017) araştırmasında Feridun Oral'a ait okul öncesi dönem resimli hikâye kitaplarının milli eğitim müfredatında yer alan değerler eğitimi açısından incelemiştir. Araştırmanını sonucunda kitaplarda şefkat, merhamet, paylaşımcı olmak, çalışkanlık, misafirperverlik iyilik yapmak, aile birliğine önem verme, doğruluk, dürüstlük, temizlik, yardımlaşma, dayanışma, dostluk, nazik olmak, hoşgörü, duyarlılık, sorumluluk, sevgi değerleri olduğunu belirlemiştir.

Dirican (2013) yaptığı tez çalışmasında yerli yazarlar tarafından yazılmış resimli çocuk kitaplarını temel değer kavramları açısından incelemiştir. Türk yazarlar tarafından yazılmış 135 çocuk kitabına içerik analizini yapmıştır. Araştırma sonunda kitap resimlerinin %53 oranında değerleri temsil ettiği, %28 oranında metinlerde değerlere yer verildiği sonucuna ulaşmıştır.

Pentimonti vd. (2010) çalışmalarında okul öncesi öğretmenlerin kullandıkları kitap türlerini incelemişlerdir. 84 okul öncesi öğretmeni ile çalışılmıştır. Toplanan verilerde kitapların içeriklerinin genelde canlı varlıklara yer verildiği ve ulaşım-coğrafya konularının az olduğu görülmüştür. Bilgilendirici metinlerin kitaplarda az olduğu, sosyal yaşam ve dünya hakkında da çok az bilgi olduğu görülmüştür.

Pentimonti vd. (2011) araştırmasında okul öncesinde sınıflarda okunan kitapların metin türlerini belirlemeye çalışmışlardır. Araştırmada 13 okul öncesi öğretmeninin bir yıl boyunca okudukları 426 kitap incelenmiştir. Araştırma sonucunda öykü

kitaplarının en çok okunduğu öğretici, matematik, kavram ve tekerleme kitaplarının az okunduğu görülmüştür. Öğretmen özelliklerine göre de kitap okuma sayılarının değiştiği ve arasında ilişki olduğu görülmüştür.

Saçkesen (2008) yaptığı araştırmasında ebeveynlerin ve öğretmenlerin çocuklara kitap seçimi hakkındaki görüşlerini incelemiştir. Görüşleri toplamak için anket yöntemini kullanmıştır. Araştırma sonunda çocuk kitapları hakkında öğretmenlerin ve ebeveynlerin yeterli bilgi sahibi olmadığı ve bu konuyu çok önemsemedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Gonzalez vd. (2014) yaptıkları çalışmada çocuklara okunan kitapların çocukların alıcı ve ifade dilleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. 18 hafta boyunca 13 öğretmen ve 100 çocuğu gözlemlenmiştir. Çocuklar küçük gruplar halinde okuma etkinliklerine katılmıştır. Öğretmen kitapları okuma öncesi, okuma anı ve sonrasında sorular sormuştur. Araştırmanın sonunda etkileşimli kitap okumalarında çocukların aktif katılım sağladığı ve çocukların alıcı-ifade edici dillerinin geliştiği görülmüştür.

Danko-McGhee ve Slutsk (2011) yaptıkları araştırmada 2-5 yaş aralığındaki çocukların kitap seçimlerinde, kitap kapaklarındaki estetik tercihlerini belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma 486 çocuk ve 12 kitap seçilerek yapılmıştır. Kitaplar çocuklara sessiz bir ortamda sunuldu. Çocuklardan tüm kitaplara bakması istendi. Daha sonra çocuklara en çok hangi kitabı sevdikleri ve neden o kitabı seçtikleri soruldu. Verilen cevaplar ankete kaydedildi. Araştırma sonunda 2-3-4 yaş çocukların renkli ve tanıdıkları imgelerin olduğu kitap kapaklarını seçtikleri görüldü. 5 yaş çocukların ise daha çok siyah-beyaz resimli kitap kapaklarını seçtikleri görüldü. Ayrıca 5 yaş çocukların diğer yaşlara göre korkutucu ve gizemli resimleri sevdikleri görülmüştür.

Damber (2015) yaptığı çalışmasında çocuklara okunan hikâye kitaplarının okumasının nasıl yapıldığını, okuma süresini, okuma sıklığını, okumayı kimin başlattığını, sohbetin nasıl devam ettiği gibi soruları araştırmıştır. Araştırma İsveç'te 39 okul öncesi kurumda yapılmıştır. Okullarda öğretmen adaylarını ve öğretmenleri bir hafta gözlemlemiştir. Araştırma sonunda Damber kitap okumalarının günde bir kez olduğunu ve çok az planlanarak yapıldığını gözlemlemiştir. Kitapların gelişi

güzel seçildiğini tespit etmiştir. Gözlem sonucunda okuma etkinliklerinin sadece %27'si tarafından uygulandığı görülmüştür.

Bulut ve Kuşdemir (2013) yaptıkları çalışmada TÜBİTAK tarafından bilgilendirme amaçlı yazılan 34 çocuk kitabı incelenmiştir. Kitapların dil, konu, düzen, anlatım, resimler, kapak ve kağıt kalitesinin çocuklara uygunluğu araştırılmıştır. İncelenen tüm kitapların çeviri kitaplar ve fen ve teknoloji üzerine kitaplar olduğu görülmüştür. Araştırmanın sonucunda kitaplarda yer alan içeriğin kazandırılmak istenen kazanımlara ve çocuklara uygun olduğu görülmüştür. Kitapların çocukların yaş grubuna, beklentilerine ve gelişim özelliklerine uygun olduğu belirlenmiştir.

Demircan (2006) araştırmasında TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) tarafından basılan Çocuk Kitaplığı Serisinde 34 kitap incelenmiştir. Kitapların içeriği, dış özellikleri belirlenen beş farklı ölçüt aracıyla incelenmiştir. Araştırmasının sonunda tasarımı ve düzenlemesi iyi olan 31 kitap, dil ve anlatımı yeterli olan 23 kitap, resimlerin ve çizimlerin yeterli olduğu 20 kitap, konu ve plan uyumunda 33 kitap olduğunu belirlemişlerdir. Genel olarak kitaplar ölçütleri taşımaktadır. TÜBİTAK'ın yayınladığı kitaplarda iç ve dış özelliklerine bakarak seçtikleri görülmüştür. Toplamda 36 kitap olan çocuk kitabı dizininde sadece bir tanesinin çeviri olmadığı görülmüştür.

Gürsoy (2008) yaptığı araştırmasında okul öncesi dönemde kullanılan masal kitaplarında yer alan illüstrasyonların çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygunluğunu araştırmıştır. Araştırma sonucunda çocuk kitaplarında yer alan resimlerin dikkat çekiciliği, yaş seviyesine uygunluğu, renkleri, metinle uyumu, büyüklüğü, konumu vb. açıdan kısmen uygun olduğu tespit edilmiştir. Kitapta yer alan illüstrasyonların daha renkli ve dikkat çekici hazırlanması gerekmektedir. Kitaplardaki karakterlerin daha doğru çizilmesi gerektiği görülmüştür. Ayrıca çocukların gelişimlerine uygun illüstrasyonlara yer verilmelidir.

Ünan (2012) yaptığı tez çalışmasında çocuk kitaplarını illüstrasyonlar yönünden ele almıştır. Çocuk kitaplarındaki illüstrasyonların oluşum aşamaları, kuralları, dikkat edilmesi gereken noktaları incelenmiştir. Araştırmada çocuk kitaplarının resimlerinin, renklerinin, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygunluklarının kitaplar çıkmadan önce pedagoglar tarafından incelenmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Bazı kitaplardaki illüstrasyonların şiddet içerikli olduğu, metini tam yansıtmadıkları, çizimlerin ve renklerin iyi olmadığı görülmüştür.

Alptekin (2018) yaptığı çalışmada 55 çocuk kitabında yer alan fen kavramlarını ve konularına ne kadar yer verdikleri araştırmıştır. Kitaplara içerik analiz yöntemiyle kodlamalar yapmıştır. Araştırma sonunda "yaşam bilimi, fiziksel bilimler ile dünya ve uzay bilimine" çokça yer verildiği görülmüştür. Hayvan ve bitki kavramlarına da bolca yer verildiği ve hayvanları genelde konuşan, düşünen varlıklar olarak verildiğini tespit etmiştir.

Güzelyurt ve Özkan (2019) çalışmasında çocuk kitaplarını çevre eğitimi, farkındalığı ve çevre eğitim kavramları açısından incelemiştir. Araştırmasında 50 resimli çocuk kitabını incelemiştir. Araştırma sonunda kitaplarda daha çok doğa sevgisi, çevre sorunu ve çözümlerine yer verilmiştir. Kitaplarda çocukların çevreci bireyler olması konusunda yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güzelyurt ve Nayci (2021) araştırmasında teknoloji bağımlılığı üzerine yazılmış 15 çocuk kitabı analiz etmişlerdir. Araştırmanın sonunda internet bağımlılığı hakkında yeterli bilgiye yer vermedikleri görülmüştür. Ayrıca teknoloji bağımlılığından kurtulma için sunulan önerilerde hatalar olduğu ve önerilerin yeterli olmadığı görülmüştür.

Goldman ve Descartes (2016) yaptıkları çalışmada resimli çocuk kitaplarında yer alan yemek içeriklerinin çocuklar üzerindeki etkisi hakkında bir araştırma yapmıştır. Araştırmada 69 kitap seçilmiştir. Kitaplardaki gıda türleri, sayıları sayılarak gruplama yapılmıştır. Araştırma sonunda kitaplarda en çok geçen gıda türü meyvelerdir. Çocuklar üzerinde etkisi en yüksek gıdalar ise unlu mamuller olmuştur. Sebzelerin etkisi ise çocuklarda nötr olmuştur. Kitaplarda sağlıklı besinlere daha çok yer verildiği görülmüştür. Televizyon ve kitaplarda şekerli yiyeceklerin çocuklar tarafından daha arzulanma durumunun yüksek olduğu görülmüştür. Çocuk kitapları ve medya araçlarında yer verilen yiyecekler ve mesajlar üzerine daha çok araştırma yapılması gerektiği görülmüştür.

Ergöl (2008) yaptığı araştırmada çocuk kitaplarını konu, yaş seviyesi ve çocuk kitaplarının oluşum tarihi açısından incelemiştir. Araştırmada kitapların ilk çıkış

tarihinden başlayarak günümüze geliş süreçlerine değinilmiştir. Araştırma sonucunda 1990 tarihinden 2008' e kadar basılan çocuk kitaplarının sayısı artmıştır. Fakat kitapların içerik, resim ve sunumlarının kalite seviyesi ticari kazanç nedeniyle düştüğü görülmüştür.

Moddy vd. (2010) araştırmalarında geleneksel hikâye kitapları ile e-hikâye kitaplarını karşılaştırmıştır. 25 çocuğa belirlenen üç kitabın okunma şekli gözlemlenmiştir. Çocuğun rehberliğinde e kitap okuma, yetişkin rehberliğinde e-kitap ve geleneksel kitap okuma yapılmıştır. Süreçler gözlemlenmiştir. Çocukların geleneksel kitap okurken daha çok iletişimde oldukları görülmüştür. E- kitap okumaya karşı daha çok ilgi gösterdikleri görülmüştür.

Yalçın Taş ve Zengin (2017) araştırmalarında kitap mı yoksa e-kitap mı eğitimde daha etkili olduğu konusunda önceden yapılan çalışmalar üzerinden araştırma yapmışlardır. E- kitapların çocukların dikkatini daha çok çektiğini, bağımsız okuma yapabildiklerini, daha çok vakit geçirdiklerini ve daha iyi motive olduklarını belirlemiştir.

Samir ve Korat (2006) yaptıkları araştırmada CD-ROM hikâye kitaplarının belirlenmesin de öğretmen rolünü incelemişlerdir. Araştırmada e-kitap seçiminde öğretmenlerin yeterli düzeyle olmadıkları görülmüştür. CD-ROM kitapların çocuk gelişimini desteklemesinde tutarsız sonuçlar olduğu görülmüştür.

Hong (1996) çocuk kitaplarının çocukların matematik becerilerine etkisini araştırmıştır. Deneysel uygulama olarak serbest zaman etkinliğinde matematik materyallerine dikkat çekilerek oynatılmış ve matematik kavramlarına yer veren kitaplar okunmuştur. Okunan içerik sohbet ve tartışma ile tekrar edilmiştir. Deneysel uygulama sonucu çocukların daha çok matematik merkezine yöneldiği, matematiksel kavramlar (rakam, şekil, sıralama, sınıflama vb.) ve etkinliklerde daha başarılı olduğu görülmüştür.

Keat ve Wilburne (2009) yaptıkları araştırmada çocuk kitaplarının öğrenmeye, matematik bilgi ve yaklaşımlarına etkisini incelemişlerdir. Örneklem için üç okul, üç öğretmen ve 70 öğrenci belirlenmiştir. İlk olarak çalışmada öğrencilerin öğrenme hedefleri ve başarıları nicel yollarla tespit edilmiştir. Çocuklara okunan kitaplarla karakterlerin problem çözme yöntemleri hakkında sohbet edilmiştir. Araştırma

sonucunda; çocuklar hikâye hakkında düşündürülerek zihinlerinde matematiksel bilgiler ve becerilerin geliştiği tespit edilmiştir. Ayrıca çocukların matematik öğrenmeye bakış açılarının da olumlu yönde değiştiği belirlenmiştir.

Işıtan (2005) tarafından yapılan araştırmada çocuk kitaplarında yer alan benlik kavramı incelenmiştir. Bunun için ülkemizde kullanılan yerli ve yabancı çocuk kitabı seçilerek içeriklerindeki benlik kavramı ile ilgili ifadeler analiz edilmiştir. Örneklem kitapları 1980-2003 tarihler arasında basılan kütüphane ve özel koleksiyonlarda bulunan kitaplar arasından rastgele seçme yöntemiyle 45 yabancı, 195 yerli kitap seçilmiş ve incelenmiştir. Araştırma sonunda ülkemizde bulunan çocuk kitaplarında benlik kavramıyla ilgili ifadelerin çok az yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk kitaplarında benlikle ilgili olabileceği varsayımlardan yola çıkarak çevre ve akran ilişkileri dışında diğer konularda yeterli kitap olmadığı belirlenmiştir. Kitaplarda en çok işlenen konuların mutluluk, doyum, çevre ve akran iletişimi, en az işlenen konuların ise fiziksel görünüm ve akademik başarı olduğu tespit edilmiştir.

Crozier ve Tincani (2007) araştırmalarında sosyal içerikli hikâyelerin farklı yaşlardaki üç otizm spektrum bozukluğu çocuk üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Çocuklara uygun kazandırılmak istenen davranışları içeren sosyal temalı hikâyeler oluşturulmuştur. Oluşturulan hikâyeler çocuklara özel olarak okunmuş ve sonrasında sorular sorulmuştur. Araştırmanın sonunda çocuklardan ikisinde prososyal davranışlarda artış olduğu ve uyumsuz davranışların azaldığı görülmüştür. Son çocukta ise yönlendirmelerle uygun davranış gösterdiği belirlenmiştir. Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar resimli ve sosyal içerikli hikâye kitaplarıyla desteklendiğinde sosyal davranışlarda uyumu artırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

McCabe vd. (2011) tarafından yapılan çalışma Amerika Birleşik Devletlerinde yapılmıştır. Çalışmada belirlenen 5618 adet çocuk kitabı, isimleri ve başkahramanının erkek ve kadın rollerine ne kadar yer verdikleri incelenmiştir. Çalışmalarının sonunda kitap isimlerinde erkeklerin kadınlara oranla iki kat daha fazla yer verildiği görülmüştür. Başkahramanlarda ise erkeklere 1.6 kat daha fazla rol verildiği görülmüştür. İncelenen kitaplarda erkelere kadınlardan daha az yer verilen kitap bulunamamıştır. Çocuklarda cinsiyet kavramı oluşumunda çocuk kitapları etkin bir rol oynamaktadır ve kitaplarda kadın karakterlere karşı olumsuz bir tutum olduğu görülmüştür.

Yazıcı (2013) çocuk edebiyatı üzerine yapılan 1980-2012 yılları arasındaki 249 tez çalışması analiz edilerek incelemiştir. Araştırma sonucunda en çok yüksek lisans çalışması olduğu, çalışmaların en çok Ankara, İstanbul üniversiteleri tarafından yapıldığı ve çocuk edebiyatı üzerine en çok çalışma yapan anabilim dalının Türkçe Eğitim Anabilim dalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tez çalışmaların en çok Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından yapıldığı ve en çok tez çalışmasının 2000-2009 yılları arasında yapıldığı tespit edilmiştir.

Alan yazın taramasında okul öncesi alanında ders kitabı incelemesi olarak Akgül Alak (2016) tarafından yapılan "Pamuk Şekerim I-II Kitaplarının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Açısından Değerlendirilmesi" adlı tez ve makale çalışmasına ulaşılmıştır. Bu çalışmalar haricinde alan yazın taramasında ulaşılan ulusal ve uluslararası çalışmalarda okul öncesi eğitimi kapsamında kullanılan ders kitabı ve kavram kitabı incelemeye dayalı araştırmalara rastlanmamıştır.

Ulaşılan çalışmalar incelendiğinde, ağırlıklı olarak hikâye kitaplarının çocuklar üzerinde etkisine, hikâye kitaplarının içeriklerine, fiziki özelliklerine, kitaplarda yer alan karakterlerin toplumsal rol dağılımına, öğretmenlerin ve ailelerin kitap seçimine, metaforik algılarına değinilen çalışmaların olduğu tespit edilmiştir. E-kitapları ve artırılmış gerçeklik kitaplarıyla ilgili çalışmalara da rastlanmıştır. Ders kitaplarıyla ilgili araştırmaların daha çok ilkokul, ortaokul ve lise kitapları üzerine olduğu görülmüştür.

3. YÖNTEM

Araştırmada karma yöntem tercih edilmiştir. Bir konuyu hem nitel hem de nicel açıdan inceleyen çalışmalara karma yöntemli çalışmalar denir (Creswell ve Tashakkori 2007). Araştırmanın çok boyutlu yapılabilmesi, veri çeşitliliğinin sağlanabilmesi için karma yöntem tercih edilmiştir. Araştırmada sıralı açıklayıcı desen kullanılmıştır. Nicel yöntemle toplanan verilerin daha iyi açıklanabilmesi için nitel yöntemle de araştırma yapılmasına sıralı açıklayıcı desen denir (Creswell, 2013). Bundan dolayı nicel verileri daha iyi açıklamak için nitel veri araştırmaları da yapılmıştır.

3.1 Nicel aşama:

3.1.1 Nicel Araştırma Modeli ve Çalışma Grubu

Nicel araştırma için tarama modeli seçilmiştir. Tarama modeli uygulanırken "El Ele 1-2-3 Kitap Anketi" kullanılmıştır. Tarama modelinde öğretmen görüşlerinin anket yöntemi ile toplanması için kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi seçilmiştir. Araştırmayı tabakalı veya rastgele katılımcı belirlemek yerine ulaşmayı başardığınız katılımcıyla çalışmanın yapılmasına kolay ulaşılabilir örneklem denir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu örneklemin oluşturulması için kartopu stratejisi kullanılmıştır. Kartopu stratejisi, belirlenen kişilerden başlanarak onların bağlantısı olduğu başka kişilere ulaşılıp, daha sonra ulaşılan kişilerin de bağlantılı olduğu kişilere ulaşılmasıyla örneklemin zincirleme olarak büyümesiyle oluşturulan bir yöntemdir (Altunışık vd. 2010). Katılımcılar arkadaşlarım, tanıdıklarım ve onların tanıdıklarından oluşmaktadır. Kartopu yöntemi ile 211 kişiye ulaşılmıştır.

Tablo 3.1 Ankete katılan Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri

Demografik özellikler		***f***	**%**
Cinsiyet	Erkek	7	3,3
	Kadın	204	96,7
Çalışılan kurum türü	İlkokul	85	40,3
	Ortaokul	16	7,6

	Bağımsız anaokulu	105	49,8
	Meslek lisesi	5	2,4
Yerleşim yer	İl	90	42,7
	İlçe	96	45,5
	Köy	25	11,8
Mesleki deneyim	0-5	31	14,7
	6-10	66	31,3
	11-15	84	39,8
	16-üzeri	30	14,2
Eğitim durumu	Ön lisans	4	1,9
	Lisans	189	89,6
	Yüksek lisans	18	8,5
	Doktora	0	0
Toplam katılım		**211**	**100**

Tablo 3.1'deki katılımcılar incelendiğinde %96,7'si (n=204) kadın, %3,3'ü (n=7) erkektir. Katılımcıların büyük kısmının %49,8'i (n=105) bağımsız anaokulu, çok az kısmının ise %2,4'ü (n=5) meslek lisesinde çalıştığı görülmektedir. Yerleşim yerlerine bakıldığında katılımcıların %42,72'si (n=90) ilde, %45,52'i (n=96) ilçede, %11,8'i (n=25) köyde görev yaptığı görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunu %85,3'ünün (n=180) altı yıl ve üzeri deneyime sahip olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük bir kısmının %89,6'sı (n=189) lisans mezunudur.

3.1.2 Nicel Veri Toplama Aracı Anket Formu

Tarama modeline uyumlu olarak "El Ele 1-2-3 Kitap Anketi" kullanılarak öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Anket araştırmacı tarafından alan taraması yapıldıktan sonra hazırlanmıştır. Hazırlanan anketin kapsam geçerliliği için 4 uzmandan görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda 1. soru çıkarılmış, diğer soruların hepsi düzeltilmiştir. Anketin güvenirliğini belirlemek için "Test tekrar test yöntemi" seçilmiştir. Bu amaçla 36 öğretmene on gün arayla iki kez uygulanması sağlanmıştır. Veriler SPSS 20 paket programı ile analiz edilmiştir. Korelasyon katsayılarının 0,85 ile 0,92 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

Anket 5 demografik soru, 35 adet 5'li likertli soru, 6 çoktan seçmeli soru, 1 adet çok seçenekli soru ve 1 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Likert tipli sorularda cevaplar "1 kesinlikle katımıyorum-5 Tamamen katılıyorum" şeklindeki beşli derecelendirme olacak şekilde tasarlanmıştır. Ankette toplam 43 soru bulunmaktadır. Anket kapsamını El Ele kitabını programın özellikleri taşıma durumu, fiziki-içerik özellikleri, öğretmenlerin uygulama durumları ve öğretmenlerin kitapta olmasını istediği özellikler hakkındaki sorulardan oluşturmaktadır. Anket formu detaylı şekilde EK-C de verilmiştir.

3.1.3 Nicel Veri Toplama ve Analizi

Anket Google form ile uygulanmıştır. Google formda hazırlanan anket linki Whatsapp programı ve mail aracılığıyla öğretmenlere gönderilmiştir. Mail ve Whatsapp program aracılığıyla aydınlatılmış onam formları da gönderilmiştir (EK-D). Ayrıca anketin ilk bölümünde öğretmenler yazı ile bilgilendirilmiş ve gönüllük esas alınarak uygulandığı belirtilmiştir. Google formda yer alan tablolardan yararlanılarak yüzde ve frekanslar oluşturulmuştur. Toplanan veriler istatiksel analiz yapılarak tablo haline getirilmiştir. Soru sayısı fazla olduğu için sorular konuya göre bölünerek tablolar oluşturulmuştur.

3.1.4 Nicel Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Hazırlanan anketin güvenirliliği için 4 uzmandan görüş alınmıştır. Uzmanlardan ikisi okul öncesi anabilim dalında akademisyen, biri alanında yüksek lisans yapmış 14 yıllık deneyimli öğretmen ve bir dil uzmanıdır. Uzman görüşleri doğrultusunda 1. soru çıkarılmış, diğer soruların hepsi düzeltilmiştir. Demografik sorulardan çalıştığınız kurum türüne "meslek lisesi" seçeneği eklenmiştir.

Anketin güvenirliğini belirlemek için "Test tekrar yöntemi" seçilmiştir. Bu amaçla 36 öğretmene on gün arayla iki kez uygulanması sağlanmıştır. Veriler SPSS 20 paket programı ile analiz edilmiştir. Anket uygulamasına katılanların on gün ara ile yanıtladıkları her bir likert tipi anket sorusu için Pearson Korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. Korelasyon katsayılarının 0,85 ile 0,92 arasında değiştiği tespit

edilmiştir. Buna göre anket sorularının iki farklı zamanda yüksek tutarlılıkla cevaplandırıldığı dolayısıyla anketin güvenilir olduğu ifade edilebilir.

3.2 Nitel aşama

3.2.1 Nitel Araştırma Modelleri ve Çalışma Grupları

Öğretmen görüşleri için fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırmaya katılan kişilerin bir kavramla yaşadığı deneyimleri ortak bir temayla ortaya koyan araştırmalara fenomenolojik araştırmalar denilmektedir (Creswell, 2013). Fenomenolojik desen için ise yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır.

El Ele kitapları için ise doküman analiz yöntemi kullanılarak içerik analizi yapılmıştır. Toplanan belgelerin, araştırmaların ve bilgi içerikli tüm evrakların belirlenen olgu doğrultusunda analiz edilmesine doküman analizi denir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Anketin sonuna "Yapacağımız nitel araştırmaya katılmak isterseniz bize iletişim bilgisi bırakabilir misiniz?" sorusuna yer verilmiştir. Anket araştırmasıyla ulaşılan 211 kişi içinden gönüllü olan 13 kişi ile görüşme yapılmıştır. Görüşme yöntemine 13 kişi katılmıştır. Son örneklemimiz ise amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen El Ele1-2-3 kitap setidir. Doküman analizi için El Ele kitap seti kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırmacının belirlenen hedefler ve sorunlar doğrultusunda örneklem belirleyip araştırma yapmasıdır (Büyüköztürk vd., 2016).

Tablo 3.2 Görüşmeye Katılan Öğretmenlerinin Demografik Bilgileri

Demografik özellikleri		***f***	**%**
Cinsiyet	Erkek	1	7,7
	Kadın	12	92,3
Çalışılan okul türü	Anasınıfı	4	30,8
	Bağımsız anaokulu	7	53,8
	Uygulama anaokulu	2	15,4
Eğitim durumu	Lisans	11	84,6
	Yüksek lisans	2	15,4
Mesleki deneyim	0-5 yıl	1	7,7

	6-10 yıl	5	38,5
	11-15 yıl	6	46,1
	16 ve üzeri	1	7,7
Toplam katılım		**13**	**100**

Tablo 3.2'deki katılımcılar incelendiğinde %92,3 (n=12) kadın, %7,7 (n=1) erkektir. Katılımcıların %84,6 (n=11) lisans mezunu, %15,4 (n=2) yüksek lisans mezunudur. Katılımcıların %92,3 (n=12) altı yıl ve üzeri, %7,7 (n=1) altı yıl altında öğretmenlik deneyimine sahiptir.

3.2.2 Nitel Veri Toplama Araçları Yarı Yapılandırılmış Görüşme formu ve Envanterler

Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Kapsam geçerliliği için 6 uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda görüşme sorularından 6. soru çıkarılmış. Soru altında yer alan ek sorular 26'dan 11'e düşürülmüş, hatalı sorular ve tekrar eden sorular formda düzeltilmiştir. Ön pilot uygulama 5 öğretmen ile yapılmış ve soruların anlaşılır olduğu görülmüştür.

Nitel araştırma için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu demografik ve görüşme soruları olarak iki bölümden oluşmaktadır. Toplamda 1 demografik soru 9 ana görüşme sorusundan oluşmaktadır. Formda 11 tane de sonda soruları bulunmaktadır. Araştırmadaki sorular eğitim materyali olarak kullanılan El Ele kitapları hakkındaki görüşlerini belirlemeye yönelik hazırlanmıştır. Görüşme formu ekler kısmında EK-Ç olarak yer verilmiştir.

Doküman analizi yöntemi için Akgül Alak (2016) tarafından El Ele kitaplarından önce kullanılan Pamuk Şekerim kitaplarını değerlendirmek için hazırlanan "Kavram Değerlendirme Envanteri, Yönerge ve Resim Değerlendirme Envanteri, Programının Temel Özelliklerini Değerlendirme Envanteri, Kazanım ve Göstergeler Envanteri" kullanılmıştır. Envanterler MEB 2013 OÖEP'ı esas alınarak hazırlanmıştır. Kitaplar programda yer alan kavramlar, kazanım-göstergeler ve program özelliklerini taşıma yönünden betimlenmiştir. Ayrıca kitapta yer alan resim, yönerge, boyut, yazı vb. fiziksel ve içerik özellikleri incelenmiştir.

Kazanım gösterge formunda, 2013 Okul Öncesi Milli Eğitim Programında yer alan 64 kazanım ve 338 göstergeye yer verilmiştir. El Ele kitabı öğretim programıyla kazanımlar bakımından uyumlu olma durumu değerlendirilirken beş gelişim alanı (bilişsel, dil, sosyal-duygusal, motor, öz bakım becerileri) ayrı ayrı göz önünde bulundurulmuştur.

Kavram değerlendirme formunda programda 36-72 ay için belirlenen 10 alt başlıkta (renk, geometrik, boyut, miktar, yön-mekanda konum, sayı, duyu, zaman, zıt) yer alan kavramlara yer verilmiştir. Formun içinde toplam 96 kavram bulunmaktadır.

Yönerge ve resim değerlendirme formunda, kitabın içeriği hakkında yer alan 7 madde bulunmaktadır. Formda çalışma sayfalarındaki resimlerin, yönergelerin çocukların seviyesine ve gelişimlerine uygunluğu hakkında maddeler bulunmaktadır.

Program temel özelliklerini değerlendirme formunda programın özelliklerinin yer aldığı 15 madde vardır. Kitaptaki etkinlik sayfaları analiz edilirken program özelliklerinin sağlayıp sağlamadığına aşağıdaki şekilde karar verilmiştir (Akgül Alak 2016):

Gelişimsel bir programdır ilkesi: Tüm kitaplarda yer alan çalışma sayfaları genel olarak çocukların gelişim düzeylerine uygun ve tüm gelişim alanlarını destekleyebilecek özelliklerde ise bu seçeneği sağladığı kabul edilmiştir.

Sarmallık ve eklektik ilkesi: Etkinlik sayfası kazanım ve göstergeleri pekiştirerek, tekrar ederek, kalıcı öğrenmeye teşvik ediyor ise bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Çocuk merkezlidir ilkesi: Etkinlik sayfası çocukların özgür, aktif katılımına ve öğrenmesine olanak veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Esnektir ilkesi: Etkinlik sayfası çocukların yaşadığı bölgeye, çevreye, aileye göre uyarlanabiliyorsa ve bireyselleştirilecek özellikte ise bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Temalar konular amaç değil araçtır ilkesi: Etkinlik sayfası kazanımları kazandırmada farklı konuları ele alıyorsa, direk konu temelli değilse bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Oyun temellidir ilkesi: Etkinlik sayfasında kazanımlar oyun yöntemiyle eğlenceli şekilde veriliyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Keşfederek öğrenme önceliklidir ilkesi: Etkinlik sayfası, çocuğun kendi kendine öğrenmesine, aktif olmasına ve öğrendiklerini farklı olaylarda kullanmasını imkan veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Öğrenme merkezleri önemlidir ilkesi: Etkinlik sayfası, çocuğun bireysel ihtiyaçlarını giderecek ve serbestçe deneyimler yapmasına olanak sağlıyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Dengelidir ilkesi: Tüm kitaplarda yer alan çalışma sayfaları genel olarak çocukların tüm gelişim alanlarına, programdaki tüm kazanım ve göstergelerine dengeli şekilde ele alıyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır ilkesi: Etkinlik sayfası çocuğun kendini ve hayal gücünü özgün yollarla ifade etmesine imkan veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması teşvik edilmektedir ilkesi: Etkinlik sayfası; çocuğun çevresinden, günlük yaşamından deneyimler ve örnekler veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır ilkesi: Etkinlik sayfası; çocukların farklılıklara saygı duymasına, kendi milli değerlerini tanımasına, evrensel değerleri kazanmasına fırsat veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Değerlendirme süreci çok yönlüdür ilkesi: Etkinlik sayfası, çocuğun öğrenmesinin bir süreç olduğuna sonuç olmadığına olanak veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Aile eğitimi ve katılımı önemlidir ilkesi: Etkinlik sayfası; aile katılımına ve aile eğitimine yer veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer vermektedir ilkesi: Etkinlik sayfası; özel gereksinimli çocuklara uygun uyarlamalara yer veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür.

Rehberlik hizmetlerine önem vermektedir ilkesi: Etkinlik sayfası çocuklarda çok yönlü gelişim sağlamasına imkan veriyorsa bu seçeneği sağladığı düşünülmüştür. Tüm envanterlerin detaylı hali EK-B de verilmiştir.

3.2.3 Nitel Veri Toplama ve Analizi

Görüşme, gönüllük esasına dayanarak ön bilgilendirmeler yapılarak yapılmıştır. Görüşme sırasında ses kaydı alınmıştır. Görüşmeler ortalama 20 dakika sürmüştür. Görüşmeler Zoom programı aracılığıyla yapılmıştır. Ses kayıtları görüşmeden sonra ayrıntılı şekilde yazıya geçirilmiştir. Yazıya geçirilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş kodlar ve temalar oluşturulmuştur. Kodlama yöntemi elle yapılmıştır. Toplanan veriler diğer araştırmacıya gönderilmiştir. Diğer araştırmacı tarafından da kodlamalar yapılmıştır. Kodlamalarda hata olmaması için araştırmacılar tarafından iki kez kodlanmıştır. Araştırmacılar Zoom programı üzerinden bir araya gelerek "görüş ayrılığı" ve "görüş birlikleri" karşılaştırılmıştır. Üçüncü araştırmacı tarafından da çıkan sonuçlar hakkında görüş alınmıştır Kodlar düzenlenerek son hali tablo ile sunulmuştur.

El Ele kitabı ile doküman analizi yapılırken formlar her sayfa için tek tek işaretlenerek iki araştırmacı tarafından doldurulmuştur. Formalar iki araştırmacı tarafından hata olmaması için iki kez doldurulmuştur. Araştırmacılar arası tutarlılık hesaplanmış ve üçüncü araştırmacı tarafından çıkan analizler hakkında görüş alınmıştır. Çıkan veriler tablo haline getirilerek bulgular kısmında sunulmuştur.

3.2.4 Nitel Araştırmaların Geçerliliği ve Güvenirliği

Yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerliliği için 6 uzmandan görüş alınmıştır. Görüşlerine başvurulan uzmanların dördü okul öncesi ana bilim dalında görevli akademisyen, biri yüksek lisans yapmış 15 yıllık deneyime öğretmen ve bir de Türk dili uzmanıdır. Uzman görüşleri doğrultusunda görüşme sorularından 6. soru

çıkarılmış. Soru altında yer alan ek sorular 26'dan 11'e düşürülmüş, hatalı sorular ve tekrar eden sorular formda düzeltilmiştir. Görüşme formunda 1 demografik soru 9 görüşme sorusu bulunmaktadır. Ön pilot uygulama 5 öğretmen ile yapılmış ve soruların anlaşılır olduğu görülmüştür. Araştırmacılar tarafından kodlar iki kez kodlanarak kendi içerisinde de tekrar karşılaştırılma yapılmıştır. Araştırma verileri 2 araştırmacı tarafından kodlanarak karşılaştırılmış ve iç geçerlilik artırılmaya çalışılmıştır. Yapılan kodlamaların daha doğru olması için kodlamalar arası güvenirlik hesaplanmış %83,3 olarak hesaplanmıştır. Uyum katsayısı (Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) hesabıyla hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Örneklemde çeşitli kişilerin katılmaları sağlanarak dış geçerlilik artırılmaya çalışılmıştır. Araştırmada sorular sorulduktan sonra katılımcı teyidi kullanılarak geçerlilik ve güvenirlilik artırılmıştır.

Doküman analizi yönteminde ise iki araştırmacıda ayrı ayrı tüm formları doldurmuştur. Daha sonrasında araştırmacılar arasında "görüş ayrılığı" ve "görüş birlikleri" belirlenerek araştırmanın geçerliliği ve güvenirliği artırılmaya çalışılmıştır. Çıkan sonuçlar arasında tutarlılık hesaplanmıştır. Araştırmacıların ortak olan maddeleri, toplam madde sayısına bölünerek, 100 ile çarpılarak tutarlılık hesaplanmıştır. Araştırmacılar arası tutarlılık programın özellikleri formunda %90,74, kavramlar formunda %97,75, yönerge ve resim formunda %84,53, kazanım ve göstergeler formunda %85,18 çıkmıştır. Üçüncü bir uzmandan da çıkan sonuçlar hakkında görüş alınarak verilere son hali verilmiştir.

Araştırma yapılırken üç çeşit veri toplama yöntemleri kullanılarak "veri çeşitlemesi" yapılmıştır. Toplanan çeşitli verilerin birbirini destekleme durumları karşılaştırılarak araştırmanın daha geçerli ve güvenilir olması sağlanmaya çalışmıştır.

3.3 Etik Kurallara Uygunluk

Araştırma sürecinde gönüllük esas alınmıştır. Araştırmaya katılan kişilere aydınlatılmış onam formaları (EK-D) sunulmuştur. Çalışmada etik ve gizlilik gereğinden dolayı görüşmeye katılan katılımcılara K1,K2,K3… şeklinde rumuzlar verilmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin kişisel bilgileri gizli tutulmuştur. Araştırmaya başlamadan önce Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler

Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan etik kurul izni alınmıştır (EK-A). Akgül Alak (2016) tarafından hazırlanan envanterler formlarını kullanım izni alınmıştır (EK-E).

4. BULGULAR

4.1 Doküman Analizi Yöntemi ile Elde Edilen Bulgular

El Ele kitapları "Okul Öncesi Eğitim Programına Göre Değerlendirme Envanterleri" ile incelenmiş ve analiz edilmiştir (EK-B). Bu bölümde El Ele kitaplarının program özelliklerine uygunluğu, içerik özelikleri, kavramlara, kazanım ve göstergelere yer verilme durumuna ilişkin toplanan verilere yer verilmiştir.

4.1.1 El Ele Kitaplarının Programın Özelliklerine Yönelik Bulguları

El Ele 1-2-3 kitaplarının içinde yer alan 158 çalışma sayfası Program Özellikleri Değerlendirme Formu ile değerlendirilerek analiz edilmiştir. "El Ele 1-2-3 kitapları MEB 2013 okul öncesi eğitim programının temel program özellikleri açısından nasıldır?" alt sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4.1 El Ele Kitaplarında Okul Öncesi Eğitim Program Özelliklerinin Yer Alma Durumu

MEB 2013 OÖEP'nın özellikleri	**Uygun**		**Uygun değil**		**Toplam**	
	f	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**
1.Gelişimsel bir programdır.	-	-	158	100	158	100
2. Sarmal Özellik Gösterir, Model Olarak "Eklektik" tir.	60	38	98	62	158	100
3. Çocuk Merkezlidir.	-	-	158	100	158	100
4.Esnektir.	-	-	158	100	158	100
5. Temalar/Konular Amaç Değil Araçtır.	-	-	158	100	158	100
6. Oyun Temellidir.	4	2,5	154	97,5	158	100
7. Keşfederek Öğrenme Önceliklidir.	-	-	158	100	158	100
8. Öğrenme Merkezleri Önemlidir.	-	-	158	100	158	100
9.Dengelidir.	-	-	158	100	158	100
10. Yaratıcılığın Geliştirilmesi Ön Plandadır.	23	14,6	135	85,4	158	100
11. Günlük Yaşam Deneyimlerinin ve Yakın Çevre Olanaklarının Eğitim Amaçlı Kullanılması Teşvik Edilmektedir.	13	8,2	145	91,8	158	100

12. Kültürel ve Evrensel Değerleri dikkate alır.	4	2,5	154	97,5	158	100
13. Değerlendirme Süreci Çok Yönlüdür	-	-	158	100	158	100
14. Aile Eğitimi ve Katılımı Önemlidir.	-	-	158	100	158	100
15. Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Uyarlamalara Yer Vermektedir.	-	-	158	100	158	100

Tablo 4.1 incelendiğinde El Ele kitaplarında yer alan 158 sayfadan 60 tanesinin (%38) "Sarmal özellik gösterir, model olarak "eklektik" tir" ilkesini taşıdığı görülmüştür. Çalışma sayfalarının 4 çalışma sayfasının (%2,5) "oyun temellidir" ilkesini, 23 sayfasının (%14,6) "Yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır" ilkesini, 13 sayfasının (%8,2) "Günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması teşvik edilmektedir" ilkesini taşıdığı tespit edilmiştir. Tüm çalışma sayfalarından sadece 4 sayfanın (%2,5) "Kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır" ilkesini taşıdığı görülmüştür.

4.1.2 El Ele Kitaplarının Kavramlara Yönelik Bulguları

El Ele 1-2-3 kitaplarının içinde yer alan 158 çalışma sayfası Kavram Değerlendirme Formu ile değerlendirilerek analiz edilmiştir. "El Ele 1-2-3 kitapları MEB 2013 programındaki yer alan kavramlar açısından nasıldır?" alt sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4.2 El Ele Kitaplarında OÖEP'ında Yer Alan Kavramların Yer Alma Durumu

Kavram kategorileri	Yer verilme sıklığı	
	f	**%**
Renkler	35	22,2
Geometrik şekil	20	12,7
Boyut	5	3,2
Miktar	12	7,6
Yön/mekanda konum	15	9,5
Sayı/ sayma	63	39,9
Duyu	1	0,6
Duygu	5	3,2
Zıt	22	13,0
Zaman	1	0,6

Elde edilen bulgulara göre El Ele kitaplarında yer alan 158 çalışma sayfasının %22,2'inde (n=35) renk kavramlarına, %12,7'inde (n=20) geometrik şekil kavramına, %3,2'sında (n=5) boyut kavramına, %7,6 (n=12) miktar kavramına, %9,5'unda (n=15) yön/mekanda konum kavramına, %39,9'sinde (n=63) sayı sayma

kavramına, %3,2'sında (n=5) duygu kavramına, %13,9'sinde (n=22) zıt kavramlara, %0,6'ünde (n=1) duyu ve zaman kavramlarına yer verdikleri tespit edilmiştir. Toplam 96 kavramdan 67 (%69,8) tanesine yer verilirken 29 (%30,2) tanesine hiç yer verilmemiştir. Renk, boyut, sayı sayma, duygu kategorilerinde yer alan tüm kavramlara yer verilmiştir. Ama duyu (sivri-küt) ve zaman (gece-gündüz) kategorilerinden sadece birer kavrama yer verilmiştir. Hiç yer verilmeyen kavram ve kategoriler şunlardır: geometrik şekiller *(çember, kenar, köşe)*, miktar *(para)*, yön-mekanda konum *(alt-üst-orta, iç-dış, içeri-dışarı),* duyu *(tatlı, tuzlu, acı, ekşi, sıcak-soğuk-ılık, sert-yumuşak, kaygan-pürüzlü, tüylü-tüysüz, ıslak-kuru, kokulu-kokusuz, parlak-mat, taze-bayat, sesli-sessiz),* zıt *(hareketli-hareketsiz, karanlık-aydınlık, aç-tok, güzel-çirkin, şişman-zayıf, derin-sığ),* zaman *(önce-şimdi-sonra, sabah-öğle-akşam, dün-bugün-yarın).*

4.1.3 El Ele Kitaplarının Gelişim Alanlarına Yönelik Bulguları

El Ele 1-2-3 kitaplarının içinde yer alan 158 çalışma sayfası Gelişim Alanları, Kazanım ve Göstergeler Formu ile değerlendirilerek analiz edilmiştir. "El Ele 1-2-3 kitapları MEB 2013 programındaki yer alan gelişim alanları, kazanım ve göstergeler açısından nasıldır?" alt sorusuna cevap aranmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4.3 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Gelişim Alanları, Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu

Gelişim alanları	**Yer verilme sıklığı**							
	Kazanım çeşitliliği *f*	**%**	**Kazanım Sıklığı *f***	**%**	**Gösterge çeşitliliği *f***	**%**	**Gösterge sıklığı *f***	**%**
Bilişsel gelişim	16	64	328	44,6	51	79,6	405	40,7
Öz bakım becerileri	1	4	1	0,1	3	4,6	3	0,3
Motor gelişim	1	4	158	21,5	3	4,6	337	33,9
Sosyal ve duygusal gelişim	4	16	28	3,8	3	4,6	28	2,8
Dil gelişim	3	12	220	30	4	6,3	221	22,2
Toplam	**25**	**100**	**735**	**100**	**64**	**100**	**994**	**100**

Tablo incelediğinde öz bakım ve motor gelişim alanında sadece %4 (n=1), dil gelişim alanında %12 (n=3), sosyal-duygusal gelişim alanında %16 (n=4), bilişsel gelişim alanında %64 (n=15) kazanıma yer verildiği tespit edilmiştir. Okul öncesi programda yer alan göstergelerden bilişsel gelişim alanına % 79,6 (n=50), dil gelişim alanına %6,3 (n=4), öz bakım beceri, motor, sosyal ve duygusal alan gelişimine %4,6 (n=3) yer verildiği görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre El Ele kitaplarında okul öncesi eğitim programına göre en çok kazanım ve göstergenin yer aldığı alan bilişsel alan olduğu tespit edilmiştir. En az kazanım ve göstergelerin verildiği alan ise öz bakım becerileri alanı olduğu tespit edilmiştir. Gelişim alanlarına El Ele kitaplarında orantılı şekilde kazanım ve göstergelerin verilmediği tespit edilmiştir. Kazanım ve göstergelerde çeşitliliğin az olduğu görülmüştür. El Ele kitaplarında sürekli aynı kazanım ve göstergelere yer verildiği tespit edilmiştir.

4.1.3.1 El Ele Kitaplarının Bilişsel Gelişim Alana Yönelik Bulguları

El Ele kitap setinin 158 çalışma sayfası Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Bilişsel Alan Kazanım ve Göstergeler Formu ile incelenmiştir. İnceleme sonucu bilişsel alandan bulunan 16 kazanım ve 51 gösterge çeşidine yer verildiği görülmüştür. Kitapta yer alan çalışma sayfalarının öğretim programında yer verilen bilişsel alandaki kazanım ve göstergelere yer verme durumu Tablo 4.4'de betimlenmiştir.

Tablo 4.4 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Bilişsel Gelişim Alanı Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu

Bilişsel gelişim	**Yer alma sıklığı**	
	f	**%**
Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.	158	48,17
Kazanım 4: Nesneleri sayar.	38	11,58
Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler.	38	11,58
Kazanım 8: Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır.	24	7,31
Kazanım 7: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar.	21	6,40
Kazanım 6: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre eşleştirir.	12	3,65
Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.	10	3,04

Kazanım 12: Geometrik şekilleri tanır.	10	3,04
Kazanım 16: Nesneleri kullanarak basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapar.	7	2,13
Kazanım 14: Nesnelerle örüntü oluşturur.	2	0,60
Kazanım 15: Parça-bütün ilişkisini kavrar.	2	0,60
Kazanım 20: Nesne/sembollerle grafik hazırlar.	2	0,60
Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar.	1	0,30
Kazanım 9: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre sıralar.	1	0,30
Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.	1	0,30
Kazanım 21: Atatürk'ü tanır.	1	0,30
Toplam	**328**	**100**

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan bilişsel gelişim alanında toplam 22 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan 16 tanesine yer verilirken 6 tanesine (kazanım 2-11-13-17-19-22) hiç rastlanmamıştır. Bilişsel gelişim alanı 1. kazanımına (Nesne/durum/olaya dikkatini verir) 158 kez (% 48,17), 4. kazanımına (Nesneleri sayar) 38 kez (% 11,58), 5. kazanımına (Nesne ya da varlıkları gözlemler) 38 kez (% 11,58) yer verildiği görülmektedir. Diğer kazanımlara ise farklı oranlarda yer verilmiştir.

El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında bilişsel gelişim alanında toplam 114 göstergenin 51 tanesine yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin 63 tanesine hiç yer verilmediği tespit edilmişidir. Toplamda göstergeler çalışma saylarında 405 defa yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin bazılarının çalışma sayfalarında tekrar tekrar yer verilirken bazılarına hiç yer verilmediği görülmüştür.

Birinci kazanımına (nesne/durum/olaya dikkatini verir) 158 kez yer verilmesi kitabın sayfalarının yapılabilmesi için dikkatini kitaba vermesi gerekmekte olmasıdır. Bazı kazanımlara (algıladıklarını hatırlar, zamanla ilgili kavramları açıklar, Atatürk'ü tanır) sadece bir kez yer verilmiştir. MEB 2013 OÖEP bilişsel gelişim alanında yer alan nesnelerle "nesneleri ölçer, günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır, Atatürk'ün Türk toplumu için önemini açıklar, neden-sonuç ilişkisi kurar, problem durumlarına çözüm üretir" kazanımlarına ise El Ele kitaplarında hiç yer verilmediği görülmüştür.

4.1.3.2 El Ele Kitaplarının Öz Bakım Becerilerine Yönelik Bulguları

El Ele kitap setinin 158 çalışma sayfası Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Öz Bakım Becerileri Kazanım ve Göstergeler Formu ile incelenmiştir. İnceleme sonucu 1 kazanım 3 gösterge çeşidine yer verildiği görülmüştür. Aşağıdaki El Ele kitabında yer verilen öz bakım beceri alanı kazanımı detaylı şekilde tablosu verilmiştir.

Tablo 4.5 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Öz bakım Becerileri Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu

Öz bakım becerileri	**Yer alma sıklığı**	
	f	**%**
Kazanım 6: Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır.	1	100
Toplam	1	100

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan öz bakım becerileri gelişim alanında toplam 8 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan sadece 1 tanesine (kazanım 6: günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır) yer verilirken 7 tanesine (kazanım 1-2-3-4-5-7-8) hiç rastlanmamıştır. Kazanımlardan "giyinme ile ilgili işleri yapar, yaşam alanlarında gerekli düzenlemelerini yapar, dengeli ve düzenli beslenir, dinlenmenin önemini açıklar, kendini tehlikeden ve kazadan korur, sağlığı ile ilgili yardım alır" hiç yer verilmemiştir.

El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında öz bakım becerileri gelişim alanında toplam 35 göstergenin 3 tanesine yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin 32 tanesine hiç yer verilmediği tespit edilmişidir. El Ele kitabında kazanım altının "G1. Beslenme sırasında uygun araç ve gereçleri kullanır, G2. Beden temizliğiyle ilgili malzemeleri kullanır, G3. Çevre temizliğiyle ilgili araç ve gereçleri kullanır" göstergelerine yer verildiği tespit edilmiştir. Toplamda 3 göstergenin birer kez yer verildiği ve sadece bir çalışma sayfasında verildiği görülmüştür.

4.1.3.3 El Ele Kitaplarının Motor Gelişim Alana Yönelik Bulguları

El Ele kitap setinin 158 çalışma sayfası Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Motor Gelişim Kazanım ve Göstergeler Formu ile incelenmiştir. İnceleme sonucu motor gelişim kazanımlarımdan 1 kazanıma ve 3 gösterge çeşidine

yer verildiği görülmüştür. Aşağıdaki El Ele kitabında yer verilen motor gelişim alanı kazanımı detaylı şekilde tablosu verilmiştir.

Tablo 4.6 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Motor Gelişim Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu

Motor gelişim	**Yer alma sıklığı**	
	f	**%**
Kazanım 4:Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar.	158	100
Toplam	158	100

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan motor gelişim alanında toplam 5 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan sadece 1 tanesine (Kazanım 4:Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar) yer verilirken 4 tanesine (kazanım1-2-3-5) hiç rastlanmamıştır. El Ele kitaplarında "yer değiştirme hareketleri yapar, denge hareketleri yapar, nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar, müzik ve ritim eşliğinde hareket eder" kazanımlarına hiç yer verilmemiştir.

El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında motor gelişim alanında toplam 70 göstergenin 3 tanesine yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin 67 tanesine hiç yer verilmediği tespit edilmişidir. El Ele kitabında kazanım 4'ün "G22.Kalemi doğru tutar, G23.Kalem kontrolünü sağlar, G24.Çizgileri istenilen nitelikte çizer" göstergelerine yer verildiği tespit edilmiştir.

4.1.3.4 El Ele Kitaplarının Sosyal ve Duygusal Gelişim Alanına Yönelik Bulguları

El Ele kitap setinin 158 çalışma sayfası Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Sosyal ve Duygusal Gelişim Kazanım ve Göstergeler Formu ile incelenmiştir. İnceleme sonucu 4 kazanım 3 gösterge çeşidine yer verildiği görülmüştür. Aşağıdaki El Ele kitabında yer verilen sosyal-duygusal gelişim alanı kazanımı detaylı şekilde tablosu verilmiştir.

Tablo 4.7 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Sosyal-Duygusal Gelişim Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu

Sosyal ve Duygusal Alan	**Yer alma sıklığı**	
	f	**%**
Kazanım 3:Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.	25	89,28
Kazanım 4: Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar.	1	3,57

Kazanım 9:Farklı kültürel özellikleri açıklar.	1	3,57
Kazanım 11:Atatürkle ilgili etkinliklerde sorumluluk alır.	1	3,57
Toplam	**28**	**100**

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan sosyal duygusal gelişim alanında toplam 17 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan sadece 4 tanesine (kazanım 3:kendini yaratıcı yollarla ifade eder, kazanım 4: bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar, kazanım 9:farklı kültürel özellikleri açıklar, kazanım 11:Atatürkle ilgili etkinliklerde sorumluluk alır) yer verilirken 13 tanesine (kazanım 1-2-5-6-7-8-10-12-13-14-15-16-17) hiç rastlanmamıştır. El Ele kitaplarında "kendisine ait özellikleri tanıtır, ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır, bir olay ya da durumla ilgili olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir, kendisinin ve başkalarının haklarını korur, bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler, farklılıklara saygı gösterir, farklı kültürel özellikleri açıklar, sorumluluklarını yerine getirir, değişik ortamlardaki kurallara uyar, estetik değerleri korur, sanat eserlerinin değerini fark eder, kendine güvenir, toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar, başkalarıyla sorunlarını çözer" kazanımlarına hiç yer verilmemiştir.

El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında sosyal ve duygusal gelişim alanında toplam 53 göstergenin 4 tanesine yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin 49 tanesine hiç yer verilmediği tespit edilmişidir. El Ele kitabında kazanım 3 "G1.Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder", kazanım 4 "G1.Başkalarının duygularını söyler", kazanım 9 "G1. Kendi ülkesine ait özellikleri söyler" kazanım 11 "G1. Atatürk ile ilgili etkinliklere katılır" göstergelerine yer verildiği tespit edilmiştir. Toplamda 4 göstergenin çalışma saylarında 28 defa yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin bazılarının çalışma sayfalarında tekrar tekrar yer verilirken bazılarına hiç yer verilmediği görülmüştür.

4.1.3.5 El Ele Kitaplarının Dil Gelişim Alana Yönelik Bulguları

El Ele kitap setinin 158 çalışma sayfası Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Dil Alanı Kazanım ve Göstergeler Formu ile incelenmiştir. İnceleme sonucu 3 kazanım ve 4 gösterge çeşidine yer verildiği görülmüştür.

Aşağıdaki El Ele kitabında yer verilen dil alanı kazanımı detaylı şekilde tablosu verilmiştir.

Tablo 4.8 El Ele Kitaplarında OÖEP'ına Göre Dil Gelişimi Kazanım ve Göstergelerinin Yer Alma Durumu

Dil Alanı	**Yer alma sıklığı**	
	f	**%**
Kazanım 6:Sözcük dağarcığını geliştirir.	42	19,09
Kazanım 7: Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar.	158	71,81
Kazanım 10:Görsel materyalleri okur.	20	9,09
Toplam	**220**	**100**

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan dil gelişim alanında toplam 12 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan sadece 3 tanesine (kazanım 6:Sözcük dağarcığını geliştirir, kazanım7. Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar, kazanım 10:Görsel materyalleri okur) yer verilirken 9 tanesine (kazanım1-2-3-4-5-8-9-11-12) hiç rastlanmamıştır. El Ele kitaplarında "Sesleri ayırt eder, sesini uygun kullanır, söz dizimi kurallarına göre cümle kurar, konuşurken dilbilgisi yapılarını kullanır, dili iletişim amacıyla kullanır, dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder, sesbilgisi farkındalığı gösterir, okuma farkındalığı gösterir, yazı farkındalığı gösterir" kazanımlarına hiç yer verilmemiştir.

El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında dil gelişim alanında toplam 63 göstergenin 4 tanesine yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin 59 tanesine hiç yer verilmediği tespit edilmişidir. El Ele kitabında kazanım 6 "G4.Zıt anlamlı sözcükleri kullanır" kazanım 7, "G1.Sözel yönergeleri yerine getirir, G2.Dinledikleri/izlediklerini açıklar", kazanım 10 "G1. Görsel materyalleri inceler" göstergelerine yer verildiği tespit edilmiştir. Toplamda 4 gösterge sayfalarda 221 defa tekrarlandığı tespit edilmiştir. Göstergelerin bazılarının çalışma sayfalarında tekrar tekrar yer verildiği görülmüştür.

4.1.4 El Ele Kitaplarının İçerik Özelliklerine Yönelik Bulguları

El Ele 1-2-3 kitaplarının içinde yer alan 158 çalışma sayfası Yönerge ve Resim Değerlendirme Formu ile değerlendirilerek analiz edilmiştir. "El Ele 1-2-3 kitapları resim, boyut, renk, yönergeler vb. açısından eğitime uygunluğu nasıldır?" alt sorusuna cevap aranmıştır. Cevap aranırken öğretmenlerin önceden kavramları

etkinliklerle öğretip pekiştirme amaçlı kitap etkinliğine geçtiği yani öğrencilerin ön bilgisinin olduğu var sayılarak form doldurulmuştur. Okul öncesi eğitimde 2022 yılında 5 yaş çocuklarda okullaşma oranı %85 iken 3-5 yaş arası okullaşma oranı %48 olduğu tespit edilmiştir (meb.gov.tr). Araştırmacılar tarafından El Ele kitaplarının daha çok 5 yaşta kullanılmasından dolayı form ortalama 5 yaş çocuk seviyesi baz alınarak doldurulmuştur. Sayfalar tek tek kendi içinde değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4.9 El Ele Kitaplarının Yönerge ve Resim açısından değerlendirme durumu

	Uygun		**Uygun değil**		**Toplam**	
Yönerge ve Resim Değerlendirmesi	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**
1. Etkinlik çocukların gelişim düzeyine uygundur.	158	100	0	0	158	100
2. Etkinlikteki yönergeler açık, net ve anlaşılırdır.	158	100	0	0	158	100
3. Etkinlikteki yönergeler Türkçe dil kurallarına uygundur.	158	100	0	0	158	100
4. Etkinlik öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlanmıştır.	30	18,99	128	81,01	158	100
5. Etkinlik sayfasındaki resimler çocukların gelişim düzeyine uygundur.	143	90,50	0	0	143	90,5
6. Etkinlik sayfasındaki resimler etkinliğe uygundur.	142	89,87	1	0,63	143	90,5
7. Etkinlik sayfasındaki resimler açık, net ve anlaşılırdır.	136	86,07	7	4,43	143	90,5

Tablo 4.9. incelendiğinde El Ele kitabında yer alan 158 çalışma sayfasının hepsinde yer alan etkinlik çocukların gelişim düzeyine uygundur, yönergeler açık, net ve anlaşılır ve etkinlikteki yönergeler Türkçe dil kurallarına uygun olduğu görülmüştür. El Ele kitabında sayfalar tek tek kendi içinde değerlendirildiğinde yer alan etkinliklerin %18,99'i (n=30) öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlandığı, %81,01'inin ise uygun olmadığı görülmüştür. Ama El Ele kitaplar genelde alındığında ise kitabın etkinlikler öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Rakamları 1-10 kadar sırayla vermesi, basit kavramlardan (büyük-küçük) başlaması, önce ana renkleri vermesi, kitap sayfalarının alt kısmında kavramların renkle etkinliklerle öğrendikten sonra kitaptaki sayfaların yapılmasıyla ilgili notlara yer vermesi gibi durumlar genel olarak öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa,

somuttan soyuta, basitten zora) uygun hazırlamış olduğunu göstermektedir. Sayfalar kendi içinde tek değerlendirildiğinde ise sayfaların %81,01'in (n=128) öğrenme ilkelerine uygun olmadığı tespit edilmiştir. Formda yer alan 5, 6 ve 7. maddelerde 15 sayfa değerlendirilmeye alınmamıştır. Çünkü El Ele kitabında yer alan 15 sayfada resim olmadığı görülmüştür. Resimli olan 143 sayfada değerlendirme yapılmıştır. El Ele kitaplarında bulunan resimli 143 etkinlik sayfasındaki resimler çocukların gelişim düzeyine uygun olduğu görülmüştür. El Ele kitaplarında bulunan resimli 143 etkinlik sayfasındaki resimler etkinliğe uygun olmaya tek bir sayfa tespit edilmiştir. El Ele 2 kitabında 33. sayfada yer alan etkinlikte dikdörtgen evlerin bulunması isteniyor ama evlerin pencere ve kapılarında da dikdörtgen şeklinin olması çocuklarda karmaşaya sebep olma ihtimalinden dolayı uygun bulunmamıştır. El Ele kitabında yer alan etkinlik sayfasındaki resimler %4,43'ü (n=7) açık, net ve anlaşılır olmadığı belirlenmiştir. Sayfaların %86,07'nin (n=136) ise resimlerinin açık, net ve anlaşılır olduğu tespit edilmiştir.

4.2 Anket Yöntemi ile Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde okul öncesi öğretmenlerin El Ele set kitapları hakkındaki görüşlerine yer verilmiştir. Öğretmen görüşlerine ilişkin veriler "*El Ele 1-2-3 Kitap Anketi*" ile elde edilmiş, yüzde ve frekans şeklinde tablo haline getirilmiştir (EK-C). Öğretmenlerin El Ele kitaplarıyla programın özelliklerinin uyumuna ilişkin görüşlerine Tablo 4.10'da, fiziki ve içerik özelliklerine hakkında öğretmen görüşlerine Tablo 4.11'de, çocuklar ve aileler açısından öğretmen görüşlerine Tablo 4.12'de, El Ele kitapları uygulaması hakkındaki öğretmen görüşlerine Tablo 4.13'de yer verilmiştir. Ankette yer alan çok seçmeli ve çok seçenekli sorulara ilişkin bulgulara şekillerde yer verilmiştir.

Tablo 4.10 El Ele kitaplarının 2013 MEB Programının özellikleri hakkında öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular

5 likertli sorular(1-13. Sorular)	**1 Kesinlikle katılmıyorum**		**2**		**3**		**4**		**5 Tamamen katılıyorum**	
	f	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**
1.El Ele kitaplarındaki	13	6,2	27	12,8	65	30,8	62	29,4	44	20,9

etkinlikler programında yer alan "kazanım ve göstergeleri" genel olarak kapsayacak şekildedir.										
2. El Ele kitapları Programının "çocuk merkezli olma" özelliğine uygundur.	21	10	37	17,5	58	27,5	54	25,6	41	19,4
3. El Ele kitapları programın "esnek olma" özelliğine uygundur.	24	11,4	40	19	55	26,1	54	25,6	38	18
4. El Ele kitapları programın "sarmal olma" özelliğine uygundur.	20	9,5	50	23,7	62	29,4	46	21,8	33	15,6
5. El Ele kitapları programın "dengeli olma" özelliğine uygundur.	16	7,6	41	19,4	59	28	62	29,4	33	15,6
6. El Ele kitapları programın "oyun merkezli olma" özelliğine uygundur.	51	24,2	68	32,2	53	25,1	20	9,5	19	9
7. El Ele kitapları programın "günlük yaşamdan ve yakın çevreden örnekler sunma" özelliğine uygundur.	25	11,8	61	28,9	58	26,5	42	19,9	27	12,8
8. El Ele kitapları programın "keşfederek öğrenme" özelliğine uygundur.	62	29,4	58	27,5	51	24,2	26	12,3	14	6,6
9. El Ele kitapları programın "konular amaç değildir araçtır" özelliğine uygundur.	27	12,8	47	22,3	70	33,2	44	20,9	23	10,9
10. El Ele kitapları programın "evrensel değerleri dikkate alma" özelliğine uygundur.	21	10	54	25,6	55	26,1	57	27	24	11,4
11. El Ele kitapları programın "kültürel değerleri dikkate alma" özelliğine uygundur.	16	7,6	49	23,2	58	27,5	62	29,4	26	12,3
12. El Ele kitapları programın "bireysel farklılıkları dikkate alma" özelliğine uygun hazırlanmıştır.	41	19,4	64	30,3	51	24,2	35	16,6	20	9,5
13. El Ele kitapları programın "basitten karmaşığa doğru ilerleme" özelliğine uygun hazırlanmıştır.	14	6,6	25	11,8	46	21,8	70	33,2	56	26,5

Tablo 4.10 incelendiğinde *1.* soruda katılımcıların %50,3'ü El Ele kitaplarındaki etkinlikler programında yer alan "kazanım ve göstergeleri" genel olarak kapsayacak şekilde olduğunu belirtmişlerdir. *6.* soruda katılımcıların %56,4'ü kitapların oyun merkezli olmadığını belirtmiştir. *8.* soruda katılımcıların %56,9'u kitapların keşfederek öğrenmeyi sağlamadığını söylemişlerdir. *13.* soruda katılımcıların % 59,7'si kitabın basitten karmaşığa doğru ilerlediğini belirtmiştir. Diğer sorularda

verilen 1-2 ve 4-5 seçenekleri işaretleyenlerin sayısında %50'yi aşma olmamıştır. Sorularda 3 (kararsızım) şıkkına da fazlaca yer verildiği görülmüştür.

Tablo 4.11 El Ele kitaplarının fiziki ve içerik özelliklerine hakkında öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular

5 likertli sorular(14-24. Sorular)	**1 Kesinlikle katılmıyorum**		**2**		**3**		**4**		**5 Tamamen katılıyorum**	
	f	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**
14. El Ele kitaplarının "kapak tasarımı" çocukların dikkatini çekebilecek şekilde tasarlanmıştır.	45	21,4	43	20,5	48	22,9	43	20,5	31	14,8
15. El Ele kitaplarının "şekli ve boyutu" çocuklarının yaş ve gelişim düzeylerine uygundur.	21	10	32	15,2	51	24,2	51	24,2	56	26,5
16. El Ele kitaplarının "kağıt baskısı" çocukların gözlerini yormayacak ve dikkatlerini dağıtmayacak nitelikte mattır.	22	10,4	30	14,2	36	17,1	67	31,8	56	26,5
17. El Ele kitaplarındaki görseller çocukların estetik duygusunu ve hayal gücü gelişimini destekleyecek niteliktedir.	52	24,6	47	22,3	53	25,1	42	19,9	17	8,1
18. El Ele kitaplarındaki görsellerin çizimleri çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygundur.	21	10	39	18,5	48	22,7	62	29,4	41	19,4
19. El Ele kitaplarındaki görsellerin renkleri net ve iyi kalitededir.	57	27	41	19,4	36	17,1	39	18,5	38	18
20. El Ele kitabındaki yönerge yazıları açık, net, anlaşılır ve sayfadaki resimlere uygundur.	17	8,1	25	11,8	40	19	67	31,8	62	29,4
21. El Ele kitaplarındaki yazı şekli ve puntosu çocukların seviyesine uygundur.	14	6,6	22	10,4	47	22,3	62	29,4	66	31,3
22. El Ele kitapları çocuklara zarar vermeyen, kaliteli ve sağlam malzemelerden yapılmıştır.	13	6,2	19	9	45	21,3	62	29,4	72	34,1
23. El Ele kitabındaki etkinlikler çocukları düşündürmeye ve araştırmaya teşvik etmektedir.	48	22,7	49	23,2	72	34,1	23	10,9	19	9
24. El Ele kitaplarındaki etkinlikler çocuklara kavram öğretimini desteklemede yeterlidir.	43	20,4	50	23,7	57	27	45	21,3	16	7,6

Tablo 4.11 incelendiğinde *15.* soruda katılımcıların %50,7'si El Ele kitaplarının "şekli ve boyutu" çocuklarının yaş ve gelişim düzeylerine uygun olduğunu, *16.* soruda katılımcıların % 58,2'si El Ele kitaplarının "kağıt baskısı" çocukların gözlerini yormayacak ve dikkatlerini dağıtmayacak nitelikte mat olduğunu, *20.* soruda %51,2'si El Ele kitabındaki yönerge yazıları açık, net, anlaşılır ve sayfadaki resimlere uygun olduğunu, *21.* soruda %50,7'si El Ele kitaplarındaki yazı şekli ve puntosu çocukların seviyesine uygun olduğunu, *22.* sorusunda %63,5'i kitapları çocuklara zarar vermeyen, kaliteli ve sağlam malzemelerden yapıldığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.12 El Ele kitapların hakkında çocuklar ve aileler açısından öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular

5 likertli sorular(25-28. Sorular)	**1 Kesinlikle katılmıyorum**		**2**		**3**		**4**		**5 Tamamen katılıyorum**	
	f	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**
25. El Ele kitaplarındaki etkinlikleri, çocuklar genelde severek yaparlar.	20	9,5	31	14,7	57	27	71	33,6	32	15,2
26. El Ele kitapları çocukların yaş gruplarına (3-4-5 yaş) göre ayrılmalıdır.	9	4,3	8	3,8	7	3,3	12	5,7	175	82,9
27. El Ele kitapları çocuklar açısından yararlı bir kaynaktır.	18	8,5	30	14,2	59	28	55	26,1	49	23,2
28. El Ele kitapları aileler açısından yararlıdır.	25	11,8	42	19,9	62	29,4	38	18	44	20,9

Tablo 4.12 incelendiğinde *26.* sorusunda katılımcıların %88,6 kitapların yaş aralığına göre ayrılması gerektiğini belirtmişlerdir. Diğer sorularda verilen cevaplarda %50 geçen başka soru olmamıştır.

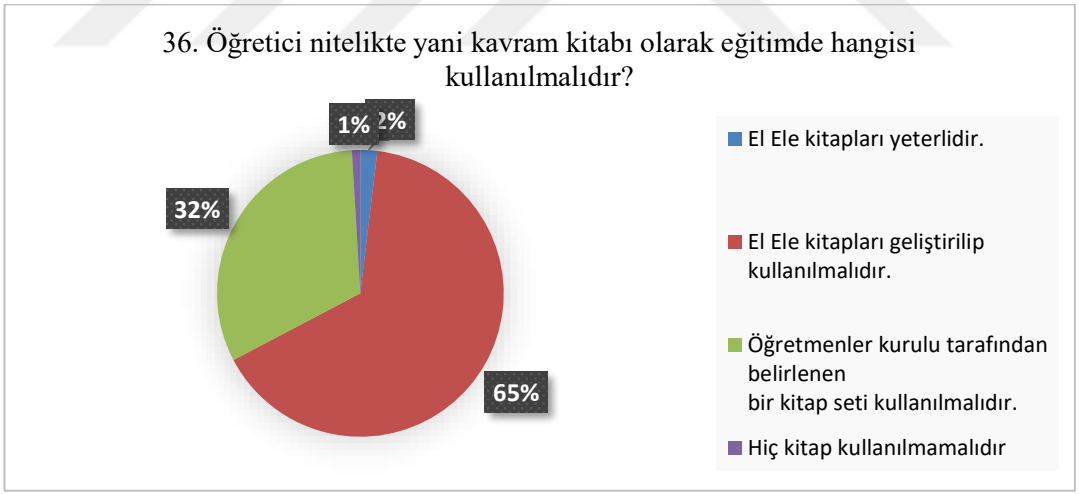
Tablo 4.13 El Ele kitapları uygulaması hakkındaki öğretmen görüşlerine ilişkin bulgular

5 likertli sorular(29-35. Sorular)	**1 Kesinlikle katılmıyorum**		**2**		**3**		**4**		**5 Tamamen katılıyorum**	
	f	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**	***f***	**%**
29. El Ele kitapları öğretmeler açısından yararlı bir kaynaktır.	34	16,1	35	16,6	51	24,2	45	21,3	46	21,8

30. El Ele kitaplarını sınıf etkinliklerinde destekleyici ve tamamlayıcı kaynak olarak kullanıyorum.	19	9	22	10,4	45	21,3	59	28	66	31,3
31. El Ele kitaplarını genelde severek kullanıyorum.	33	15,6	39	18,5	56	26,5	42	19,9	41	19,4
32. El Ele kitaplarının çocukları ilkokula hazırlamada faydalı bir kaynak olduğunu düşünüyorum.	31	14,7	38	18	64	30,3	44	20,9	34	16,1
33. El Ele kitabı dışında ek başka kaynaklara da ihtiyaç duyuyorum.	7	3,3	7	3,3	17	8,1	39	18,5	141	66,8
34. El Ele kitaplarındaki etkinlik yönergelerini doğrudan okurum.	11	5,2	26	12,4	53	25,2	60	28,6	60	28,6
35. El Ele kitapları ile sadece kavram öğretimi yapıyorum.	12	5,7	17	8,1	71	33,6	71	33,6	40	19

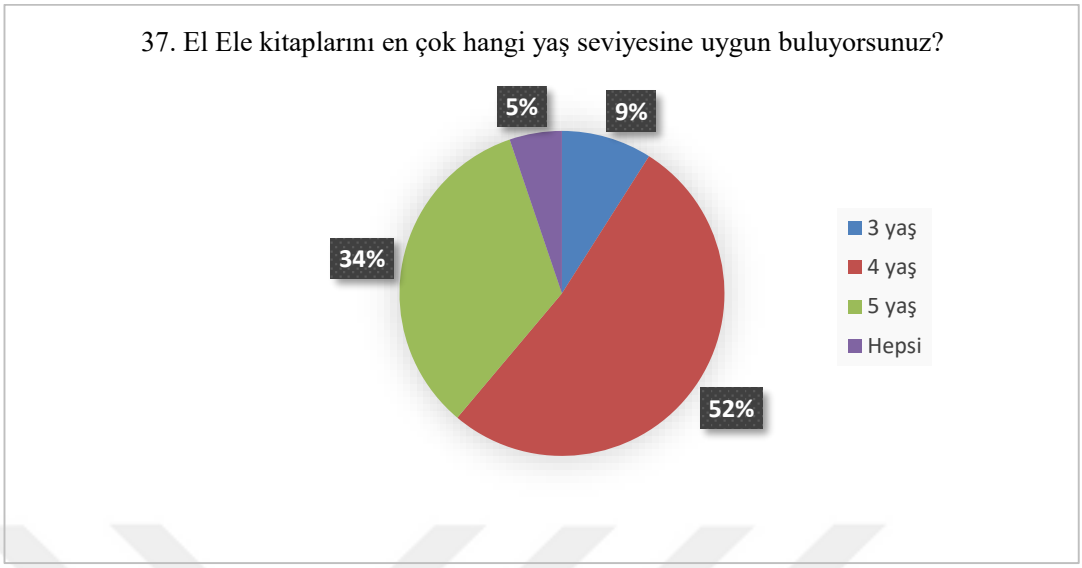
Tablo 4.13 incelendiğinde *30.* soruda katılımcıların %59,3'ü "El Ele kitaplarını sınıf etkinliklerinde destekleyici ve tamamlayıcı kaynak olarak kullanıyorum", *33.* soruda %85,3'i "El Ele kitabı dışında ek başka kaynaklara da ihtiyaç duyuyorum", *34.* soruda %58.2'si "El Ele kitaplarındaki etkinlik yönergelerini doğrudan okurum", *35.* soruda %52,6'sı "El Ele kitapları ile sadece kavram öğretimi yapıyorum" seçeneklerini işaretlemiştir.

Şekil 4.1 Kavram kitabı olarak eğitimde hangisi kullanılmalıdır?

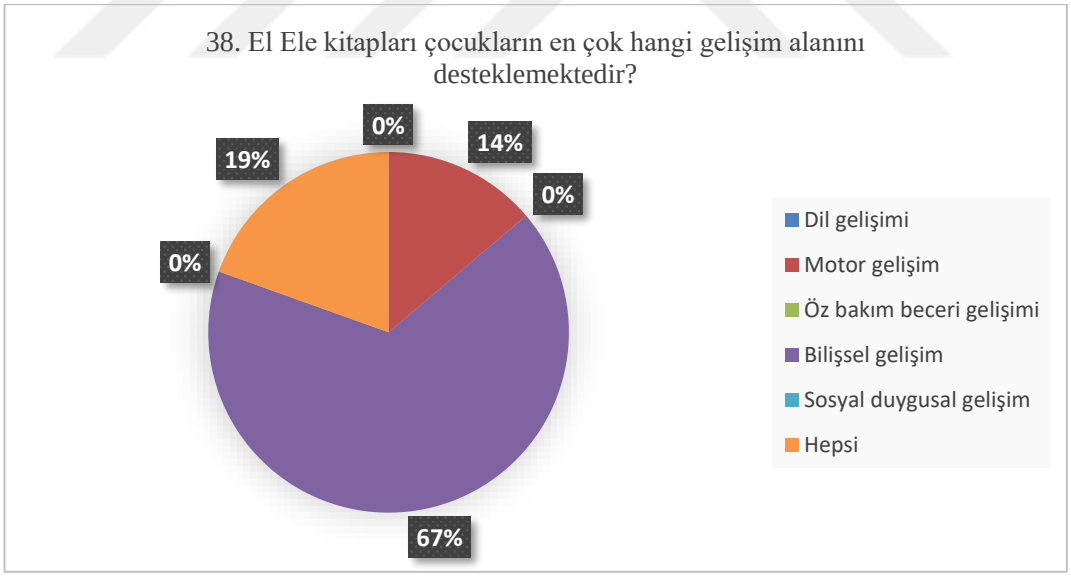
Şekil 4.1. incelendiğinde öğretmenlerin %65'i El Ele kitaplarının geliştirilerek kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin %32'si ise öğretmen kurulu tarafından belirtilen bir kitap setinin kullanılması gerektiğini söylemiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu El Ele kitaplarının revize edilerek kullanılmaya devam edilmesi gerektiğini istedikleri tespit edilmiştir.

Şekil 4.2 El Ele kitaplarını en çok hangi yaş seviyesine uygun buluyorsunuz?

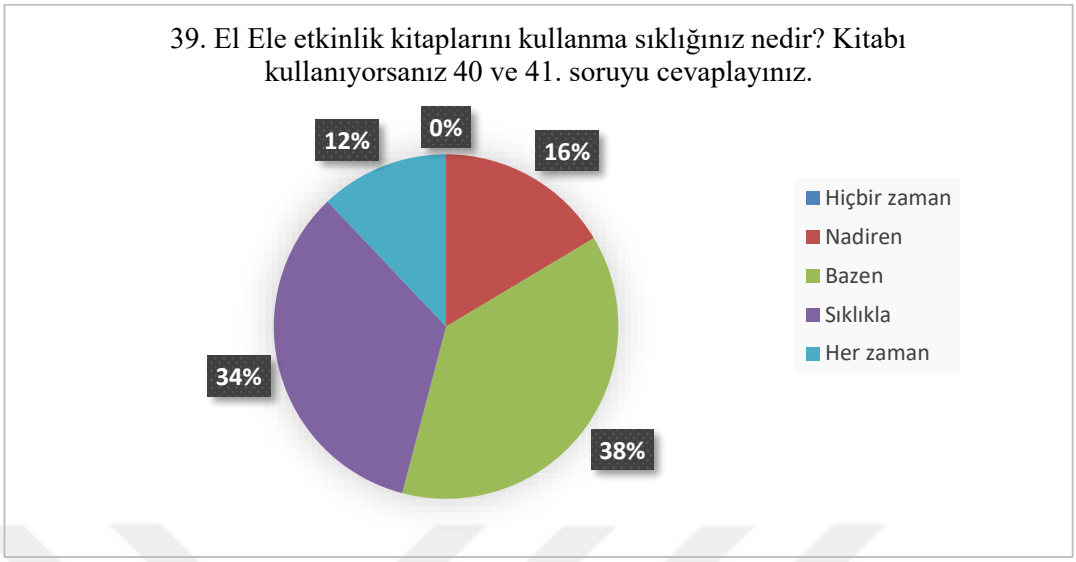
Şekil 4.2 incelendiğinde öğretmenlerin %52'si El Ele kitaplarının 4 yaşa, %34'ü ise 5 yaşa en uygun olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin genelinin şuanda kullanılan El Ele kitaplarının en çok 4 yaş çocuklarına uygun olduğunu söylemişlerdir.

Şekil 4.3 El Ele kitapları en çok hangi gelişim alanını desteklemektedir?

Şekil 4.3 incelendiğinde El Ele kitaplarının öğretmen görüşlerine göre en çok % 67'si bilişsel alanı, % 19'u tüm alanları, % 14'ü ise dil alanını daha çok desteklediğini söylemişlerdir. Elde edilen verilere göre okul öncesi öğretmenleri El Ele kitabının daha çok bilişsel alana hitap ettiğini belirtmişlerdir.

Şekil 4.4 El Ele etkinlik kitaplarını kullanma sıklığınız nedir?

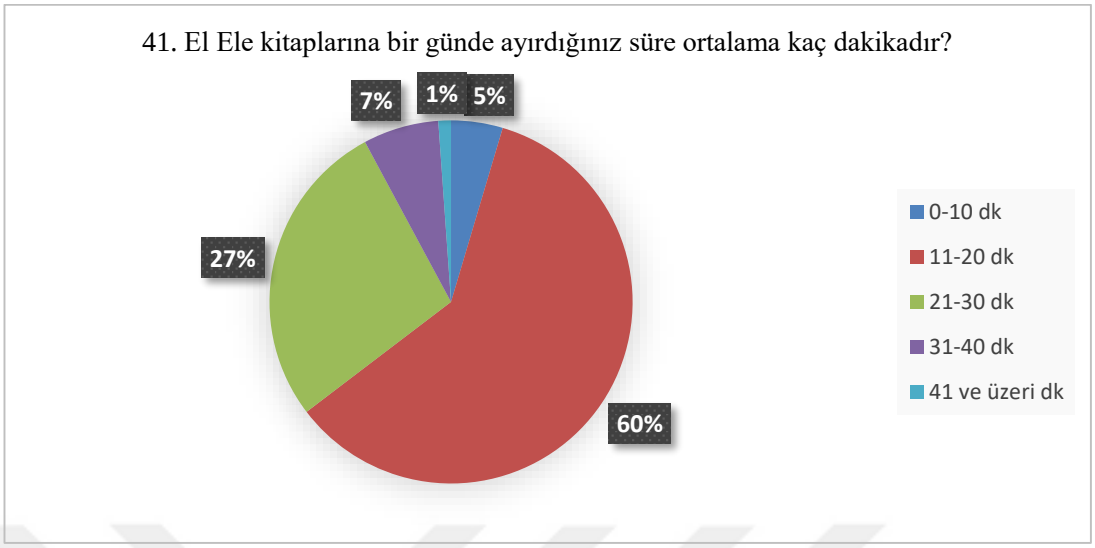
Şekil 4.4 incelendiğinde öğretmenlerin genelinin kitapları kullandığı tespit edilmiştir. Katılımcıların %16'sı nadiren, %38'si bazen, %34'ü sıklıkla, %12'si her zaman kitapları kullandığını belirtmiştir. Öğretmenlerden 211 tanesi 39. soruyu yanıtlarken 40-41. soruları 207 kişi cevaplamıştır. Sadece 4 öğretmenin El Ele kitabını kullanmadığı belirlenmiştir.

Şekil 4.5 El Ele kitaplarını bir günde ortalama kaç sayfa yaptırıyorsunuz?

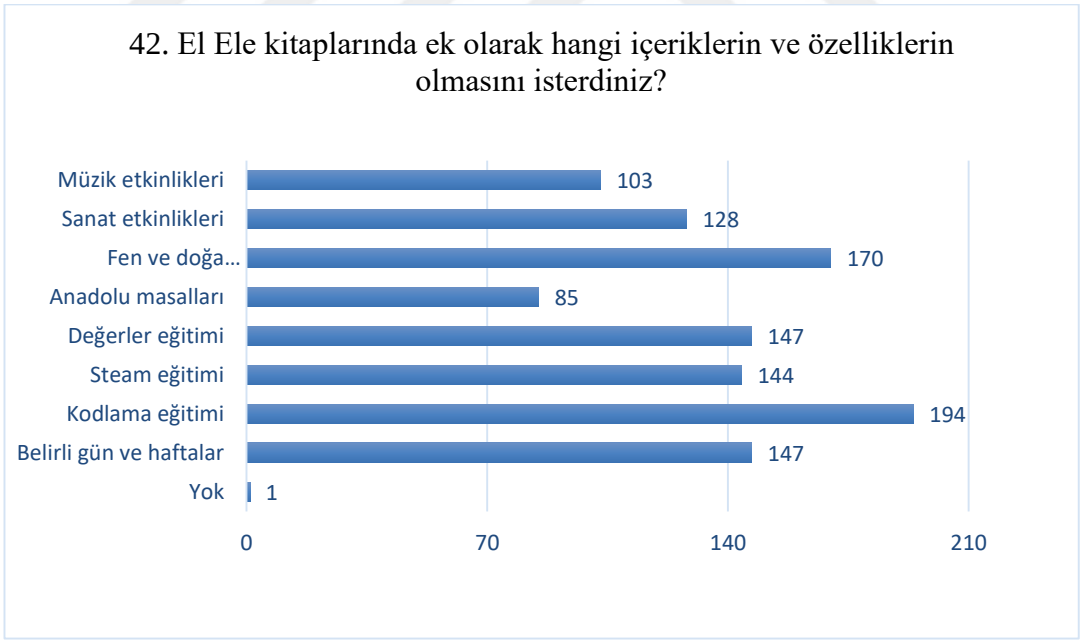
Şekil 4.5 incelendiğinde öğretmenlerin %48'i günlük ortalama 3-4 sayfa yaptırdığını belirtirken çok az kısmı % 2'si 9 ve üzeri sayfa yaptırdığını belirtmiştir.

Şekil 4.6 El Ele kitaplarına günde ayırdığınız süre ortalama kaç dakikadır?

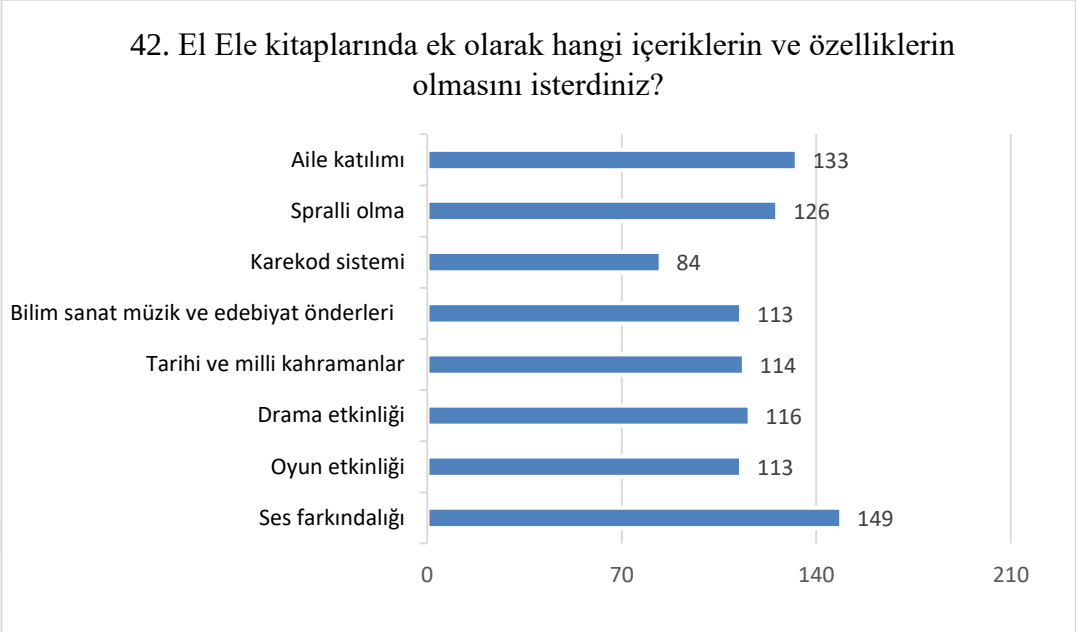
Şekil 4.6 incelendiğinde öğretmenlerin %60'ı kitaplardaki etkinlikleri ortalama günlük 11-20 dakikada yaptırdıkları belirtirken, çok az kısmı ise %1'i 41 dakika ve üzeri sürede yaptırdıklarını belirtmişlerdir.

Şekil 4.7 El Ele kitapları hakkında çok seçenekli soruya ait bulgular

Yukarıda ve aşağıda bulunan tablolarda 211 kişiden kaç tanesinin El Ele etkinlik kitaplarında bu özelliklerin olması gerektiğini düşünen öğretmen sayısını göstermektedir.

Şekil 4.8 El Ele kitapları hakkında çok seçenekli soruya ait bulgular

Öğretmenler yukarıda bulunan seçeneklere ek olarak çizgi çalışmaları, örüntü, sayı-renk, şekil çalışmaları, scamper ve içeriğin dijital olmasını istediğine dair yazılar yazmıştırlar. Şekil 4.7 ve şekil 4.8 incelendiğinde El Ele kitaplarında öğretmenler en çok kodlama etkinliği olması istenmiştir. En az ise "karekod sistemin" yer alması seçeneği işaretlenmiştir. En az işaretlenen seçeneklere ise %50'nin altında kalan "Anadolu masalları ve müzik etkinlikleri" seçenekleri olmuştur. Diğer tüm seçenekler %50'den fazla oy almıştır. %50'den fazla öğretmen sanat etkinlikleri, fen doğa etkinlikleri, değerler eğitimi, STEAM eğitimi, belirli gün ve haftalar, kodlama eğitimi, oyun etkinlikleri, drama etkinlikleri, tarihi ve milli kahramanlar, bilim, sanat, müzik ve edebiyat önderleri, aile katılımı, ses farkındalık çalışmalarına yer verilmesini ve spiralli olmasını istediğini belirtmiştir.

Anketin 43. sorusu açık uçlu sorudur. Ankette sonunda "Ele Ele kitapları için başka öneri ve tavsiyeleriniz var mıdır? Varsa nelerdir?" sorusu son olarak sorulmuştur. Bu soruya 66 yanıt verilmiştir. Verilen cevaplar genel olarak ankette sorulan sorulara benzer yanıtlar gelmiştir. Yanıtlarda genel olarak kitap sayısının artırılması, renklerin canlandırılması, yaş aralığının ayrılması, STEM-kodlama-scamper-deney gibi etkinliklere yer verilmesi, etkinliklerin farklılaştırılması, kavramları birkaç sayfada verilmesi, görseller değiştirilmeli, yaratıcı etkinliklere yer verilmeli, aile katılımı ve tatil kitapları olmalı görüşleri gelmiştir. Ayrıca 2 katılımcı yok, 2

katılımcı da teşekkür ederiz yazmıştır. İçeriğin yenilenmesi, kitabın geliştirilmesi istenmiştir. Anketten farklı olarak tatil kitabı olması, sticker ve yaz-sil sayfalarına yer verilmesi fikirleri sunulmuştur. Katılımcı cevaplarının bazıları aşağıda verilmiştir.

K1: "Renk kalitesini uygun bulmuyorum mavi rengi anlatırken kitapta mor renk görünüyor çocuk ama bu mor diyebiliyor. 3 yaş 4 yaşta gelen çocuk 5 yaşta bu kitabı yapmak istemiyor. Yaşlara göre ayrılmalı. Resimler çizimler daha belirgin, renkler daha canlı olmalı. Kodlama, deney, oyun, müzik gibi etkinliklere yer verilmeli."

K31: "Tatil kitapçığına yer verilmeli."

K33: "Keçeli kalemlerle yaz sil yapabilecekleri dokunsalar duygularını devreye sokabilecekleri, sticker alanlarıyla tamamlama yapabilecekleri, deney çalışma sayfalarının daha üst düzey görsel algı çalışmalarının yer aldığı yani çocukların görmekten ve yapmaktan keyif alabileceği küçük ama etkili sayfalarla desteklenmiş gelişmiş bir kitap olmalı."

K36: "Yıllardır mavi rengi kavram çalışma sayfasını çocuklar mor olarak algılıyor ve çok haklılar. İlkokula hazırlık çalışmalarına biraz daha ayrıntılı yer verilebilir. Kavramlara da eklemeler yapılabilir."

K42: "Sayı olarak artmalı arkalı önlü olmamalı ki kesme çalışması, sulu boya çalışması yapıldığında kullanılabilsin. Benzer sayfa olarak birbirini tekrarlamamalı çocuklar sıkılıyor."

K45: "Yaş gruplarına göre ayrılmalı. Bir etkinlik yerine en az 3 etkinlik olmalı. Kitap biraz daha kalınlaştırılmalı. Aile katılımı olmalı. Tek tip etkinlik yerine şaşırtıcı etkinliklere yer verilmeli. Merak duygusu oluşturacak oyunlara yer verilmeli. Görsel, işitsel, dokunsal destekleyici materyallere yer verilmeli."

K52: "Kitaplar 3-4-5 yaş grubuna ayrı ayrı içerikler de sunulmalı. Çocukların daha aktif katılabileceği kesme yapıştırma gibi sanat etkinliklerine yer verilmeli. Eğlenceli etkinlik sayfaları ailem katılım sayfaları bulunmalı. Kavramlar haricinde değerler belirli günler gibi sosyal duygusal içeriklere de yer verilmeli."

K57: “Kavramların daha fazla olması. Sayı çalışmalarının artırılması. Yaş gruplarına göre ayrılması. Kitap sayısının artırılması. Çizgi kitabı, matematik kitabı, fen kitabı, sanat kitabı olarak ayrılması.”

K61: “Görseller daha anlamlı ve anlaşılır olmalı kitap her sene güncellenmeli”

4.3 Görüşme Yöntemi ile Elde Edilen Bulgular

Yarı yapılandırılmış görüşme formu (EK-Ç) ile toplanan veriler analiz edilmiş ve elde edilen veriler kod, tema ve alt temalar şeklide tablolarla sunulmuştur. Tablolarda verilen bulgular katılımcılardan doğrudan alıntılar ayrı tablo yapılarak tablo altlarında desteklenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler “K1, K2, K3…” şeklinde rumuzlar verilerek sunulmuştur.

Tablo 4.14 El Ele kitapların kullanımı hakkındaki öğretmen görüşleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	Katılımcılar
Kitap kullanımı	Kullanım durumu	İsteyerek	K3,K5,K6,K8,K9
		İstemeyerek	K1,K2,K4,K7,K10,K11,K12,K13
		Devam edilmeli	K1,K2,K3,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K10,K11,K13
		Devam edilmemeli	K12
	Kullanım şekli	Değerlendirme amaçlı	K1,K5,K7,K12
		Pekiştirme amaçlı	K2,K3,K4,K6,K8,K9,K13

Tüm öğretmenler El Ele kitabının kullandıklarını belirtmişlerdir. Bulgular incelendiğinde kullanım nedeni olarak öğretmenlerin çoğunluğunun %62,53 (n=8) zorunluluktan dolayı El Ele etkinlik kitaplarını kullandığı görülmüştür. Kullanım olarak öğretmenlerin öğrettiklerinin ne kadar öğrendiğini tespit etmek değerlendirmek için ya da öğrendiklerini pekiştirmek için kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin %53,84 (n=7) pekiştirme amaçlı, %30,79 (n=4) değerlendirme amaçlı kullandıkları belirlenmiştir. K10 ve K11 ise kullanım şekli hakkında net bir ifadede bulunmadıkları görülmüştür. El Ele kitaplarının kullanımına devam edilmesi gerektiğini vurgulayan öğretmenler %92,30 (n=12), kullanıma devam edilmemesi gerektiğini belirten öğretmenler %7,62 (n=1) olduğu görülmüştür.

Tablo 4.15 "*El Ele kitaplarının kullanım durumu" alt temasına ait bulgular*

Kod	**Alıntı**
İsteyerek	K:5 "Evet, El Ele kitaplarını sınıfımda basıldığı, çıktığı yıldan beri kullanıyorum severek de kullanıyorum. Yani bazı anlarda etkinliklerde biraz daha avantaj sağlıyor." K:6 "Evet kullanıyorum… Çizgileri falan çok hoşuma gidiyor. Kitap okurken de seçtiğimiz kitapların bir niteliği vardır ya çizimli teknikleri. Ben o yüzden El Ele kitaplarındaki çizimlerini çok beğeniyorum. Grafiklerini çok beğeniyorum"
İstemeyerek	K1: "…tabii ki Milli Eğitim gönderdiği için ücretsiz gönderdiği için kullanıyorum. Kullanmak zorundayız zaten. Bu nedenle kullanıyoruz…" K4: "El Ele kitaplarını kullanıyorum. Elimde başka yazılı kaynağım yok." K10: "Milli Eğitim bize gönderdiği için kullanıyorum. Açıkçası bir de ek kaynak kitap yasak, olduğu için kullanıyorum. Ücretsiz olduğu için de kullanıyorum." K11: "Milli Eğitim'in uyguladığı politika nedeniyle başka bir kitap aldırma şanımız yok. Milli Eğitim'in verdiği kitap doğrultusunda kullanıyorum."
Devam edilmeli	K2: "Evet, kesinlikle devam edilmeli. Çünkü okul öncesinde bu tarz bir kitap olmadan çok zor oluyor. Çocuklara bir şeyleri pekiştirmek ve tekrar ettirmemiz gerekebiliyor. Kitaplar ücretsiz olduğu için de kesinlikle devam etmesi gerekiyor." K5: "Bir üst modeli çıkmadığı sürece El Ele kitapları kullanılmalı. Biz sınıfta ekstra etkinlikler yapıyoruz ama fotokopi çekmek zorunda kalıyoruz. Bir üst modelinin daha iyi çıkacağına inanıyorum." K7: "Yani dediğim bu işin gibi sonuçta ekonomik boyutu da var. Tabii ki de kullanılmalı. Çünkü renkli kaynak bulmamız zor. O nedenle böyle bir kaynağın olması bizim için çok iyi. Ama önceden de dediğim gibi içerikler yenilense, daha teferruatlı bir hale gelse, biz de başka bir kitaba kaynaklara ihtiyaç duymasak. Ben önceden köy okulunda çalıştım özellikle imkânı zor olan yerlerde El Ele kitapları bulunmaz bir nimettir." K8: "Evet devam edilmeli. Her okulun dediğim gibi herkesin kitap alma şansı olmuyor hatta her yere Türkiye'nin her yerine, anasınıfı olan her yere gönderilmelidir. Ama biraz daha geliştirilmeli" K10: "Kesinlikle. Çünkü ücretsiz aldığımız bir kaynak. Çocukların karşısına başka kaynaklarda yanlış bir içerik çıkabilir. Ama bu El Ele kitapları güvenilir editörlerin elinden geçiyor araştırılıyor o yönden çok iyi bence. Manevi değerlerimiz de içine alsın. Kendini geliştirsin öyle şekilde devam etsin."
Devam edilmemeli	K12: "Kesinlikle devam edilmemeli. Yetersiz olduğu için, tekrar niteliğinde olduğu için ve çok faydalı olmadığı için boş boşuna ağaç katliamı gibi geliyor."

Görüşme formunda 1. soruda *"El Ele kitaplarını kullanıyor musunuz? Neden?*" ve 8. soruda *"El Ele kitapları sizce okul öncesi eğitim sınıflarında kullanılmaya devam edilmeli midir? Neden?"* sorularına cevap aranmıştır. Severek kullandığını belirten öğretmenler içeriğinin güvenilir olması, etkinliklerde avantaj sağlaması ve

ulaşılabilir iyi bir kaynak olması açısından kullandıklarını belirtmişlerdir. Diğer öğretmenler ise okullarda başka kaynak kitap kullanımının yasak olması, renkli ve görsel başka kaynak olmaması, ücretsiz olması, fotokopi çekilemediği durumların olması gibi zorunluluklardan kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden sadece bir tanesi El Ele kitaplarının kullanımının devam edilmesini istemezken diğer 12 tanesi devam edilmesi gerektiğini ama içeriğinin geliştirilmesi ve değiştirilmesi gerektiğini vurguladıkları görülmüştür. Öğretmenler El Ele kitaplarının "dezavantajlı bölgelere kadar ulaşması, ücretsiz olması, renkli bir kaynak olması, içeriğinin güvenir olması, yardımcı bir kaynak olması" nedenlerinden dolayı uygulamanın geliştirilerek devam edilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

Tablo 4.16 "El Ele kitaplarının kullanım şekli" alt temasına ait bulgular

Kod	**Alıntı**
Değerlendirme Amaçlı	K1: "Bir kavramı öğrettiğimde kitaba geçiyoruz. Ne kadar öğrendiklerini kitapta görmüş oluyorum ama her kavrama uygulayamıyoruz çünkü hepsi yok." K5: "Mesela planımda renk kavramını aldıysam renk kavramı ile ilgili olan sayfayı bulup açıyoruz genelde günü değerlendirme amaçlı kullanıyorum." K7: "Genelde değerlendirme amaçlı kullanıyorum bir kavram öğretirken başka etkinliklerle başka materyallerle çocuklara öğretiyorum. Ondan sonra ne kadar öğrendiklerini ölçme amaçlı kitabı kullanıyorum."
Pekiştirme amaçlı	K2: "Önce plandan ilerliyorum. Konuyu anlatıyorum daha sonra pekiştirmek için El Ele kitaplarını kullanıyorum " K3: "Yaptığımız çalışmalarla ilgili sayfaları çevremizden örnekler vererek ya da hikâye ile sanat etkinlikleri ile bütünleştiriyorum. Örneğin mesela mor rengi vereceksem evinizdeki ve sınıfımızdaki mor renkli eşyalara örnek verin diyorum. Daha sonrasında kitaptaki mor renkli yerleri işaretlemelerini söylüyorum böylece mor rengi kitaptan da yapıyoruz daha kalıcı olmuş oluyor." K9: "Kitabı yaptırdığım zaman ek etkinlikler yaparak kitaptaki kavramı pekiştiriyorum." K13: "Ya normalde etkinliklerimi planlarımı bittikten sonra biriktirip yapıyorum 5-6 sayfayı müsait bir zamanda açıp yaptırıyorum. Genel tekrar gibi yaptırıyorum. Etkinliklerimi bitirdikten sonra genel tekrar amaçlı kullanıyorum"

Araştırmada 2. soruda *"El Ele kitaplarını nasıl kullanıyorsunuz?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Genelde öğretmenlerin kavramları öğretirken başka etkinlikler (hikâye, drama, sanat, fen vb.) uygulayıp daha sonra değerlendirme ya da pekiştirme amaçlı kitap kullandıklarını belirtmişlerdir. Dört öğretmen ise çocuklara kavramları öğrettikten sonra ne kadar öğrendiklerini görmek için değerlendirme amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin geneli kavram öğretimine kitapla

başlamadıklarını ve okuma-yazmaya hazırlık etkinliklerinde El Ele kitaplarını kullandıklarının belirtmişlerdir.

Tablo 4.17 El Ele kitapların kitap içeriği hakkındaki öğretmen görüşleri

Tema	Alt temalar	Kodlar	Katılımcılar
Kitap içeriği	İçerik	Güçlü yönleri	K1,K2,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K11,K13
		Zayıf yönleri	K1,K2,K3,K4,K5,K6, K7,K8,K9,K10, K11,K12,K13
	Kavram	Yeterli	K1,K4
		Yetersiz	K2,K3,K5,K6, K7,K8,K9,K10, K11,K12, K13
	Programın özellikleri	Yeterli	K8
		Yetersiz	K1,K2,K3,K4,K5,K6, K7,K9,K10, K11, K12,K13
	Kazanım ve göstergeler	Yeterli	K1,K3,K8
		Yetersiz	K2,K3,K4,K5,K6,K7,K9,K10, K11, K12, K13

Kitap içeriği hakkında "güçlü yönleri, zayıf yönler, kavram durumu, programın özellikleri, kazanım ve göstergeler" adlı beş alt temaya rastlanmıştır. Güçlü yönlerin olmadığını belirten öğretmenler %23 (n=3), güçlü yönleri olduğunu belirten öğretmenler %76,9 (n=10)'dur. El Ele kitaplarında kavramlar yeterli olduğunu belirten öğretmenler %15,38 (n=2), yetersiz olduklarını belirtenler %84,6 (n=11)'dır. Program özelliklerinin El Ele kitaplarında yeterli düzeyde verildiğini görüşünü sadece 1 öğretmen belirtmiştir. Diğer 12 öğretmen ise program özelliklerine uygun olmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerden 3 tanesi El Ele kitaplarında okul öncesi programında yer alan kazanım ve göstergelerin yeterli düzeyde verildiğini belirtirken, 11 tanesi ise yeterli düzeyde yer almadığını belirtmiştir.

Tablo 4.18 "Güçlü yönlerine" alt temasına ait bulgular

Kod	Alıntı
Güçlü yönleri	K1: "Güçlü yönü zaten ücretsiz olması…Okul öncesi eğitim programında belirtilen tüm kavramlar içerisinde var. Bu yönünün güçlü olduğunu düşünüyorum." K4: "Güçlü yönleri şöyle en azından düzenli bir şekilde vererek düzen oluşturuyor. Etkinlik akışlarında olsun daha düzenli ilerlememizi destek oluyor." K6: "Güçlü yanları genel olarak bizim uyguladığımız genel etkinliklerle çok güzel entegre oluyor…Ben El Ele kitabının sayfaya baktığımda acaba ne kurgulasam diye çok düşünmüyorum o yönden kolaylık sağlıyor. Bu da bir avantaj biz öğretmenlere" K7: "Güçlü yanı sade bir anlatımının olması renkli bir kavram kitabı olması… Ekonomik olarak zayıf olan köy okulları için böyle bir kaynağın olması… Ekonomik olarak aileyi zor durumda bırakmaması güçlü yönleri."

	K8: "Güçlü yönleri dediğim gibi kavramlar çok basit bir şekilde ayarlanmış ülkemizdeki en ücra okulda uygulayabilir. En yüksekte uygulayabilir. Çok orta düzeyde ayarlanmış. Her çocuğa hitap ediyor. Onun güçlü yönü olduğunu düşünüyorum. Resimler çizimler Eba ile bütünlük içinde olması da güçlü yönü." K11: "..çok karmaşık değil güçlü yanı bu olabilir. Sade oluşu olabilir… Bir de devletin herkese ulaştırabilecek bir imkanın daha üst düzey bir şekilde sunulması daha iyi olabilir eşit fırsata sahip olmayan birçok çocuk var…" K13: "Güçlü yönleri aslında bir kitap olması güçlü bir şey. Okul öncesinde kaynak kitap kaynak kullanmak çok zor seçmek de. Velilere anlatmakta çok zor. Hangisini kullanacağım içinde bir sıkıntı çıkma korkusu var. Fiyat performans olarak da değerlendirmek zorunda kalıyoruz. Veliler izin verse bile yani elimizde bir materyalin bir kitabın olması çok güzel."
Zayıf yönleri	K2: "Kavram ve kazanımlar açısından biraz yetersiz buluyorum sonrasında fotokopi çekmem gerekebiliyor. Ek bir kaynak gerekebiliyor. Çünkü tüm kavram ve kazanımları karşılayamıyor… Farklı şekillerde oyun etkinliği, fen etkinliği, drama etkinliği örnekleri bulunmuyor. Bu konuda zayıf buluyorum." K5: "Dergi sayısı çoğaltılabilir benim sınıfım mesela iki dergiyi bitirmek üzere. Mesela 5-6 tane olsa daha iyi olur yani içeriğinin biraz daha genişletilmesi lazım. İçine deney, STEM, belirli gün ve haftalar eklenebilir. Sayısı her aya bir tane de olabilir. Zayıf yönü görsel açıdan çocuklara biraz yeterli gelmiyor zayıf geliyor. Biraz daha canlı ve daha büyük kitaplar olabilir." K8: "Artık teknolojik bir şey de yaşıyoruz çoğu kitaplarda interaktif şeyler var ama El Ele de bir interaktiflik olabilir. Ekrana yansıtılabilir. Orada yönergeye interaktif şekilde kullanılabilir. Bunlar çocukların daha çok dikkatini çekiyor. Kenarlarını spiral ile olması ve sınıflarımız kalabalık ve kitap açtığımızda kullanımında zorlanabiliyoruz… İçerik yönünden asetatlı sayfalar olabilir teknolojiye yönelik intereaktifliği arttırılabilir spralli olabilir. Karekod sistemi olabilir. Biraz daha güncellenebilir diye düşünüyorum tekdüzelikten de böylelikle kurtulmuş olur." K9: "Ama El Ele kitabında bu birazcık eksik. Bir deney olabilir. Bir şarkı olabilir. Ek bir şeyler arıyoruz. Biz öğretmenler olarak içeriği çok güzel ama bu içerikler geliştirilmeli. Bir sanat etkinliği olabilir. Kes-yapıştır olabilir. Fen etkinliği olabilir. STEM etkinliği olabilir. Kodlamalar olabilir. Spiralli olsa, dar alanlarda da kullanılabilecek daha rahatça çevirebilecek şekilde olsa çok güzel olacağını düşünüyorum." K10: "Günümüz çocukları için bence yetersiz onlar için çok basit kaçtığını düşünüyorum. Çok dikkatini çekmiyor. Onların dikkatlerini mesela içlerinde gizli bir nesne olsa, bir sudoku olsa, bir kodlama çalışması ya da bir bilim insanının keşfettiği şeyler ya da deneyler olsa onların daha çok dikkatlerini çeker diye düşünüyorum. Düşünsenize hocam çocuk kitap sayfasında renkleri şekilleri biliyor ama biz ısrarla çocuklara renkleri şekilleri öğretiyoruz. Oysaki biz çocuklara bunları vermek yerine çocuklara görgü kurallarını, nezaket kurallarını, birbirlerine saygılı olmayı versek… Dünyayı sevmeyi, hayvanları sevmeyi versek. Kuşu gölgesi ile eşleştiriyorsun ama koskoca kitabın içerisinde bunu veriyorsun da onu küçük bir şeyin içinde yapsan da altına hayvan sevgisi ile ilgili bir hadis olabilir ünlü düşünürlerin bir

	sözü olabilir sokak hayvanları ile ilgili temalar işlense… Ben şunu yazdım desin mesela -Kanadı kırık bir kuş karlı bir günde- dese ve biz tamamlasak. Bilmece de koy hikâyede yazdır ya da yaz…Kitaplar 1-2-3 diye değil kodlama kitabı, STEM kitabı , P4C kitabı yap. Ekolojik kitabı yap o çok önemli bence ekolojiyi çok seviyorlar çocuklar doğa çalışmalarını çok seviyorlar." K12: "Kitabın içerisinde çek-kopar etkinlikleri olabilir, puzzeler olabilir. Çocukların haşır neşir olabileceği örnek deneyler etkileri eklenebilir. Farklı bir şeyler üretebileceği konular olabilir. Ek aile katılımları konulabilir." K13: "Kitabın içine konulan şeyleri güzel ama bunları sadece 1 defa verilmiş olması ve çizgi çalışmaları çok çok basit… Kodlama etkinlikleri olabilir, birkaç küçük hikâye, bilimsel etkinlikler olabilir... Mesela bazı kitaplarda ayıcık gibi karakterler var ya onun gibi sevimli hale getirebileceklerini düşünüyorum. Herhangi bir karakterle başlayabilir kısa hikâyeler demiştim ya mesela o karakterle devam edebilir. "Küçük ayıcık bunu kaybetmiş Hadi bunu bulalım " "ayıcık renkleri karıştırmış acaba ne çıkacak bulalım" diye yapılabilir diye düşünüyorum. Bir sevimli karakterle devam edebilir."

Görüşme formu 3. soruda *"El Ele kitaplarını içerik açısından nasıl değerlendirirsiniz?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerin 3 tanesi güçlü yönünün olmadığını belirtirken 10 tanesi güçlü yönlerinin olduğunu düşünmektedir. Öğretmenler El Ele kitaplarının güçlü yönleri olarak "sade olması, içeriğinin güvenilir olması, renkli bir kaynak olması, kitap olması, ücretsiz olması, dezavantajlı bölgelere kadar ulaştırılması, orta düzeyde olması, planlara kolay uyum sağlaması, bir düzende ilerlemesi" olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %100 (n=13) kitabın zayıf yönlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler içeriğinin değiştirilmesi, kitap set sayısının artması, kazanım-göstergelere, kavramlara, program özelliklerine daha çok yer verilmesini, çek-kopar (spiralli) sayfalarının olması, sayfaların daha dikkat çekici, canlı, sürprizli, stickerlı olmasını, renklerin net olmasını ve kitapların yaş aralıklarının değişmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Araştırmada 9. soruda "*El Ele kitapları için başka öneri ve düşünceniz var mıdır? Varsa nelerdir?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenler kitaplarda belirli günler, aile katılımı, fen-sanat-müzik- hikâye etkinlikleri, dikkat çalışmaları, su dokular, zeka çalışmaları, Atatürk ile ilgili etkinlikler, karekodlar, güncel konular, daha sevimli karakterler, tekerlemeler, bilmeceler, üç boyutlu çalışmalar, ses farkındalık çalışmaları, felsefe etkinlikleri, bilim insanları, görgü-nezaket kuraları, değerler eğitimi, hayvan ve doğa sevgisi etkinliklerinin de yer alması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4.19 "Kavram" alt temasına ait bulgular

Kod	**Alıntı**
Yeterli	K1: "Ben yeterli olduğunu düşünüyorum. Dediğim gibi çünkü Milli Eğitim Bakanlığı hazırlattığı için eğitim programında geçen tüm kavramlar hemen hemen verilmiş içeriğinde" K4: "Yani bir kavramı sadece bir kitap ile vermek yeterli değil tabii ki. Ama kendimiz kavramı verdikten sonra desteklemesi açısından pekiştirmesi açısından yeterli oluyor."
Yetersiz	K3: "Sayfa sayısı kavram olarak yetersiz daha çok verilmesini isterim. Mesela sayılar geometrik şekiller daha dolu dolu olmasını isterim. İkişer sayfa ile atlatılmaması gerektiğini düşünüyorum." K6: "Kavramların çoğu var ama mesela ben şunu düşünüyorum. Sadece bu yıla odaklanamıyorum geçmiş yıllarda da çalıştığım gruplara baktığımda, bazı çocuklara yaptığım etkinlikler yetersiz gelebiliyor. Sınıf içerisinde uzun kısayı mesela verdim. Örneklerle de verdim, sundum. Orada bir tane çalışması var. Onu da yaptım ama o çocuk için bazen yeterli olamıyor. Ara sayfalarda o zamana kadar verilmiş çalışmalarla ilgili bir tekrar sayfası olabilir" K7: "Bizim müfredatımız sadece sayılardan ibaret ya da bazı zıt kavramlar dan ibaret değil. Bu yüzden çoğu konunun eksik olduğunu düşünüyorum. Mesela sayılar var ama sayıların detaylı kullanımı yok. Sadece 3-4 şekilde kullanımı var. Her sayı çalışması aynı tarz farklı çalışmalara değinilmemiş şekiller neredeyse hiç yok, duygular hiç yok, milli değerlerimizle ilgili hiçbir çalışma bulunmuyor. Mesela kodlama Milli Eğitim açısından çok önemli öncelikli olduğu söyleniyor ama kodlama ile ilgili hiçbir çalışma bulunmuyor. Çocuklar mesela 5 yaşta ilkokula hazırlık aşaması olduğu halde ses çalışmaları ile ilgili hiçbir çalışma yok içeriğinin daha çok doldurulması gerektiğini düşünüyorum." K9: "Aslında El Ele kitapları dönem içinde verilmesi gereken tüm etkinlikler var ama sadece tek bir etkinlikle sınırlı kaldığı için eksiklik var mesela 1 sayısı birkaç sayfa olabilir birkaç sayfa daha eklenebilir" K11: "Daha çok bilinmiş şeyler var düzey olarak çok çok basit bir kitap. Çocuğu kendine çekebilecek ilgilerini devam ettirebilecek pek bir şey yok. Bu yüzden ilgilerini devam ettirmede zorlanıyoruz. Kavramı farklı bir şekilde verdiğimizde ne çizeceğim ne yapacağım diyerek hevesle bekleyebiliyor mesela çok basitinden fotokopileri şeffaf dosyanın içine koyup yaz sil yapmak bile onlara çok farklı gelebiliyor. Çünkü onların dikkatlerini çekebiliyor biraz farklılaştırmak lazım kitabı dediğim gibi kavram olarak da içeriğini yeterli bulmuyorum çok basit 5-6 yaş için."

Araştırmada görüşme formunun 3. sorusunun sonda sorusunda "*Kavram öğretimi açısından yeterli buluyor musunuz? Neden?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerden sadece iki tanesi El Ele kitaplarında okul öncesi programda yer alan kavramlara yeterli düzeyde yer verildiğini belirmiştir. Diğer 11 öğretmen sadece "tek bir sayfada verilmesi ve kavramların farklı etkinliklerle verilmemesi" gerekçeleriyle kavramların yeterli düzeyde yer almadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.20 "Programın özellikleri" alt temasına ait bulgular

Kod	**Alıntı**
Yeterli	K8: "Evet, düşünüyorum çocuk merkezli olduğunu düşünüyorum. Sarmal olduğunu da düşünüyorum… Yani bireysel farklılıklara yer verdiğini düşünüyorum."
Yetersiz	K2: "Bunların hepsini taşıdığını düşünmüyorum en basitinden sarmallık. Bir konuyu birkaç yerde vermesi gerekiyor ama El Ele kitapları öyle değil mesela 1 sayı çalışmasını sadece bir sayfada veriyor. Daha sonra 2'yi öğretirken 3 öğretirken onların tekrarını bize vermiyor. Bu yüzden sarmallı sağlamıyor. Oyun merkezli değil. Çünkü hiç bir alternatifi yok o yüzden oyun merkezde olduğunu da çok düşünmüyorum. Evet, biraz esnek olduğunu düşünüyorum ama 2013 programının özelliklerini tam olarak taşıdığını düşünmüyorum." K4: "Bütün bu özelliklerin tamamını taşıyamıyor bir kısmını taşıyor. Mesela esneklik konusunda bir sıkıntı yok. Çocuk merkezli, oyun merkezli diyemeyiz. Çünkü yönergeye bağlı çalışmalar şeklinde olduğu için diyemeyiz. Yönergeleri öğretmen aktarmak zorunda o yüzden de çocuk merkezli ya da oyun merkezli diyemeyiz. Keşfederek öğrenmeye açık bir kitapta değil." K7: "Düşünmüyorum çünkü keşfedecek bir şey yok sadece soru ve cevap dan ibaret olduğunu düşünüyorum. Ama dediğim gibi biraz daha karmaşık ve oyun tarzına yenilirse verimli olacağını farkındayım. Esneklik olarak esnek bir programın içerisinde sunum yaratıyor. Çocuk merkezli olduğunu da çok diyemiyorum aktif öğrenmeyi de içermiyor. Evet biz yönergeyi veriyoruz çocuk sadece işaretleme yönünde aktif onun için de bir oyun olsa çocuk daha çok aktif olacağını düşünüyorum sadece değerlendirme aşamasında kullanılacak bir kitap çok da programı yansıttığını düşünmüyorum" K12: "Çocuk merkezli olduğunu tam olarak diyemeyeceğim bizim yönlendirmemiz şekilde yapıldığı için çok çocuk merkezde olduğunu düşünmüyorum. Oyun merkezli olduğunu da düşünmüyorum içerisinde çok oyun tarzı sayfalar yok. Biraz daha çek kopart, yapışkanlı etkinlikler yapılsa çocuğun haşır neşir olabilecek kitaplar olsa daha güzel olur. Puzzle eklense mesela kitaplara çok iyi olur. Keşfederek öğrenme özelliği de yok. Sarmallık özelliği yok. Tekrar tekrar öğretmiyor konuları ve kavramları üstünkörü şekilde 1-2 sayfa şeklinde geçiyor. Sarmalık özelliğinin olduğunu düşünmüyorum." K13: "Sarmalık özelliğini taşıdığını düşünmüyorum çünkü basitten zora giden bir durum yok aldığı 1-2 defa bunu defalarca tekrarlayıp daha zora doğru gitmiyor. Esneklik diye değerlendireceğim bir durum yok. Zaten yönergeleri olan, bireysel etkinliklerin olduğu bir kitap. Oyunu zaten yok içinde. O yüzden oyun merkezli değil. Bir de çocuğun başında bekliyoruz, yönergeleri de veriyoruz, yapmasını bekliyoruz, keşfederek öğrenmeye zaten girmiyor."

Araştırmada görüşme esnasında 5. soruda *"El Ele kitaplarını MEB 2013 Programın özellikleri (sarmallık, esneklik, oyun merkezli vb.) özelliklerini taşıdığını düşünüyor musun? Neden?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden sadece bir tanesi El Ele kitaplarının program özelliklerini taşıdığını belirtmiştir.

Diğer 12 öğretmen ise program özelliklerinin genelini taşımadığını ya da çok azını taşıdığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.21 "Kazanım ve göstergeler" alt temasına ait bulgular

Kod	Alıntı
Yeterli	K1:"Kazanım göstergeler açısından yeterli olabileceğini düşünüyorum. Tabi ki hepsini karşılamaz ama yeteri kadar yer verildiğini düşünüyorum." K8: "Kazanım göstergeler açısından genel kazanım ve göstergelere yer verdiğini düşünüyorum. Ama mesela sayıları, renkleri, şekilleri vermesi gereken şeyleri veriyor ama güncel hayattaki şeylere daha çok yer verilebilir."
Yetersiz	K6: "Çokta yeterli olduğunu söyleyemem genel bir kısmı vermiş hepsini bir kitapta vermesi zaten doğruda olmazdı. Ama yaşlara göre kazanımları artırarak giden ve önemli kazanım göstergelere yer veren kitaplar olabilirdi. K7: "Bazı kazanımları verme açılmasından özellikle sayıları verme de kullanılabilir. Ama kazanım ve göstergelerin tamamını vermede eksiklikleri var. Zaten kazanım ve göstergelerimizde çok fazla." K9: "Kazanımlar göstergeler çok verilmemiş. Hayır, biraz daha çoğaltılabilir." K12: "Göstergelerinde çok net şekilde aldığını düşünmüyorum çünkü çok fazla kazanım ve gösterge var zaten bunların hepsinin de kitap içerisinde olması çok doğru olmaz. Ama biraz daha fazla yer verebilirdi"

Araştırmada 5. sorunun sonda sorusunda *"Kazanım ve göstergeler açısından yeterli buluyor musunuz? Neden?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerin geneli 2013 Okul Öncesi Eğitim Program'ında yer alan kazanım ve göstergelerin El Ele kitaplarında yeterli düzeyde yer verilmediğini belirtmişlerdir. Üç tanesi yeterli derken on bir tanesi yetersiz olduğunu belirtmiştir. Katılımcılardan K3 rumuzlu öğretmen kazanım ve göstergeler hem yeterli hem de yetersiz düzeyde verildiğini ifade etmiştir. Öğretmenimiz şu ifade de bulunmuştur: "Yani şu şekilde ben 4 yaşını okuttuğum için benim için yeterli buluyorum. 5 yaş için göstergelerin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Daha dolu dolu olmasını isterdim."

Tablo 4.22 El Ele kitaplarının uygulaması hakkındaki öğretmen görüşleri

Tema	Alt temalar	Kodlar	Katılımcılar
Kitap Uygulama	Uygulamada Yaşanan	Zorluklar	K1,K6,K7,K8,K9,K10,K11,K13
		Kolaylıklar	K1,K2,K3,K4,K5,K6,K7,K11,K12,K13
	Yönergeler	Dolaylı okuma	K6,K7,K9,K10,K11,K12
		Doğrudan okuma	K1,K2,K3,K4,K5,K8,K13

El Ele kitaplarını uygulama esnasıyla ilgili sorularda "uygulamada yaşanan zorluk ve kolaylıklar belirtilmiştir. Uygulamada öğretmenlerin %61,53 (n=8)'ü zorluk yaşadığını belirtirken %76,92 (n=10) kolaylık yaşadığını belirtmiştir. Yönergeleri sunma biçimlerinin doğrudan okudukları ya da dolaylı anlatımla yönergeleri sundukları belirtmişlerdir. Dolaylı anlatım yöntemini kullanan öğretmenler %46,15 (n=6) iken doğrudan okuma yöntemini kullananlar % 53,84 (n=7) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kitap etkinliğine geçiş etkinliği (oyun, tekerleme vb.) yaparak geçtiğini söyleyen sadece K6 ve K11 rumuzlu katılımcılardır.

K11:"Mesela bir kavram aldım mesela onunla ilgili tanıtım yaptıktan sonra belki bir video izletebilirim ya da 8'de ilgili bir drama çalışması yaptıktan sonra ufak bir tekerleme ile masaları alarak bu şekilde kitap çalışmasını geçiyoruz"

Tablo 4.23 "*Uygulama yaşanan "alt temasına ait bulgular*

Kod	**Alıntı**
Zorluklar	K1: "Zorluklar diyelim ki derse başladık okuma yazmaya hazırlık çalışmaları olarak. Çocuklar çok çabuk bitiriyor. Bitirdiği içinde biz de ister istemez özel tekrardan aldığımız dergilere geçmek zorunda kalabiliyoruz." K7: "…zorlukları nerede görebiliyoruz yaratıcılık bölümünde buluyoruz. Özellikle sayılarda sayı kullanarak yaratmada bazen örnek vermek zorunda kalabiliyoruz. Onun dışında El Ele kullanmak zor değil." K8:" Mesela interaktifinin olmaması gerçekten zorluk oluyor ya da kitap sayfalarının çevrilmemesi spralli olmaması o kadar sıkış bıkış oluyor ki masada çocuklar zorlanıyor sığmakta." K9: "Bizim sınıfımızın masaları dar, gönlüm ister ki El Ele kitaplarımızı açarak kullanalım. Keşke spralli olsaydı çevirirken daha kolay çevirdik. Katlarken de daha çok kolay olurdu. Renkleri biraz daha canlı olabilirdi… Kırmızı renk biraz bordoya benziyor turuncuya benziyor gibi. Çocuklara diyorum "Evet, şurada moru görüyoruz" diyorum ama çocuklar onu mor gibi düşünmüyor rengi orada tam algılayamıyor. Tam renkleri vermemiş gibi oluyor. Baskısı biraz daha canlı ve cezbedici olabilir." K11: "Yani çok dikkatlerinin dağılması söyleyebilirim. Mesela birkaç tane etkinlik oradan yapmaya çalıştığım zaman bunalmalar artık boyaması gerekiyorsa onunla ilgili hızlandırmalar karalamaya geçmeler. "Bunu yaptım bitti" demeler. O zaman hızlandırma şeyi oluyor sıkılıyorlar ve dikkat dağınıklığına dönüyor. O konuda zorlanıyorum. Kolay olmasından dolayı dikkati orada tutmakta zorlanıyorum." K13: "Çok zorluk yok. Sadece renklerde sıkıntı olabiliyor. Renkler tam olmadığı için karışımlarında rengi farklı algılayabiliyorlar. Çocuklar mesela pembe, krem rengi gibi. Çocuk onun pembe kabul etmiyor mesela mavinin solukluğunu kabul etmiyor. Renklerinin biraz soluk olması"
Kolaylıklar	K1: "Kolaylık olarak da hemen hemen her çocuk yapabiliyor. Ücretsiz olması dediğim gibi onu da kolaylık olarak düşünebiliriz. Yani öğretmen

	hiç uğraşmadan elinde bir kitap olmuş oluyor. Bir de renkli olması güzel. Bunlar artıları yani." K2: "Sayfalar zaten basit bir düzeyde. Ben yönergeler vermeden çocuklar direk ne yapabileceklerini anlayabiliyorlar. Hızlı hızlı bitiriyorlar. Ücretsiz olması da çok kolaylık sağlıyor bizlere. Zorluğu yok yani." K3: "Hiçbir zorluk yaşamadım. Gayet de rahat basit. Daha önceden söylediğim gibi anlaşılır bir dil kullanılmış. Çok da güzel çocuklar anlıyor." K13: "Bana bir tekrar amacı sunduğu için genel bir toparlama gibi olduğu için yaptığım etkinlikleri 2 hafta yaptırıyorum. Sonra El Ele kitapları aslında planları takip ediyor O yüzden de genel olarak tekrar amaçlı güzel oluyor ve bana bir kolaylık sağlıyor."

Araştırmada 4. soruda *"Uygulamada yaşadığınız zorluklar veya kolaylıklar var mıdır? Nelerdir?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerden 10 tanesi El Ele kitaplarını uygularken yaşanan kolaylıkları, 8 tanesi ise zorlukları olduğunu belirtmiştir. El Ele kitaplarını sınıfta uygularken yaşanan zorlukları genel olarak öğretmenler "içeriğin kolay olması, kitapların masalara sığmaması, interaktif olmaması, etkinlik sayfalarının çabuk bitmesi, yaratıcılık sayfalarında ürün oluşturmada, renklerin soluk olması ve net olmaması" şeklinde ifade etmişlerdir. Öğretmenler El Ele kitaplarını kullanırken yaşanan kolaylıkları ise "ücretsiz olması, kitap içeriğin kolay olması, bir kaynak kitabın olması, renkli bir kaynak olması, genel tekrar amaçlı kullanılabilmesi, yönergelerin net, anlaşılır ve basit olması" şeklinde ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler içeriğinin kolay olmasını zorluk olarak görürken bazı öğretmenler ise kolaylık olarak gördüğünü belirtmiştir.

Tablo 4.24 "Yönergeler" alt temasına ait bulgular

Kod	**Alıntı**
Dolaylı okuma	K6: "Yönergeler kısa ve açık net yönergelerde bir sıkıntı yok. Ama ben mesela genelde hikâyeleştiriyorum. Tümü söylemek yerine şu an aklıma gelen ilk dergide bir gemi vardı ve bir çizgi çalışması vardı. Hadi gözlerimizi kapatıyoruz. Şimdi hayal ediyoruz. Denizi hayal edelim. Denizde olduğumuzu gemide olduğumuzu hayal edelim. Dalgaları hayal edelim dalgalarımızı hareket ettirelim. Vücudumuzu hareket ettirelim. Burada bir gemi varmış. Hadi bu gemimizde dalgalar çizelim diyerek" yönlendiriyorum." K9: " El Ele etkinliklerini çocuklara sunarken kitap onlara hitap ediyormuş gibi yapıyorum. -Çocuklar kitap size şunu söylüyor- diyerek sunuyorum." K10: "Önce mesela kendim yönergeyi anlatıyorum. Kendim anlattıktan sonra onlara söylüyorum ve onlar çok kolay yapıyorlar." K11: " Aslında şöyle ben kendim oradaki direkt yönergeyi okuyup yönerge ile anlatmıyorum. Kendim çocuklara bir yönerge veriyorum. Orada yapılması istenen neyse ona uygun kendimce yönergeleri veriyorum. Daha çok açıklayıcı bir şekilde bir yönerge veriyorum."

	K12: "Genelde ben kitapları çalışma sayfasını gösterdikten sonra soru soruyorum. "Sizce çocuklar bu kitap burada benden ne istiyor? Ne anlatmak istiyor?" diye soruyorum. Çocukların bulmasını sağlıyorum. Bulamazlarsa yönergeyi veriyorum. Zaman geçtikçe de çocuklar yönergeleri çok kolaylık bulabiliyorlar."
Doğrudan okuma	K1: "Zaten sayfanın altında güzel bir şekilde yazılmış. Yönergeyi okuyorum." K4: "Kitaptaki yönergeleri ben sözel olarak okuyorum." K8: "Bir tanede benim bir kitabım var çocuklara gösteriyorum. Her çocuğun önünde kitaplar açık oluyor. Ben de yüksek sesle yönergeleri okuyorum." K13: "Direkt kitaptaki gibi sunuyorum. Zorluk yaşamıyorum yönergeleri anlamalarında."

Öğretmenlere görüşme esnasında 2. sorunun sonda sorusunda *"Yönergeleri çocuklara nasıl sunuyorsunuz?"* sorusuna verilen cevaplara göre elde edilen bulgularda öğretmenlerin 7 tanesi doğrudan okurken, 6 tanesi yönergeleri dolaylı sundukları görülmüştür. Öğretmenler dolaylı okumada "yönergeleri daha açıklayıcı anlatarak, yönergeleri çocuklara buldurarak, hikâye ile sunarak ve kitabın onlara hitap ediyor gibi sunduklarını belirtmişlerdir. Diğer öğretmenler ise yönergelerin açık ve anlaşır olması sebebiyle direk okuduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.25 El Ele kitaplarının çocuklar açısından öğretmen görüşleri

Tema	**Alt temalar**	**Kodlar**	**Katılımcılar**
Çocuklar açısından	Yaşlar	Ayrılmalı	K1,K4,K6,K7,K8,K9,K10,K11,K12
		3 yaşa zor	K6,K7,K8,K10,K12,K13
		4 yaşa uygun	K2,K3,K4,K7,K8,K10,K12
		5 yaşa kolay	K2,K3,K4,K6,K7,K8,K9,K10,K11,K12
	Hoşnutluk durumu	Hoşnutlar	K1,K2,K3,K4,K5,K6,K7,K8,K9,K12,K13
		Hoşnut değiller	K8,K10,K11

Araştırmada 6. soruda *"El Ele kitaplarını çocuklar açısından nasıl değerlendirirsiniz?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %69,23'ü (n=9) El Ele kitaplarında yaş aralıklarının ayrılması gerektiğini belirtmiştir. Diğer 4 öğretmenin ise ayrılma-ayrılmama hakkında görüş belirtmedikleri görülmüştür. Öğretmenlerin %46,15'i (n=6) El Ele kitap setinin üç yaş çocuklarının seviyesine zor geldiğini belirtirken, %53,84'ü (n=7) ise seviyesinin en çok 4 yaş çocuklarına uygun olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %79,92'i (n=10) ise El Ele kitap setinin 5 yaş grubu çocuklara kolay ya da yetersiz geldiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin uygulama sırasında çocukların El Ele kitaplarını severek yaptıklarını 11 öğretmen belirtirken 3 tanesi sevmeyerek yaptıklarını belirtikleri görülmüştür.

Tablo 4.26 "Yaşlar" alt temasına ait bulgular

Kod	**Alıntı**
Ayrılmalı	K1: "Kitaplarda bir ay ayrımı yok maalesef biraz karıştırılmış. Net bir yaş ayrımı maalesef yok kitaplarda. Ben hepsinin tam ayrıntılı bir şekilde ayrı ayrı olması gerektiğini düşünüyorum." K7: "Her kademe için 3-4-5 yaş için ayrı olmalı seviyeleri farklı olmalı. Okula her yıl gelen çocuklar için farklılık yaratmalıdır… O yüzden kesinlikle kitaplarının farklı farklı olması lazım. 3-4-5 yaş basitten karmaşığa göre gitmesi lazım ki biz de öğretmenler olarak başka hiçbir kaynağa ihtiyaç duymadan eğitimimize devam ettirelim." K8: "..ve kitapların ayrılması gerektiğini düşünüyorum. 3 yaş 4 yaş ve 5 yaş şeklinde. 3 yaşa belki kitap kullanımı uygun olmayabilir ama mutlaka 4 yaş 5 yaş ayrılmalı ve ayrı setler olmalı." K9: "Keşke yaş guruplarına göre ayrı ayrı olsa 3-4 yaş grubuna farklı olsa 5-6 yaş grubuna farklı olsa." K10: "Hepsine ortak bir kitap olmasını da ben çok doğru bulmuyorum. Kitaplar yaşlara göre ayrılmalı."
3 yaşa zor	K7: "3 yaş için biraz daha basitleştirilebilir" K8: "3 yaşa biraz ağır geliyor bence." K11: "yine tekrar olacak ama uygun olmadığını düşünüyorum. 3 yaşa uygun olduğunu düşünüyorum. Çocukların dikkatini toplamakta ve devamlılığını sağlamaktadır yeterli bulmuyorum. 3 yaşta da şöyle renkleri daha farklı seçilebilir. Ne bileyim görseller daha farklı hazırlanabilir. Daha süslü daha dikkat çekici bir şey olabilir. Süslü derken tabii ki karmaşık bir şeyden bahsetmiyorum ama daha ilgi çekici şeyler kullanabilir. Asetatları bir kitapta görmüştüm mesela çocukların bir sayfayı çevirdiğinde o tarafa koyduğunda çiçeğin büyümüş halini gösteriyordu. Çiçeklerin tohum ve boş hali var o sayfayı yatırdığın zaman üzerine çiçek çizdiriyor, tohumları saydırıyor daha etkileştiği bir kitap olabilir. Çocukları daha çok içine alabilen bir çocuk olabilir." K12: "Çocuk seviyelerine göre düşünürsek 3 yaşı zorlayan bir kitap olur."
4 yaşa uygun	K2: "4 yaş için de yeterli olduğunu düşünüyorum." K3: "Yani şu şekilde ben 4 yaşını okuttuğum için benim için yeterli buluyorum." K7: "Yani bu kitap 4 yaş için uygun olabilir" K8: "4 yaşa tam uygun olduğunu düşünüyorum" K10: "Bence 4 yaşa da biraz uygun ama 5 yaşa da kolay geliyor."
5 yaşa kolay	K2: "5 yaş için dediğim gibi güzel ama birkaç daha kitap olsa içeriği biraz daha yoğun olsa o zaman 5 yaş için birinci sınıfa başlamadan önce yeterli bulurum." K3: "5 yaş için göstergelerin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Daha dolu dolu olmasını isterdim." K4:"5 yaş için geliştirilmeli, değiştirilmeli kitap içerik geliştirilmeli. 5 yaş için yetersiz buluyorum." K7:" 5 yaşta kesinlikle içinin detaylandırılması gerekli." K8: "Ben merkezde olduğum için 5 yaşa bize çok hafif geliyor. Ben bunlara ek olarak robotik kodlama, STEM, sudoku kitaplarına yer veriyorum. 5 yaşa hafif geliyor." K12: "5 yaş için ise basit kalıyor.5 yaşa daha kapsamlı bir kitap gerekli."

Araştırmaya katılan 9 öğretmen El Ele kitaplarının tüm yaşlara göre ayrılması gerektiği belirtmiştir. İki öğretmenizim ise 3 yaşta kitaba yer verilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Altı öğretmen El Ele kitaplarının 3 yaş grubu çocuklara zor olduğunu belirtirken, 7 öğretmen daha çok 4 yaşa uygun olduğunu söylemişlerdir. On öğretmen ise beş yaş grubu çocuklara El Ele kitaplarının yetersiz ve basit kaldığını söyleyerek daha geniş kapsamlı olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4.27 "Hoşnutluk Durumu" alt temasına ait bulgular

Kod	**Alıntı**
Hoşnutlar	K5: "Severek yapıyorlar. Öğretmenim ben bunu yapmak istemiyorum diyen olmadı. Benim çocuklarım okuma yazmaya hazırlık kitapları seviyorlar. O yüzden kitap yapıyoruz havasındalar." K6: "Yani bence severek yapıyorlar. Çünkü çocuklar da şu da oluyor. Benim kitabım bir kere bir aidiyetlik duygusu hissiyatı çok güzel oluyor mutluluk veriyor. Onların isimleri yazıldı için hani bir isim farkındalığı çalışması da oluyor. Kalemini kaybediyor çocuklar ama elini kitaplarını kaybetmiyorlar. Çünkü bu benim onda bir sahiplenme oluyor." K12: "Genelde severek yapmıyor çocuklar bence. Bir kitap olgusu çocukların hoşuna gidiyor." K13: "Çocukların yararı açısından mı? Çocukların elinde bir kitap olması çok güzel. Bir kitaba dokunmak, bir kitabın varlığının olması çok güzel. Sürekli fotokopilerin olmasını tek seferlik olarak görüyorlar ama devamı yok. Ama kitabı eline alıyorlar. "Bu sayfada kaldıydım" durumu var. İşte bu sayfada kaldım durumu var o yönden çok çok faydalı buluyorum."
Hoşnut değiller	K10: "Bana bu zamana kadar hiçbir çocuk hadi öğretmenim kitap yapalım demediler. Size dediler mi? Çokta sevdiklerini düşünmüyorum." K11: "Çok cazibeli gelmiyor çocuklara çocukların ilgilerini dikkatlerini çekebilecek yeterlilikte bir kitap değil."

Görüşme esnasında öğretmenlerden 3 tanesi gözlemlerine dayanarak El Ele kitaplarının çocuklarla kullanırken hoşnut olmadıklarını belirtirken 11 tanesi ise hoşnut olduklarını severek yaptıklarını belirtmişlerdir. Çocuklara kitap yapmanın farklı gelişi, kitapların aitlik duygusu oluşturması, kitapta kaldığı yerden devam etme gibi durumların çocukların çok hoşlarına gittiğini için severek yaptıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerden K8 rumuzlu öğretmen durumlara göre hoşnutluklarının değiştiğini hem sevdiklerini hem de sevmediklerini söylemiştir.

K8: "Şöyle bir şey eğer ek bir kitap alınmazsa bu kitaplar cazip bir durumda. Ama ek kitap alındığında cezbeden diğer kitaplar oluyor. Şu anda benim yaş grubunda severek yapabiliyorlar çünkü ilk kez bir kitapla buluştukları için severek yapıyorlar."

Tablo 4.28 El Ele kitaplarının aileler açısından öğretmen görüşleri

Tema	Alt temalar	Kodlar	Katılımcılar
Aileler açısından	Aileler	Hoşnutlar	K1,K2,K3,K4,K5,K10,K13
		Hoşnut değiller	K4,K10
		Aile katılımı	K6,K8,K9,K11,K12,K13

Araştırmada 7. soruda *"El Ele kitaplarını aileler açısından nasıl değerlendirirsiniz?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerden 7 tanesi ailelerin El Ele kitaplarının kullanılmasından hoşnut olduklarını belirtirken, 2 tanesi hoşnut olmadıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerden K9, K11, K12 ise hoşnutluk durumu için net bir cevap vermemiştir. Bu durumla ilgili hiç dönüt almadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden 6 tanesi ise El Ele kitaplarında aile katılımının olmadığını ve eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 4.29 "Aileler" alt temasına ait bulgular

Kod	Alıntı
Hoşnutlar	K3: "Aileler açısından pek de içeriğini bilmediği için görselliğe bakarak değerlendirdi. Pek çok ailenin hoşlarına gitti ve açık konuşmak gerekirse ücretsiz olması daha da hoşlarına gitti. Hem de çocuklar için yardımcı bir kaynak kitap sonuçta olumlu olarak geri dönüşler aldık." K4: "Ücretsiz olması en güçlü yönlerinden biri diyebilirim bu kitapların o yüzden memnun bir kısmı." K13: "Ailelerin okul öncesi de bir kitabın olduğunu görmeleri hoşlarına gidiyor. Bittiğinde eve gönderdiğin zaman veliler başka kaynak sorabiliyorlar. Okullar da neler yapıldığını görmeleri açısından da güzel oluyor. "Bu kavramda okul öncesinde varmış" diye bir algı oluşuyor. Milli Eğitim'in Müfredatında şu konularında iyi öğretilmesi gerektiğini görüyorlar. Toplantı yaptığımda bunları yaptığımızı açıklıyorum ama "harf öğretimi var mı?, şu okulda varmış" diye soruyorlar .Ama Milli Eğitim kitabının görüp içinde neler olduğunu gördüğü zaman kafalarında daha çok netleştiğini düşünüyorum."
Hoşnut değiller	K4: "Daha fazlasını bekleyen veliler memnun değiller" K10: "Ücretsiz olduğu için veliler memnunlar ama kitap alalım extra diye söylüyorlar. Bireysel evde yaptıkları çalışmalar var yetersiz buluyorlar. O yüzden kitabı ilgilenenler, bilgili olanlar en azından beğenmediklerini söylüyor."
Aile katılımı	K6: "Bu dergilerin yanında ailelere bir rehber hazırlanabilir mesela ben her sene yaş ve gelişim özellikleri ile ilgili velilere şunları yapın bunları yapın diye gönderiyorum. Tabii bireysel farklılıkları vardır diye de söylüyorum. Ama velilerin elinde şöyle güzel bir bülten bir kaynak olsa. Veli de okula başladığında bunun rehbere edinse. Ara ara karıştırıp baksa. İçerisinde bu çocukların inatçılık kıskançlık kardeş kıskançlığı gibi küçük küçük metinler olsa çok güzel olur." K8: "Özel bir aile katılım kitabı yok ek olarak bir aile katılım kitabı olsa mesela biz kırmızı kitabını yaparken, bir de aileye kırmızı ile ilgili destekleyici etkinlikler gönderebiliriz. Direkt aile ile ilgili bir şey

	yok. Sadece okula uyarlanmış bir kitap.” K9: “Yani aileler içinde şöyle bir şey bir aile katılım kitabı yok. Onun için aileler kitaba çok dahil değil. Çocuk okula gelmiyor. El Ele kitabımız bittiğinde “gelmediğimiz sayfaları yapsın” diyerek dediğimiz zaman velilerimiz o zaman tanışıyor kitabımızla. Bir aile katılım kitabı olsa. Kitap hakkında veliler de daha çok bilgi sahibi olurdu. Velilere mektup falan olsaydı velileri de dahil eden bir bölümü olsaydı.” K12: “Aileler açısından zaten ailelere yönelik hiçbir çalışma yok. O yüzden ailenler yönelik bir kitap olduğunu düşünmüyorum.”

Öğretmenlerin 7 tanesi El Ele kitap setinin ücretsiz olması, yardımcı bir kaynağın olması, okulda verilen eğitimi velilerinde görmeleri açısından ailelerin kitaplardan memnun olduğunu belirtmişlerdir. Ailelerin hoşnut olmadığını söyleyen iki öğretmen ise ailelerin kitabı yetersiz gördükleri için memnun olmadıklarını görüşünü sunmuşlardır. Araştırmaya katılan 6 öğretmen, ailelere yönelik hiçbir etkinliğin olmadığını ve ailelerle ilgili etkinliklerin de El Ele kitaplarında yer verilmesi gerektiğini belirtmişleridir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada okul öncesi kurumlarına eğitim materyali olarak gönderilen El Ele kitaplarının 2013 Okul Öncesi Eğitim Programına uygunluğu araştırılmıştır. Ayrıca El Ele kitapları hakkında okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırmada karma yöntem kullanılmış, buna uygun şekilde doküman analizi, anket ve görüşme yollarıyla veriler toplanmıştır.

5.1 El Ele Kitaplarının OÖEP özelliklerine yönelik inceleme sonuçları

El Ele kitaplarının okul öncesi programın özelliklerini taşıma durumuna ilişkin doküman analizinden elde edilen verilerde; El Ele kitaplarında yer alan 158 etkinlik sayfasından 60 tanesinin (%38) "Sarmal özellik gösterir, model olarak "eklektik" tir" ilkesini taşıdığı görülmüştür. Çalışma sayfalarının 4 çalışma sayfasının (%2,5) "oyun temellidir" ilkesini, 23 sayfasının (%14,6) "Yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır" ilkesini, 13 sayfasının (%8,2) "Günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması teşvik edilmektedir" ilkesini taşıdığı tespit edilmiştir. Tüm çalışma sayfalarından sadece 4 sayfanın (%2,5) "Kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır" ilkesini taşıdığı görülmüştür. Program özelliklerini taşıdığı sayfaların çok az olduğu görülmüştür. El Ele kitaplarında Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan 15 özellikten sadece 5 özelliğe yer verildiği görülürken kalan 10 özelliği hiç taşımadığı tespit edilmiştir. El Ele kitap sayfalarının gelişimsel özellikli, çocuk merkezli, oyun temelli ve esnek olmadığı ifade edilebilir. El Ele kitaplarında yer alan sayfalardaki tema ve konuların araç olduğu, keşfederek öğrenmeye açık olmadığı, öğrenme merkezlerinin önemli olmadığı, değerlendirmelerin çok yönlü olmadığı, aile eğitimi ve katılımına hiç yer vermedikleri tespit edilmiştir. Ayrıca özel gereksinimli çocuklar için uyarlamaların yer almadığı görülmüştür. El Ele kitap setinin Okul Öncesi Eğitim Programının özelliklerini taşımada yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (bkz. tablo 4.1).

El Ele kitaplarının, okul öncesi eğitim programının özelliklerini taşıma durumu incelendiği görüşme yönteminde 5. soruda *"El Ele kitaplarını MEB 2013 Programın özellikleri (sarmallık, esneklik, oyun merkezli vb.) özelliklerini taşıdığını düşünüyor*

musun? Neden?" sorusuna yanıt aranmıştır. Görüşme yöntemiyle toplanan verilerde öğretmenlerden 12 tanesi El Ele kitaplarının programın özelliklerini taşımadığını belirtirken sadece 1 tanesi taşıdığını belirtmiştir (bkz. tablo 4.20). Anket de ise El Ele kitaplarının oyun merkezli olmadığı, bireysel farklılıkları dikkate almadığı, günlük yaşamdan, yakın çevreden örnekler sunmadığı, konuların amaç değildir araç olduğu ve keşfederek öğrenmeye açık olmadığı öğretmenlerin çoğunluğu tarafından belirtilmiştir (bkz. tablo 4.10). Ayrıca ankette *"El ele kitabındaki etkinlikler çocukları düşündürmeye ve araştırmaya teşvik etmektedir"* 23. sorusuna %19,9'u katılırken, %45,9'u katılmadığını belirtmiştir. Doküman analizinde ise program özelliği olan *"Keşfederek öğrenme önceliklidir"* özelliğini hiçbir sayfada taşımadığı tespit edilmiştir. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğu El Ele kitaplarının çocukları düşündürmeye ve araştırmaya teşvik etmediğini belirtmiştir ve doküman analizi yöntemi ile elde edilen verileri desteklemektedir.

Anket, görüşme yöntemi ve doküman analizi yöntemi ile elde edilen üç araştırmanın sonucu birbirlerini desteklemektedir. Bu sonuçlarda El Ele kitaplarının genel olarak program özelliklerini taşımadığını göstermektedir. Bu durum El Ele kitaplarının eğitim materyali olarak okul öncesi eğitim programının temel özelliklerini yansıtması konusunda beklentileri karşılamadığı ifade edilebilir.

El Ele kitaplarının program özelliklerini taşıma durumu incelendiği anket verilerinde öğretmenlerin çoğunluğu El Ele kitaplarının "çocuk merkezli olma, esnek olma, sarmal olma, dengeli olma, evrensel değerleri dikkate alma, kültürel değerleri dikkate alma" program özelliklerini taşıdığını belirtmişlerdir (bkz. tablo 4.10). Görüşme yöntemiyle elde edilen verilerde öğretmenler "Esnek olma" ilkesi hakkında kitapların öğretmen uygulamasına göre esnekliğinin değişebileceğini belirtmişlerdir. Anketteki öğretmenlerin çoğunluğu da böyle düşünmüş olabilir. Ankette öğretmenler evrensel ve kültürel değerleri dikkate alma özelliğini bu ilkelere aykırı bir durum olmaması gibi düşünülmüş olabilirler. Aykırı bir durum yoksa bu özelliği taşıdığı kanısına varmış olabilirler. Bu sebeple farklı bir sonuç çıkmış olabilir. Ama istenen durum evrensel ve kültürel değerleri kazandırmaya yönelik çalışmaların olmasıdır. El Ele kitaplarının sadece 4 sayfasında kültürel değerleri kazandırmaya yönelik çalışmalara rastlanmıştır. Sarmal olma ilkesi yapılan doküman analiz yönteminde en çok yer verilen özellik olduğu ortaya

çıkmıştır ve ankette sarmal özellik taşır görüşünün fazla çıkmasının sebebi bu olabilir. Dengeli olma ve çocuk merkezli olma durumları görüşme ve doküman analiz yöntem sonuçlarına göre anketten farklı çıkmıştır.

Davranışçı eğitim anlayışına yer veren ders kitapları öğretici bilgi veren, tanımlar yapan kitaplarken, yapılandırmacı eğitim anlayışıyla hazırlanan kitaplarda sorgulamaya ve araştırmaya yönelik etkinliklerin yer aldığı öğrencinin aktif olduğu kitaplardır. Yaparak yaşayarak öğrenmede öğrenciler bilgiyi kavrarken pasif konumda değildir bilgiyi alan kavrayan, işleyen konumundadır ve aktiftir (Bilgin ve Toksoy, 2014). El Ele kitapları ise keşfederek öğrenmeye ve çocuk merkezlidir ilkesine uygun olmalıdır.

Oyun çocukların günlük hayatı anlamlandırdığı, eğlendiği, kendini ve çevresini öğrendiği çocukluğun en olmazsa olmaz parçasıdır (Ulutaş, 2011). Oyun okul öncesinde belirlenen kazanımların kazanılmasına olanak sağlayan etkinliklerdendir (Koçyiğit vd., 2010). El Ele kitap seti de daha etkili öğrenme için oyunu merkeze almalıdır.

El Ele kitaplarının aile katılımına ve uygulamalarına yönelik doküman analizi yöntemiyle toplanan verilere hiç yer vermedikleri tespit edilmiştir. Yapılan araştırmada "kitap içeriğinde neler olmasını isterdiniz?" yönünde sorulan sorularda öğretmenlerin % 63'ü (n=133), görüşme yönteminde ise % 46'sı (n=6) El Ele kitaplarında aile katılımına yer verilmesini istediği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin genel olarak kitaplarda aile katılımının olması gerektiğini ve istediklerini belirtmişlerdir.

Okul öncesi dönemde aile katılımlarıyla okul işbirliği uyumlu şekilde yürütüldüğünde, çocukların ilerideki okul başarılarına olumlu katkıda bulunulduğu görülmüştür (Gürşimşek, 2002; akt. Ekinci Vural ve Kocabaş, 2016). Okulda verilen eğitimin kalıcı olması, çocukların gelişim ve öğrenmelerinin devamı için aile katılımı etkinlikleri önemli bir rol üstlenmektedir (Çamlıbel Çakmak, 2010). El Ele kitaplarında aile katılım etkinliklerine ve aile bilgilendirme yazılarına yer verilebilir.

Öğretimde sıklıkla başvurulan araçlardan olan ders kitaplarından en yüksek derecede fayda sağlayabilmek için kitapların eğitim programı ile uyumlu şekilde hazırlanmalıdır (Taş, 2007). El Ele kitaplarının okul öncesi eğitim programının

özelliklerini tam taşımaması eğitim ve öğretiminden istenen verimin tam alınmamasına sebep olabilir. Ayrıca yenilenen eğitim programlarının başlatılması, uygulanması ve zenginleştirilmesi için iyi hazırlanmış basılı kaynaklara gerek duyulmaktadır (Ayvacı ve Devecioğlu, 2013). Bundan dolayı okul öncesi eğitiminde kullanılmak için gönderilen kitapların 2013 OÖEP'nın temel özelliklerine uygun olması beklenmektedir. Yapılan bazı araştırmalarda ders kitaplarının program özelliklerine ne derece yer verdiği araştırılmıştır.

Arslan ve Özpınar (2009) yaptıkları araştırmada 2005 yılında uygulanmaya başlayan İlköğretim matematik programının okullara eğitim materyali olarak gönderilen 6. sınıf matematik kitaplarında ne kadar yer verildiğini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda matematik ders kitaplarının programdaki yeniliklere yer verdiği, keşfederek öğrenmeye teşvik ettiği, bilgiyi somutlaştırdığı görülmüştür.

Küçüközer vd. (2008) tarafından yapılan benzer bir araştırmada; yenilenen fen ve teknoloji eğitim-öğretim ders programının, 6. sınıf ders kitabı, öğretmen kılavuzu ve öğrenci çalışma kitabının yapılandırmacı öğrenme kuramını ne derecede yansıttığını araştırmışlardır. Araştırmada sonunda üç kitabın ve ders programının bazı eksikliklerinin olmasına rağmen yapılandırmacı öğrenme kuramına genel olarak uygun olduğunu tespit edilmiştir.

Tuncer vd. (2011) tarafından yapılan araştırmada ilköğretimde kullanılan Türkçe ders kitapları içinde yer alan metin ve resimlerde özel gereksinimli bireylere ne kadar yer verildiğini araştırılmıştır. Araştırma sonunda özel gereksinimli bireylerle ilgili çok az kavrama yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ders kitaplarının toplumdaki her kesimi içine alacak şekilde hazırlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Anket araştırmasında öğretmenler bireysel farklılıklara yer verilmediğini belirtmişlerdir (bkz. tablo 4.10). Doküman analiz incelemesinde El Ele kitaplarında sadece 3. sayısının 7. sayfasında özel gereksinimli çocuklar için bir resmin yer aldığı tespit edilmiştir. Onun dışında metin veya etkinlik bulunamamıştır. Bunun sebebi özel gereksinimli birey çeşitliliğinin çok olması ve bireysel farklılıklarından dolayı öğretmenlerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programıyla etkinlik oluşturması istendiği için yer verilmemiş olması muhtemeldir. Ama bireysel farklılıklarla ilgili etkinliklere yer vermesi de çocuklarda empati duygusunun gelişmesi için kitapta yer alması

istenen bir durumdur. El Ele kitaplarından okul öncesi program özelliklerine genel olarak uygun ve yeterli şekilde yer vermesi beklenmektedir.

5.2 El Ele kitaplarının gelişim alanlarına yönelik inceleme sonuçları

El Ele kitapları gelişim alan kazanımlarına yer verme durumu doküman analiziyle incelendiğinde öz bakım ve motor gelişim alanında sadece %4 (n=1), dil gelişim alanında %12 (n=3), sosyal-duygusal gelişim alanında %16 (n=4), bilişsel gelişim alanında %64 (n=15) kazanıma yer verildiği tespit edilmiştir. Okul öncesi programda yer alan göstergelerden bilişsel gelişim alanına %79,6 (n=50), dil gelişim alanına %6,3 (n=4), öz bakım beceri, motor, sosyal ve duygusal alan gelişimine %4,6 (n=3) yer verildiği görülmüştür.

Ankette 1. soruda "*El ele kitaplarındaki etkinlikler 2013 MEB Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan kazanım ve göstergeleri genel olarak kapsayacak şekildedir*" sorusu okul öncesi öğretmenlerine sorulmuştur. Elde edilen verilerde öğretmenlerin yarısı El Ele kitaplarının genel olarak kazanım ve göstergeleri taşıdığını belirtirken yarısı taşımadığını ya da kararsız olduğunu belirtmiştir (bkz. tablo 4.10). Görüşme yöntemi ile yapılan araştırmada ise yarısından fazlası kazanım ve göstergeleri genel olarak taşımadığını belirtmiştir (bkz. tablo 4.17). Anketteki veriler öğretmenlerin yarısı "bir set kitabın programdaki tüm kazanım ve göstergelerini barındırmasının zor olma" durumunu düşünmesi olabilir. Bu sebeple verilen kazanım ve göstergeleri anketteki öğretmenlerin yarısı yeterli görmüş olabilirler. Görüşme yöntemiyle toplanan veriyle dokuman analizi yöntemi ile toplanan veriler birbirini desteklemektedir.

Dokuman analizi ile toplanan verilerde El Ele kitaplarında gelişim alanlarına ve kazanım göstergelerine orantılı şekilde yer verilmediği tespit edilmiştir. Kazanım ve göstergelerde çeşitliliğin az olduğu görülmüştür. El Ele kitaplarında sürekli aynı kazanım ve göstergelere yer verildiği tespit edilmiştir. En çok bilişsel alana yer verildiği tespit edilmiştir.

Ankette 38. soruda sorulan "*El ele kitapları çocukların en çok hangi gelişim alanını desteklemektedir?"* sorusuna öğretmenlerin %66,4'ü (n=140) bilişsel alan, %19,4'ü (n=41) tüm gelişim alanlarını, %13,7'si (n=29) ise motor gelişim alanı desteklediğini

belirtmiştir. Ankette ve dokuman analiz sonuçları birbirini desteklemektedir. En çok bilişsel alana hitap ettiği tespit edilmiştir. En çok bilişsel alanın olması bir kavram kitabı olmasından kaynaklı olabilir.

Darga vd. (2021) tarafında yapılan araştırmada okul öncesi hikâye kitaplarının çocukların gelişim alanlarına uygunluğunu araştırılmıştır. Rastgele anaokullarından seçilen 32 çocuk kitabını doküman analizi yöntemiyle incelemiştir. Araştırma sonucunda kitapların genel olarak iç ve dış özelliklerinin çocukların gelişim seviyelerine uygun olduğu belirlenmiştir.

Veziroğlu ve Gönen (2012) yaptıkları çalışmada 36-72 aylık çocuklar için yayınlanan 250 çocuk kitabının MEB programı açısından ve programda yer alan amaç-kazanımlar açısından incelemişlerdir. İnceleme soncunda 250 kitabın %18 oranında programda yer alan amaç ve kazanımlara yer verdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Ülkemizdeki çocuk kitaplarının kalitelerinin ve içreklerinin artırılması gerektiği sonucuna varmışlardır.

El Ele kitaplarında kazanım ve göstergelere, gelişim alanlarına daha dengeli şekilde yer vermelidir. Dokuman analizi incelemesi sonucunda Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan bilişsel gelişim alanında toplam 22 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan 16 (%72,7) tanesine yer verilirken 6 tanesine (kazanım 2-11-13-17-19-22) hiç rastlanmamıştır. El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında bilişsel gelişim alanında toplam 114 göstergenin 51 tanesine yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin 63 tanesine hiç yer verilmediği tespit edilmişidir.

Birinci kazanımına (Nesne/durum/olaya dikkatini verir) 158 kez yer verilmesi kitabın sayfalarının yapılabilmesi için dikkatini kitaba vermesi gerekmekte olmasıdır. Bazı kazanımlara (algıladıklarını hatırlar, zamanla ilgili kavramları açıklar, Atatürk'ü tanır) sadece bir kez yer verilmiştir. Zaman gibi soyut kalan bir kavramın somut işlemler döneminde olan çocuklar için bir sayfada yer verilmesi önemli bir eksiklik olarak söylenebilir. Türk Milli Eğitimin Temel amaçlarından olan "*Atatürk İnkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar yetiştirmektir* (MEB, 2013). Kazanımlardan "Atatürk'ü tanır" bir kez "Atatürk'ün Türk toplumu için önemini açıklar" hiç yer verilmemesi de önemli eksiklik olarak

görülebilir. MEB 2013 OÖEP bilişsel gelişim alanında yer alan "nesneleri ölçer, günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır, neden-sonuç ilişkisi kurar, problem durumlarına çözüm üretir" kazanımlarına ise El Ele kitaplarında hiç yer verilmediği görülmüştür. El Ele kitaplarında hiç yer verilmeyen kazanımlara da yer verilmesi daha uygun olabilir.

El Ele kitaplarında da en çok bilişsel alana yer verilmesi, 2013 OÖEP'nda en çok bilişsel alan kazanımlarının yer alması olabilir (MEB, 2013). Ayrıca daha çok kavram öğretimine yönelik bir kitap olması da bilişsel alan ağırlıklı olmasına sebep olmuş olabilir. Kavram kitapları çocuklara renk, rakam, şekil, zaman gibi kavramları öğrenmesinde önemli bir kaynaktır (Ural, 2013; Akgül Alak, 2016). Çocukların erken yaşlarda bilişsel gelişi alanın desteklenip geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır (Gülay Ogelman vd., 2012). Resimli kitaplar çocukların resimleri algılaması, yönergeleri kavraması ve yönergeleri izlemesiyle bilişsel gelişimine katkıda bulunur (Kol, 2011). Bu açılardan değerlendirildiğinde El Ele kitaplarında bilişsel alana fazlaca yer verilmesi olumlu bir sonuç olduğu söylenebilir.

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan öz bakım becerileri gelişim alanında toplam 8 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan sadece 1 tanesine (Kazanım 6:günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır) yer verilirken 7 tanesine hiç rastlanmamıştır. El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında öz bakım becerileri gelişim alanında toplam 35 göstergenin 3 tanesine yer verildiği görülmüştür. Kazanımlardan "giyinme ile ilgili işleri yapar, yaşam alanlarında gerekli düzenlemelerini yapar, dengeli ve düzenli beslenir, dinlenmenin önemini açıklar, kendini tehlikeden ve kazadan korur, sağlığı ile ilgili yardım alır" hiç yer verilmemiştir.

Okul öncesi programında da yer alan kendi kendine beslenme, temizlik, toplanma ve öz bakım araçlarını kullanması için okulda ve evde fırsatlar sunulmalıdır (MEB, 2013). Öz bakım becerileri daha çok deneyimlenerek günlük yaşamda öğrenilebileceği düşünüldüğü için El Ele kitaplarında fazlaca yer verilmemesi kasıtlı tercih edilmiş olabilir. Erdal (2008) yaptığı bir araştırmada, temizlikle ilgili 38 çocuk kitabının incelemiştir. Kitaplarda banyo yapma, çevre, diş ve el temizliği gibi konuların en çok yer aldığını belirlemiştir. Araştırma sonunda çocuğa temizlik

alışkanlığı edindirmede kitaplarında önemli rolü olduğunu belirtmiştir. Kitaplarla da öz bakım becerileri kazandırılabilir.

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan motor gelişim alanında toplam 5 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan sadece 1 tanesine (Kazanım 4:Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar) yer verilirken 4 tanesine (kazanım1-2-3-5) hiç rastlanmamıştır. El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında motor gelişim alanında toplam 70 göstergenin 3 tanesine yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin 67 tanesine hiç yer verilmediği tespit edilmişidir. El Ele kitabında kazanım 4'ün "G22.Kalemi doğru tutar, G23.Kalem kontrolünü sağlar, G24.Çizgileri istenilen nitelikte çizer" göstergelerine yer verildiği tespit edilmiştir. Genelde sadece 22-23. göstergelerin ve yer almasının sebebi tüm sayfalarda çocukların sadece kalem kullanarak sayfaları yapma durumudur. Gösterge 24'te ise kitapta yer alan çizgi çalışma sayfalarında yer verilmiştir. El Ele kitaplarında "yer değiştirme hareketleri yapar, denge hareketleri yapar, nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar, müzik ve ritim eşliğinde hareket eder" kazanımlarının hareket gerektiren kazanımlar olması ve kitapta verilmeye uygun olmaması nedeniyle yer verilmemiş olması muhtemeldir. Bu sebeple El Ele kitaplarında motor alanda tek kazanım verilmesi olumlu sonuçtur.

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan sosyal duygusal gelişim alanında toplam 17 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan sadece 4 tanesine (Kazanım 3:Kendini yaratıcı yollarla ifade eder, Kazanım 4: Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar, Kazanım 9:Farklı kültürel özellikleri açıklar. Kazanım 11:Atatürkle ilgili etkinliklerde sorumluluk alır) yer verilirken 13 tanesine (kazanım 1-2-5-6-7-8-10-12-13-14-15-16-17) hiç rastlanmamıştır. El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında sosyal ve duygusal gelişim alanında toplam 53 göstergenin 3 tanesine yer verildiği görülmüştür. Göstergelerin 50 tanesine hiç yer verilmediği tespit edilmiştir. El Ele kitaplarında sosyal duysal alanda az kazanıma yer vermesi ve verilenlerinde genelinin sadece bir çalışma sayfasında verilmesi önemli bir eksiklik olduğu söylenebilir.

Çocukların, çocuk kitaplarıyla etkileşimde olması onların sosyal ve duygusal gelişimlerine olumlu katkıda bulmaktadır (Çelebi Öncü, 2016). Çocuk kitaplarıyla çocuklar dostluk, yardımlaşma, paylaşma, empati gibi sosyal becerileri

öğrenebilmekte ve gerekliliğini anlayabilmektedir (Kılınçcı ve Can, 2020). Ayrıca çocuklar deneyimlemedikleri duyguları da kitaplar ile öğrenme fırsatı bularak o durumlarla karşılaştıklarında duygusal olarak daha hazır hale gelmektedirler (Demircan, 2006).

Betawi (2015), tarafından yapılan araştırma; çocukları deney ve kontrol gruplara ayırmış ve deney grubundaki çocuklar 3 hafta resimli çocuk kitapları okumuştur. Deney grubundaki çocukların sosyal duygusal gelişimlerinde olumlu etkisi olduğunu tespit etmiştir.

Bhavnagri ve Samuels (1996) tarafından yapılan araştırmada ise toplam 44 çocukla çalışılmıştır. Deney grubuna arkadaşlık, akran ilişkileri üzerine hikâyeler okunmuştur. Kontrol grubuna ise akran ilişkisini konu edinmeyen farklı hikâye kitapları okunmuştur. Araştırma sonunda sosyal yargı ve arkadaş ilişkilerine yönelik algı seviyeleri karşılaştırılmıştır. Deney grubunda yer alan çocukların kontrol grubuna göre sosyal yargı ve akranlarla ilişkilerine yönelik algılarının daha iyi olduğu tespit edilmiştir.

Sildir ve Tüfekçi Akcan (2018) tarafından yapılan araştırmada; okullarda kullanılan resimli çocuk kitaplarının 2013 MEB OÖEP'nda yer alan sosyal duygusal gelişim alanı kazanım ve göstergelerine ne kadar yer verdiklerini araştırılmıştır. Araştırma kapsamında 300 kitap incelenmiştir. Araştırma sonunda 'Kendi ile ilgili özellikleri tanıtır' kazanımı en çok, 'Bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar' kazanımı ise en az desteklenen kazanım olduğu ortaya çıkmıştır.

Esteban Sidera vd. (2010) yaptığı araştırmada; 2 hafta boyunca çocuklara çocuk kitabı okumuştur. Araştırma sonucunda çocukların başkalarının duygularını ve düşüncelerini anlamada, uyum sağlamada sosyal becerilerinin arttığını belirlemiştir.

Crozier ve Tincani (2007) araştırmalarında sosyal içerikli hikâyelerin farklı yaşlardaki üç otizim spektrum bozukluğu çocuk üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Araştırmanın sonunda çocuklardan ikisinde prososyal davranışlarda artış olduğu ve uyumsuz davranışların azaldığı görülmüştür. Son çocukta ise yönlendirmelerle uygun davranış gösterdiği belirlenmiştir. Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar resimli

ve sosyal içerikli hikâye kitaplarıyla desteklendiğinde sosyal davranışlarda uyumu artırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Uzmen ve Mağden (2002) yaptıkları araştırmada 3 anaokulundan 6 yaşında 40 çocuk seçmişlerdir. Deney grubuna yardımlaşma ve paylaşma temalarıyla ilgili kitaplar okunmuştur. Araştırma sonucunda deney grubundaki çocuklarda yardımlaşma ve paylaşma davranışlarında olumlu etkiler olduğu görülmüştür.

Resimli çocuk kitaplarıyla çocukların kişilikleri gelişir, toplumsal değerleri ve rolleri kazanırlar (Eslen-Ziya ve Erhart, 2013). Çocuk kitapları çocuklarda hoşgörü, empati, arkadaşlık, iyilik, paylaşma vb. duyguları kazanmada olumlu etkileri vardır. El Ele kitaplarında sosyal duygusal alanda bulunan kazanımlara yeterince yer verilmemesinin nedeni daha çok bir kavram kitabı olması olabilir. Çünkü Kavram kitapları çocuklara renk, rakam, şekil, zaman gibi kavramları öğrenmesinde önemli bir kaynaktır (Ural, 2013; Akgül Alak, 2016). Bu sebeple sosyal duygusal alana az yer verilmesi olağan bir sonuç olarak da düşünülebilir. Fakat El Ele kitaplarında sosyal duysal alanda az kazanıma yer vermesi ve verilenlerinde sadece bir çalışma sayfasında verilmesi önemli bir eksiklik olduğu da söylenebilir.

Okul öncesi 2013 eğitim programında yer alan dil gelişim alanında toplam 12 adet kazanım yer almaktadır. Bu kazanımlardan sadece 3 tanesine (Kazanım 6:Sözcük dağarcığını geliştirir, Kazanım7. Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar, Kazanım 10:Görsel materyalleri okur) yer verilirken 9 tanesine (kazanım1-2-3-4-5-8-9-11-12) hiç rastlanmamıştır. El Ele kitabında kazanım 6 “G4.Zıt anlamlı sözcükleri kullanır” kazanım 7, “G1.Sözel yönergeleri yerine getirir, G2.Dinledikleri/izlediklerini açıklar”, kazanım 10 “G1. Görsel materyalleri inceler” göstergelerine yer verildiği tespit edilmiştir. El Ele kitaplarında genelde çocuklara çalışma sayfasındaki görselleri incelemeleri, anlamaları, sorulan sorulara cevap vermeleri, zıt kavram öğretimine ve çevrelerinde neler gördüklerini söylemeleri gibi yönergelere yer verilmiştir. Bu sebeple sadece üç kazanım yer almaktadır. El Ele kitaplarında dil alanında yeterli kazanım ve göstergeye yer verilmediği görülmüştür.

Okul öncesi eğitimde dil gelişim alanının destekleyen etkinlikler önemlidir. Çocuk kitapları sözcük dağarcıkları gelişmesinde, duygularını doğru ifade etmede, dillerini güzel konuşmada yardımcı olan kaynaklardır (Gönen, 2015). Aram ve Aviram

(2009) da yaptıkları araştırmada çocuk kitaplarının okunma sıklığı artıkça çocuklardaki dil gelişimleri ve kelime dağarcıklarının artığını tespit etmişlerdir. Çocuklara erken çocukluk döneminde sunulan resimli kitaplar çocukların öğrenme becerilerini hızlandırmakta, yeni bilgiler keşfettirmekte, hayal gücünü geliştirmekte ve doğal öğrenmesine olanak sağlamaktadır (Körükçü, 2014).

Öykü oluşturma ve öyküleri resim haline getirme çocukların dil, bilişsel ve sosyal duygusal gelişimlerine olumlu katkı sağlamaktadır (Kılınçcı vd., 2021). Çocuk kitaplarındaki harf ve yazılar çocuklarda yazı farkındalığı için de çok önemlidir. Öğretmenlerle bire birde yaptığımız görüşmede öğretmenlerden biri hikâye tamamlama, hikâye oluşturma etkinliklerine yer verilmesi gerektiğini ve bunun çok yararlı olacağını belirtmiştir. Ayrıca hikâye etkinlikleri sosyal duygusal gelişim alanı içinde faydalı olacaktır. El Ele kitaplarında ses farkındalık etkinlikleri, ses ayırt etme çalışmaları, dilbilgisi kurallarını kullanma, hikâye oluşturma, hikâye tamamlama, okuma ve yazma farkındalık çalışmalarına gibi çalışmalara yer vermesi gerektiği söylenebilir. Öğretmenlerle yapılan ankette 42. soruda %70,6'sı (n=149) kişi ses farkındalık çalışmalarının El Ele kitaplarında yer almasını istediğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmenlerle yapılan birebir görüşmede 9. soruda "*El Ele kitapları için başka öneri ve düşünceniz var mıdır? Varsa nelerdir?"* sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerden bazıları ses farkındalık çalışmalarının yer almasını gerektiğini belirtmiştir. Okul öncesi öğretmenleri de dil alanı kazanımlarına daha çok yer verilmesini istemektedir. Kitapların dil gelişimine etkisini inceleyen çalışmalarda dil çalışmalarının yer alması gerektiğini desteklemektedir.

Gönen (1988) tarafından yapılan araştırmada anaokulu çocukları üzerinde resimli çocuk kitaplarının dil gelişimine etkisini araştırmıştır. Araştırma sonunda çocuk kitaplarıyla eğitim verilen çocukların diğer çocuklara göre dil gelişimlerinin önde olduğunu tespit etmiştir.

Isbell vd. (2004) tarafından yapılan çalışmada çocuklara kitap okumanı mı anlatmanın mı daha çok dil gelişimine ve anlama becerilerine etki ettiğini araştırmıştır. Araştırmada 3-5 yaş çocuklarla çalışılmış ve 24 kitap kullanılmıştır. Çocuklar iki gruba ayrılmıştır. Bir gruba kitaplar okunmuş, diğer gruba ise

anlatılmıştır. Araştırma sonunda her iki grubunda dil gelişim becerilerinin arttığı tespit edilmiştir.

Gonzalez vd. (2014) yaptıkları çalışmada çocuklara okunan kitapların çocukların alıcı ve ifade edici dilleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. 18 hafta boyunca 13 öğretmen ve 100 çocuğu gözlemlemiştir. Çocukların okuma etkinlikleri videoya alınmış ve incelenmiştir. Araştırmanın sonunda etkileşimli kitap okumalarına çocukların aktif katılım sağladığı ve çocukların alıcı-ifade edici dillerinin geliştiği görülmüştür.

Okul öncesi dönemde gelişim alanlarını bir birinden ayrı göremeden motor, dil, sosyal-duygusal, bilişsel ve öz bakım becerilerinin hepsi desteklenmelidir (Ogelman vd., 2012). El Ele kitaplarında tüm gelişim alanlarına, kazanımlara uygun ve yeterli sayıda yer verilmesi beklenmektedir.

5.3 El Ele kitaplarının kavramlara yönelik inceleme sonuçları

El Ele kitaplarının MEB OÖEP'ına göre kavramlara yer verilme durumu incelendiğinde; doküman analizi ile elde edilen bulgularda toplam 158 çalışma sayfasının %22,2'inde (n=35) renk kavramlarına, %12,7'inde (n=20) geometrik şekil kavramına, %3,2'sında (n=5) boyut kavramına, %7,6 (n=12) miktar kavramına, %9,5'unda (n=15) yön/mekanda konum kavramına, %39,9'sinde (n=63) sayı sayma kavramına, %3,2'sında (n=5) duygu kavramına, %13,9'sinde (n=22) zıt kavramlara, %0,6'ünde (n=1) duyu ve zaman kavramlarına yer verdikleri tespit edilmiştir. Renk, boyut, sayı sayma, duygu kategorilerinde yer alan tüm kavramlara yer verilmiştir. Ama duyu (sivri-küt) ve zaman (gece-gündüz) kategorilerinden sadece birer kavrama yer verilmiştir. İncelenen çalışma sayfalarında bazı kavramlara ise hiç yer verilmemiştir. Okul öncesi eğitim programında 96 kavramdan 67 tanesine yer verilirken 29 tanesine hiç yer verilmemiştir. Kavramların %69,8 yer vermiştir bu da kavramlara büyük oranda yer verildiği görülmüştür.

Anket yöntemi 24. soruda "*El ele kitaplarındaki etkinlikler çocuklara kavram öğretimini desteklemede yeterlidir*" sorusu sorulmuştur. Elde edilen verilere göre %44,1 (n=93) kavram açısından yeterli gördüğü, %28,9'nun yeterli görmediği, tespit edilmiştir. Ankette 35. soruda sorulan *"El ele kitapları ile sadece kavram*

öğretimi yapıyorum" sorusuna %52,6'sı katılırken, %13,8'i katılmadığını belirtmiştir. Doküman analizinde elde edilen verilerle ankette elde edilen veriler birbirini destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Görüşme yöntemiyle elde edilen verilerde 11 (%84,6) öğretmen yetersiz bulduğunu belirtmiştir. Öğretmenler daha çok kavram sayısının yetersizliğinden değil bir kavramın sadece bir sayfada verilmesi ve aynı etkinlik çeşidiyle verilmesini yeterli bulmadıklarını belirtmişlerdir. Kavramlara sadece bir sayfada verilmesi bazı öğrenciler için yeterli gelmemesi sebebiyle bazı zor kavramlara birkaç sayfada yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca farklı etkinliklerle verilmesini çeşitlendirilmesini istediklerini söylemişlerdir.

Kavram kitapları hacrinde diğer çocuk kitaplarında da farklı kavramlara yer verilerek çocuklara kavramlar kazandırılmak istenmiştir. Dirican (2013) yaptığı tez çalışmasında yerli yazarlar tarafından yazılmış resimli çocuk kitaplarını temel değer kavramları açısından incelemiştir. Türk yazarlar tarafından yazılmış 135 çocuk kitabına içerik analizini yapmıştır. Araştırma sonunda kitap resimlerinin %53 oranında değer kavramlarını temsil ettiği, %28 oranında metinlerde değerlere yer verildiği sonucuna ulaşmıştır.

Özkan-Kılıç vd. (2014) yaptığı araştırmada resimli çocuk kitaplarında coğrafi kavramlara ne kadar yer verildiği ve bu kavramları öğretmede kullanım durumlarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırmada 250 kitap incelenmiştir. Araştırma sonucunda "yer, dolaşım, konum, bölge, harita, insan ve çevre" coğrafi kavramlara yer verildiği görülmüştür. Okul öncesi öğretmenlerin bu kitapları genelde coğrafya eğitimi vermek için kullandıkları tespit edilmiştir.

Çeşitli kitaplarla çocuklara kazandırılmak istenen kavramlar öğretilmeye çalışılmaktadır. Bundan dolayı da bir kavram kitabı olan El Ele kitaplarında da kavramlara uygun ve yeterli sayıda yer verilmesi beklenmektedir.

5.4 El Ele kitaplarının yönerge, resim ve fiziki özelliklerine yönelik inceleme sonuçları

El Ele kitaplarının yönerge ve resim özelliklerini yer verme durumu incelendiğinde 158 çalışma sayfalarında yer alan etkinliklerin "çocukların gelişim düzeyine

uygundur, yönergeler açık, net ve anlaşılır ve etkinlikteki yönergeler Türkçe dil kurallarına uygundur" maddelerine %100 (n=158) uygun olduğu görülmüştür. El Ele kitabında sayfalar tek tek kendi içinde değerlendirildiğinde yer alan etkinliklerin %18,99 (n=30) öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Ama El Ele kitaplar genel olarak değerlendirildiğinde ise kitabın etkinlikleri öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Rakamları 1-10 kadar sırayla vermesi, basit kavramlardan (büyük-küçük) başlaması, önce ana renkleri vermesi, kitap sayfalarının alt kısmında kavramların etkinliklerle öğrendikten sonra kitaptaki sayfaların yapılmasıyla ilgili notlara yer vermesi gibi durumlar genel olarak öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun hazırlamış olduğunu göstermektedir. Sayfalar kendi içinde tek değerlendirildiğinde ise sayfaların %81,01'in (n=128) bu öğrenme ilkesine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

El Ele kitabında yer alan 15 sayfada resim olmadığı görülmüştür. Resimli olan 143 sayfada değerlendirme yapılmıştır. El Ele kitaplarında bulunan resimli 143 etkinlik sayfasındaki resimler çocukların gelişim düzeyine uygun olduğu görülmüştür. El Ele kitaplarında bulunan resimli 143 etkinlik sayfasındaki resimler etkinliğe uygun olmayan tek bir sayfa (%0,63) tespit edilmiştir. El Ele kitabında yer alan etkinlik sayfasındaki resimler %4,43'ü (n=7) açık, net ve anlaşılır olmadığı belirlenmiştir. Sayfaların %86,07'nin (n=136) ise resimlerinin açık, net ve anlaşılır olduğu tespit edilmiştir. El Ele kitabında yönergeler ve resim özellikleri incelendiğinde genelde özellikleri taşıdığı belirlenmiştir bu da El Ele kitapları açısında olumlu bir sonuçtur.

El Ele kitaplarının yönerge, resimler ve kitabın fiziki koşulları hakkında ankette öğretmenlerden görüş alınmıştır. Anket sonucunda okul öncesi öğretmenlerin çoğunluğu El Ele kitaplarının basitten karmaşığa ilkesine uygun olduğunu, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olduğunu, yönerge yazılarının açık, net, anlaşılır ve resimlere uygun olduğunu belirtmişlerdir (bkz. tablo 4.10-4.11). Bu sonuçlar doküman analizi yöntemi ile yapılan yönerge ve resim inceleme sonuçlarını desteklemektedir. Bu durum El Ele kitapları için olumlu bir sonuç olarak görülebilir.

Ankette öğretmenlerin çoğunluğu renklerin kötü olduğunu belirtmiştir (bkz. tablo 4.11). Aynı görüşler görüşme yöntemi ile toplanan verilerde de çıkmıştır (bkz. tablo 4.23). Ama yönerge ve resim formu ile yapılan doküman incelemesinde *"Etkinlik sayfasındaki resimler açık, net ve anlaşılırdır"* maddesine sayfaların %86,07'si (n=136) uygun iken, %4,43'ü (n=7) uygun olmadığı tespit edilmiştir. Sayfaların renklerinin genel olarak renklerinin açık, net ve yeterli olduğu görülmüştür. Çünkü inceleme yapılırken araştırmanın sağlıklı yürütülmesi için renkleri net olan bir El Ele kitabı incelenmiştir. Öğretmen görüşleri ile doküman analizi inceleme sonuçlarının farklı çıkmasının sebebi El Ele kitaplarının bazı basımlarında renk kalitesinde netlik olmadığı görülmüştür. Bazı kitaplarda mavi mor, kırmızı turuncu gibi görünmektedir. Bu da çocuklarda kavram karmaşasına yol açmaktadır. Renklerin kaliteleri bazılarında düşük basılmıştır. Yeni basım bazı kitaplarda renk sorunun hala devam ettiği görülmektedir. Öğretmenlerde bu görüşün ortaya çıkması bu sebeple olabilir. Renk karmaşasının olmaması için tüm kitap basımlarında renk kalitesi arttırılmalıdır.

El Ele kitaplarının yazı şekli, punto, kağıt baskısı, zararlı maddelerden oluşmama durumu, kaliteli ve sağlam malzemeler yapılma durumu ankette araştırılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin çoğunluğunun El Ele kitaplarındaki yazı şekli-puntosu çocukların seviyesine uygun olduğunu, kâğıt baskısının çocukların gözlerini yormayacak ve dikkatlerini dağıtmayacak nitelikte mat olduğunu, çocuklara zarar vermeyen, kaliteli, sağlam malzemelerden yapıldığını belirtmişlerdir (bkz. tablo 4.11).

Yapılan incelemelerde El Ele kitaplarında yer alan kâğıdın çocukların resimleri net görebilmesi için birinci hamur, mat kâğıt seçilerek basılmıştır. El Ele kitapları çocuklara zarar vermeyen malzemelerden ve kapak sayfası da sert kartondan yapılmıştır. Kitabın kapak resmi kitabın içeriğini ve ismini yansıtacak şekilde tasarlanmıştır. Kapağında El Ele tutuşan çocuklar vardır. Kitabın kapağında yazarın ve resimleyenin adı-soyadı, basım evi, basım yılı, kitabın adı bulunmaktadır. İç kapakta da dış kapakta yer alan tüm bilgiler yer almaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerin çoğunluğu anket araştırmasında El Ele kitaplarının kapak tasarımının çocuklarının dikkatini çekecek nitelikte olmadığını belirtmiştir (bkz. tablo 4.11). Çocukların dünyaya geldiği andan itibaren canlı parlak renklere

karşı hep duyarlılıkları vardır (Tian, 2018). Bundan dolayı kitapların kapakları hem estetik hem de dikkat çekici renklerde olmalıdır. Teknoloji çağında birçok görsel uyarıcının olması sebebiyle çocuk kitaplarının daha cazip olması için geleneksel formlardan çıkıp yeni ve farklı formlara yer verilmesi gerekmektedir (Ergöl,2008).

Okul öncesi öğretmenlerin çoğunluğu anket araştırmasında El Ele kitaplarındaki görsellerin çocukların estetik duygusunu ve hayal gücü gelişimini desteklemeyecek şekilde olduğunu belirtmiştir (bkz. tablo 4.11). Doküman analizi inceleme sonucunda da 158 sayfadan 23 sayfanın (%14,5) *"Yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır"* ilkesini uyduğu ama 135 (%85,4) sayfanın uymadığı tespit edilmiştir. El Ele kitabın hakkındaki okul öncesi öğretmen görüşleri ile doküman analizi sonuçları birbirini desteklemektedir.

El Ele kitaplarında sayfa düzeni çocukların dikkatini dağıtmayacak şekildedir. Yönerge yazıları açık net ve kısa şekilde verilmiştir. Çocukların dikkat süreleri az olduğu için sayfalarda uzun paragraflara değil de az paragraflara yer verilmiştir. Genelde resimle yazıların konusu bağlantılıdır. Yazılarda dekoratif yazı çeşitlerinden kaçınarak daha sade ve net yazı çeşitleri seçilmelidir (Alkan Ersoy ve Bayraktar, 2014; Akt: Kazancı Gül, 2018). El Ele kitapları da yazı sade seçilmiştir. Sayfa kenarlarında boşluklar en az 1 cm olmalıdır (Kaya, 2011; akt. Akgül Alak, 2016). El Ele kitaplarında sayfa kenar boşlukları 2 cm'dir. Bu sonuçlar El Ele kitabı açısından olumlu ve istenen sonuçlar olarak ifade edilebilir.

Kitaplar hem dikilip hem yapıştırılırsa daha sağlam olur (Demircan, 2006). El Ele kitapları sadece zımbalanmıştır. Öğretmenlerin bir kısmı görüşmede kitapların spiralli olmasını istemektedir. Kitapların masalara sığmadığı, kalabalık sınıflarda kitap kullanımının çok zorlaştığını belirtmişlerdir (bkz. tablo 4.18). Ankette 126 öğretmen (%59,7) kitapların spiralli olmasını istediğini belirtmiştir (bkz. tablo 4.8). Kitaplar 5 yaş grubu için kullanım açısından spiralli olabilir ama 3-4 yaş için kitapların daha sağlam yapıştırma, zımbalama ciltleme yöntemleriyle yapılması daha uygun olabilir.

Altı yaş çocuklar için MEB göre 24 puntodur (Akgül Alak, 2016). Ama El Ele kitaplarının yazı puntosu 14-16 punto arasındadır istenen yazı puntosundan küçüktür. El Ele kitaplarında yaş gruplarına göre (3-4-5 yaş) uygun yazı puntoları seçilmeli ve

yazı puntoları büyütülmelidir. Satır aralıkları en az 1 cm olmalıdır (Kaya, 2011;akt. Akgül Alak, 2016). El Ele kitaplarında satır aralığı 1 santimetreden kısadır. El Ele kitaplarındaki satır aralığı genişletilmelidir. El Ele kitaplarında renk, yazı puntosu, satır aralığı, ciltleme gibi konulara daha uygun hazırlanması beklenmektedir.

5.5 El Ele kitaplarının çocuklar açısından inceleme sonuçları

El Ele kitaplarını uygularken çocukların hisleri hakkında elde edilen bulgular şöyledir; ankette 25. soruda sorulan *"El ele kitaplarındaki etkinlikleri, çocuklar genelde severek yaparlar"* sorusuna %48,8'i katılırken, %24,2'si katılmadığını, %27'si kararsız olduğunu belirtmiştir. Görüşme yönteminde öğretmenlerin uygulama sırasında çocukların El Ele kitaplarını severek yaptıklarını 11 öğretmen belirtirken 3 tanesi sevmeyerek yaptıklarını belirtikleri görülmüştür. Anketle ve görüşme yöntemleriyle toplanan verilerde El Ele kitaplarındaki etkinlikleri, çocuklar genelde severek yaptıkları tespit edilmiştir. İki araştırma sonucu da birbirini desteklemektedir. Görüşmede öğretmenler çocuklara kitap yapmanın farklı gelişi, kitapların aitlik duygusu oluşturması, kitapta kaldığı yerden devam etme gibi durumların çocukların çok hoşlarına gittiğini için severek yaptıklarını belirtmiştir. El Ele kitaplarını çocukların severek yapması El Ele kitapları açısından olumlu bir sonuçtur. Ayrıca ankette 27. soruda sorulan *" El ele kitapları çocuklar açısından yararlı bir kaynaktır"* sorusuna %49,3'ü katılırken, %22,7'si katılmadığını, %28'i kararsız olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu El Ele kitaplarının çocuklara yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgularda bir kavram kitabı olan El Ele kitaplarının çocuklar tarafından sevilerek yapılması ve çocuklar açısından faydalı olması sebebiyle okullarda kullanıma devam edilmesi gerektiği sonucu çıkarılabilir. Çocuk kitapları çocukların, yaratıcı düşünme, dil gelişim, sosyal gelişimini, erken okuryazarlık ve yazma becerileri desteklemektedir (Çetin, 2021). Kavram kitapları çocukların çevresindeki nesneleri ve varlıklarına tanımasına yardımcı olur (Şahin, 2014). Kavram kitapları çocuklara sayıları, renkleri, şekilleri, kavramları, mevsimleri, saatleri, örüntüleri öğrenmesini destekler (Akgül Alak, 2016).

Ankette 37. soruda sorulan *"El ele kitaplarını en çok hangi yaş seviyesine uygun buluyorsunuz?"* sorusuna öğretmenlerin %52,1 (n=110) 4 yaş, %33,6 (n=71) 5 yaş, %19 (n=19) 3 yaş, %5,2 (n=11) tüm yaşlara uygun olduğunu belirtmiştir. Görüşme ile toplanan verilerde öğretmenlerin %46,15'i (n=6) El Ele kitap setinin üç yaş çocuklarının seviyesine zor geldiğini belirtirken, %53,84'ü (n=7) ise seviyesinin en çok 4 yaş çocuklarına uygun olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %79,92'i (n=10) ise El Ele kitap setinin 5 yaş grubu çocuklara kolay ya da yetersiz geldiğini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar El Ele kitaplarının tüm yaş gruplarına hitap etmediği sonucunu ulaşılmıştır. Öğretmenler en çok 4 yaş grubuna uygun olduğunu belirtmişlerdir.

El Ele kitapları hakkında öğretmenlere "çocukların yaş gruplarına (3-4-5 yaş) göre ayrılmalı mı?" sorusu sorulmuştur. Ankette 26. soruya öğretmenlerin %88,6'sı katılırken, %8,1'i katılmadığını, %3,3'ü kararsız olduğunu belirtmiştir. Görüşme yönteminde 6. soruda *"El ele kitaplarını çocuklar açısından nasıl değerlendirirsiniz?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %69,23'ü (n=9) El Ele kitaplarında yaş aralıklarının ayrılması gerektiğini belirtmiştir. Diğer 4 öğretmenin ise ayrılma-ayrılmama hakkında görüş belirtmedikleri görülmüştür. Anketle ve görüşme yöntemleriyle toplanan veriler birbirini desteklemektedir. Okul öncesi öğrenmelerinin büyük çoğunluğu El Ele kitaplarında yaş aralıklarının ayrılması gerektiğini ve her yaş seviyesine uygun olmadığını belirtmişlerdir.

Erken çocukluk döneminde çocukların kitaplarla olan ilk etkinlikleri çocukların ileri hayatında kitapla olan ilişkisini etkileyen en önemli unsurlardandır (Çakmak ve Koç, 2015). Bu sebeple çocuklara yönelik hazırlanan kitaplar çocukların yaşlarına, seviyelerine, gelişim özelliklerine uygun hazırlanmalıdır (Çeçen ve Aydemir,2011). Ders kitapları çocukların ihtiyaçlarına uygun oluşturulmalıdır (Öcal ve Yiğittir, 2007) Çocukların yetişkinliğe ulaşana kadar gelişim evreleri farklı olduğundan gelişimlerine uygun kitaplar yazılmalıdır (Çiftçi, 2015). Akgül Alak (2016) yaptığı araştırmada El Ele kitaplarından önce kullanımda olan Pamuk Şekerim kitaplarının yaş gruplarına ayrılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. El Ele kitaplarının da çocukların yaş gelişim özelliklerinin, kazanımlarının farklı olması sebebiyle yaş gruplarına ayrılması elzemdir.

5.6 El Ele kitaplarının aileler açısından inceleme sonuçları

El Ele kitaplarının aileler açısından durumu incelendiğinde; ankette öğretmenlerin çoğunluğu aileler açısından yararlı olduğunu belirtmiştir (bkz. tablo 4.12). Görüşme ile yapılan araştırmada 7. Soruda *"El Ele kitaplarını aileler açısından nasıl değerlendirirsiniz?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenlerden 7 tanesi ailelerin El Ele kitaplarının kullanılmasından hoşnut olduklarını belirtirken, 2 tanesi hoşnut olmadıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerden 3 tanesi ise hiç böyle bir dönüt almadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden 6 tanesi ise El Ele kitaplarında aile katılımının olmadığını ve eklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca yapılan anket çalışmasında 42. Soruda sorulan "*El Ele kitaplarında ek olarak hangi içeriklerin ve özelliklerin olmasını isterdiniz?" soruya* öğretmenlerin %63'ü (n=133) aile katılım çalışmalarına yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmen görüşlerine göre El Ele kitapları aileler açısından yararlı olduğunu, ailelerin hoşnut olduklarını ve kitaplarda aile katılımına yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. . El Ele kitaplarının aile katılımına ve uygulamalarına yönelik doküman analizi yöntemiyle toplanan verilerde ise hiç yer vermedikleri tespit edilmiştir. Aile katılımı okul öncesi program özelliklerinde yer alan önemli bir özellik olduğu halde El Ele kitaplarında yer almaması önemli bir eksiklik olarak görülebilir.

Literatür araştırması yapıldığında da ailenin eğitim içine dâhil edilmesinin faydalarından ve öneminden bahsedilmektedir. Keçeli-kayısılı (2008) tarafından yapılan araştırmada aile katılımının akademik başarıya etkisini yapılan araştırmaları incelemiştir. Araştırma sonunda erken yaşta başlayan aile katılım programının akademik başarıyı yordadığı ve ebeveynlerin becerileri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yaşar Ekici (2017) tarafından yapılan araştırmada aile katılımının çocukların sosyal beceri ve problem davranışlarına etkisini araştırmıştır. Araştırmasında İstanbul'da 5-6 yaş aralığında 400 çocuk ve aile üzerinde araştırma yapmıştır. Araştırma sonunda okul öncesi eğitimde aile katılımına katılan aile çocuklarında işbirliği, sosyallik artıkça, problem davranışların azaldığı görülmüştür.

Anne ve babaların eğitim sürecine katılmaları, eğitimin evde de devam etmesini, okulla işbirliği ve uyum içinde çalışmalarına ve çocukların daha başarılı olmasını sağlamaktadır (Bayraktar vd. 2015). Okul öncesinde eğitim çok yönlüdür ve ailelerle

de eğitim aktif en önemli katılımcılarındandır (Vural ve Kocabaş, 2016). Aile katılım etkinliklerinin okul öncesinde önemi büyüktür bundan dolayı El Ele kitaplarında aile katılım etkinliklerine, aile bilgilendirme bültenlerine yer verilmesi elzem bir durumdur.

5.7 El Ele kitaplarının kullanım ve uygulama açısından inceleme sonuçları

Anketin 31. sorusunda sorulan *"El ele kitaplarını genelde severek kullanıyorum"* sorusuna %39,3'ü (n=78) katılırken, %34,1'si (n=69) katılmadığını, %26,5'i (n=64) kararsız olduğunu belirtmiştir. Anket sonucuna göre severek kullanan öğretmenlerle sevmeyerek kullananlar ve kararsızlar arasında çok az fark vardır. Görüşme yöntemi ile 1. soruda sorulan "*El ele kitaplarını kullanıyor musunuz? Neden?"* sorusuna tüm öğretmenler El Ele kitabının kullandıklarını belirtmişlerdir. Bulgular incelendiğinde kullanım nedeni olarak öğretmenlerin çoğunluğunun %62,53'ü (n=8) istemeyerek zorunluluktan dolayı El Ele etkinlik kitaplarını kullandığı görülmüştür. Öğretmenlerin %34,4'ü (n=5) isteyerek kullandığını belirtmiştir. Severek kullandığını belirten öğretmenler içeriğinin güvenilir olması, etkinliklerde avantaj sağlaması ve ulaşılabilir iyi bir kaynak olması açısından kullandıklarını belirtmişlerdir. Diğer öğretmenler ise okullarda başka kaynak kitap kullanımının yasak olması, renkli ve görsel başka kaynak olmaması, ücretsiz olması, fotokopi çekilemediği durumların olması gibi zorunluluklardan kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden bir kısmı severek kullanırken bir kısmı ise zorunlu olduğu için kullanmayı tercih ettiği görülmüştür.

Anketteki 33. soruda sorulan *"El ele kitabı dışında ek başka kaynaklara da ihtiyaç duyuyorum "* sorusuna %85,3'ü katılırken, %6,9'u katılmadığını belirtmiştir. Öğretmenler büyük çoğunluğu El Ele kitaplarını kullandıkları ve kullanırken ek kaynaklara ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Öğretmenlere El Ele kitapları yeterli gelmemektedir. Bu sonuç öğretmenlerin istemeyerek kullanma sebeplerinden biri olabilir. El Ele kitaplarının kullanım açısından incelendiğinde anket araştırması sonucunda El Ele kitapları öğretmeler için yararlı bir kaynak olduğu ve etkinlikleri destekleyip tamamladığı sonucu çıkmıştır (bkz. tablo 4.13). Bu sonuç El Ele kitapları için olumlu istenen bir sonuçtur. İki sonuca baktığımızda El Ele kitaplarının yararlı

bir kitap olduğu, etkinliklere yardımcı olduğunu ama tüm programı ve eğitimi kapsamadığı için öğretmenlere yetmediği göstermektedir.

Okullara gönderilen kaynak kitaplar öğretmenlere müfredatta yer alan kazanımları birinci elden ulaştıran kaynaklardır (Güzel, 2011). Kitaplar, eğitim konularına, hedeflerine ve eğitimin işleyişine yer vererek eğitim-öğretim sürecine katkıda bulunurlar. Kitaplar öğrencilere kendi seviyelerine göre konularda ilerlemelerini ve öğrendiklerini tekrar etmelerine olanak vermektedirler. Araştırma sonucunda El Ele kitaplarını öğretmenlerin yararlı bulduğu ve yaptıkları etkinlikleri destekleyip tamamladığını belirtmişlerdir. Bu yüzden El Ele kitaplarının verilmeye devam edilmesi gerekmektedir. Fakat öğretmenlerin ek kaynağa ihtiyaç duydukları El Ele kitaplarının yeterli gelmediği tespit edilmiştir. Milli eğitim tarafından gönderilen kaynakların dışında öğretmenlerin ek kaynaklar aldırmaması hakkında da uyarı vardır (Doğan ve Torun, 2018). Bundan dolayı okullara gönderilen ders kitaplarının öğretmenlere yeterli hale getirilmesi gerekmektedir. Yeterli gelirse zaten öğretmenlerde ek kaynak arayışına girmemiş olurlar. Bundan dolayı eğitim materyali olarak okullara gönderilen El Ele kitaplarının revize edilmesi elzemdir.

Görüşme yöntemi ile yapılan araştırmada 2. soruda *"El ele kitaplarını nasıl kullanıyorsunuz?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Genelde öğretmenlerin kavramları öğretirken başka etkinlikler (hikâye, drama, sanat, fen vb.) uygulayıp daha sonra değerlendirme ya da pekiştirme amaçlı kitap kullandıklarını belirtmişlerdir. Dört öğretmen ise çocuklara kavramları öğrettikten sonra ne kadar öğrendiklerini görmek için değerlendirme amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin geneli kavram öğretimine kitapla başlamadıklarını ve okuma-yazmaya hazırlık etkinliklerinde El Ele kitaplarını kullandıklarının belirtmişlerdir.

Tuğluk vd. (2008) yaptığı araştırmada okul öncesi öğretmenlerin okuma-yazmaya hazırlık etkinliklerinde daha çok kavram öğretimi ve hikâye okuma etkinlikleri yaptığını tespit etmiştir. Görüşme yoluyla elde edilen verilerde de öğretmenler El Ele kitaplarını daha çok okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Okul öncesi dönemde zengin yazılı materyal ve çocuk kitapları ile karşılaşan çocukların ilkokulda okuma-yazma öğrenmede daha başarılı oldukları görülmüştür (Çelenk, 2003). El Ele kitaplarını okul öncesi öğretmenlerince

hazırlaması ve bu sebeple daha çok okul öncesi öğretmenlerinin yönelimlerine uygun hazırlanmış olması muhtemeldir. El Ele kitaplarından önce kullanılan Pamuk şekerim kitaplarının önsözünde temel kavramları eğlenerek ve yaşayarak öğrenmeleri için hazırlanmış eğitim materyali yazmaktadır (MEB, 2014). Okuma yazmaya hazırlık etkinliklerinde sıkça kullanılmasının nedeni El Ele kitapları bir kavram öğretim kitabı şeklinde hazırlanmış olması ve kalem kullanıma yönelik olması olabilir.

Okul öncesi öğretmenleri çoğunluğu anket araştırmasında ilkokula hazırlamada El Ele kitaplarının yetersiz olduğunu belirtmiştir (bkz. tablo 4.13). Okul öncesi eğitim, kurumlarında uygulanan gelişim alanlarını destekleyen, ilkokula hazırlayan, sarmal, gelişimsel ve eklektik özellikleri olan programa denir (MEB, 2013). Okul öncesi eğitimin amaçlarından biride çocukları ilkokula hazır hale getirmesidir. El Ele kitaplarını ilkokula hazırlamada tabi ki yaralı bir kaynaktır. Ama El Ele kitaplarındaki eksiklikler ve güncellemeler yapılırsa ilkokula hazırlamada daha faydalı bir kaynak haline gelebilir.

Öğretmenlerin El Ele kitaplarını uygulama sırasında yönergeleri sunma biçimlerinin incelendiği, anketin 34. sorusunda sorulan *"El Ele kitaplarındaki etkinlik yönergelerini doğrudan okurum"* sorusuna %57,2'si katılırken, %25,2'si katılmadığını belirtmiştir. Görüşme yöntemiyle elde edilen verilerde yönergeleri sunma biçimlerinin doğrudan okudukları ya da dolaylı anlatımla yönergeleri sundukları belirtmişlerdir. Dolaylı anlatım yöntemini kullanan öğretmenler %46,15 (n=6) iken doğrudan okuma yöntemini kullananlar % 53,84 (n=7) olduğu tespit edilmiştir. Anketle ve görüşme yöntemiyle toplanan veriler birbirini desteklemektedir. Öğretmenler çoğunluğunun yönergeleri çocuklara doğrudan okuyarak sundukları tespit edilmiştir. Bunun sebebi El Ele kitaplarındaki yönergeler açık, net ve anlaşılır olması olabilir. Erken yaşlarda çocuklar kitaplar sayesinde yazının yönünü, yeni kelimeleri, harfleri, cümleleri, yazı ve resim arasındaki farkları bu dönemde fark etmeye başlar (Gunning, 2003; akt. Gerek vd., 2018). Bu durum El Ele kitapları için olumlu bir istenen bir sonuçtur.

Öğretmenlere El Ele kitaplarının içeriğini nasıl değerlendirdikleri ve güçlü zayıf yönleri sorulmuştur. Görüşme yöntemi ile yapılan araştırmada 3. soruda

öğretmenlerin 3 tanesi güçlü yönünün olmadığını belirtirken 10 tanesi güçlü yönlerinin olduğunu düşünmektedir. Öğretmenler El Ele kitaplarının güçlü yönleri olarak "sade olması, içeriğinin güvenilir olması, renkli bir kaynak olması, kitap olması, ücretsiz olması, dezavantajlı bölgelere kadar ulaştırılması, orta düzeyde olması, planlara kolay uyum sağlaması, bir düzende ilerlemesi" olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %100 (n=13) kitabın zayıf yönlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler içeriğinin değiştirilmesi, kitap set sayısının artması, kazanım-göstergelere, kavramlara, program özelliklerine daha çok yer verilmesini, çek-kopar (spiralli) sayfalarının olması, sayfaların daha dikkat çekici, canlı, sürprizli, stickerlı olmasını, renklerin net olmasını ve kitapların yaş aralıklarının değişmesi gerektiğini belirtmişlerdir (bkz. tablo 4.18). El Ele kitaplarının bazı güçlü yönleri olduğu gibi zayıf yönlerinin de olduğu belirlenmiştir. El Ele kitaplarının güçlü yönlerinin olması istenen olumlu bir sonuçtur.

El Ele kitaplarını uygularken yaşanan zorluklar veya kolaylıklar sorusuna görüşme yönteminde yanıt aranmıştır (bkz. tablo 4.23) . El Ele kitaplarını sınıfta uygularken yaşanan zorlukları genel olarak öğretmenler "içeriğin kolay olması, kitapların masalara sığmaması, interaktif olmaması, etkinlik sayfalarının çabuk bitmesi, yaratıcılık sayfalarında ürün oluşturmada, renklerin soluk olması ve net olmaması" şeklinde ifade etmişlerdir. Öğretmenler El Ele kitaplarını kullanırken yaşanan kolaylıkları ise "ücretsiz olması, kitap içeriğin kolay olması, bir kaynak kitabın olması, renkli bir kaynak olması, genel tekrar amaçlı kullanılabilmesi, yönergelerin net, anlaşılır ve basit olması" şeklinde ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler içeriğinin kolay olmasını zorluk olarak görürken bazı öğretmenler ise kolaylık olarak gördüğünü belirtmiştir. El Ele kitaplarını uygularken bazı öğretmenlerin kolaylıkla uyguladıkları bazılarında ise güçlüklerle karşılaştığı görülmüştür.

Öğretmenlerin El Ele kitaplarını kullanma sıklığı incelendiği anketin 39. sorusuna öğretmenlerin %37 (n=78) bazen, %34,6 (n=74) sıklıkla, %16,1 (n=34) nadiren, %11,8 (25) her zaman yanıtını vermiştir. Dört kişi bu soruya yanıt vermemiştir. Hiç El Ele kitabı kullanmayan 211 kişi içinde sadece 4 kişidir. Görüşme yöntemin de ise 1. Soruda sorulan *"El ele kitaplarını kullanıyor musunuz? Neden?"* sorusuna tüm öğretmenler kullandıklarını belirtmiştir. El Ele kitaplarının Okul öncesi öğretmenler tarafından genel olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin

genel olarak bazen ya da sık sık kullandıkları tespit edilmiştir. Ankette 40. soruda sorulan *"El Ele kitaplarındaki etkinlikleri yaptırırken bir günde ortalama kaç sayfa yaptırıyorsunuz?"* sorusuna öğretmenlerin %47,8 (n=99) 3-4 sayfa, %31,4 (n=65) 1-2 sayfa, %15,5 (n=32) 5-6 sayfa, %3,4 (n=7) 7-8 sayfa, %1,9 (n=4) 9 ve üzeri sayfa yaptırdığı şeklinde yanıt vermiştir. Öğretmenlerin çocuklara genel olarak günde 1-4 sayfa aralığında El Ele kitabı yaptırdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ankette 41. soruda sorulan *"El Ele kitaplarına bir günde ayırdığınız süre ortalama kaç dakikadır?"* sorusuna öğretmenlerin %51,7 (n=107) 11-20 dakika, %23,7 (n=49) 21-30 dakika ayırdığı yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin genel olarak El Ele kitaplarına günde 11-30 dakika ayırdığı görülmüştür.

Çocukları çocukluktan yetişkinliğe hazırlayan, eğitim-öğretim hayatını destekleyen en güzel araçlardan biri çocuklara uygun hazırlanmış çocuk kitaplarıdır (Demircan, 2006). Ders kitapları eğitim amaçlarını, kazanımlarını, kavramları ve becerileri çocuklara kazandırmada öğretmenler tarafından en çok kullanılan temel eğitim materyalidir (Doğan ve Torun, 2018). El Ele kitaplarının da eğitimde genel olarak kullanıldığı görülmektedir ve bu da istenen olumlu bir sonuçtur.

El Ele kitaplarının kullanıma devamı hakkında elde edilen veriler incelendiğinde; ankette 36. soruda sorulan *"Öğretici nitelikte yani kavram kitabı olarak eğitimde hangisi kullanılmalıdır?"* sorusuna "El Ele kitapları geliştirilip kullanılmalıdır" öğretmenlerin %65,4 (n=138), "Öğretmenler kurulu tarafından belirlenen bir kitap seti kullanılmalıdır" %31,8'i (n=67) yanıtını vermiştir. Görüşme yöntemi ile elde edilen verilerde El Ele kitaplarının kullanımına devam edilmesi gerektiğini vurgulayan öğretmenler %92,30 (n=12), kullanıma devam edilmemesi gerektiğini belirten öğretmenler %7,62 (n=1) olduğu görülmüştür. Görüşme esnasında öğretmenler El Ele kitaplarının "dezavantajlı bölgelere kadar ulaşması, ücretsiz olması, renkli bir kaynak olması, içeriğinin güvenir olması, yardımcı bir kaynak olması" nedenlerinden dolayı uygulamanın geliştirilerek devam edilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Anket sonuçları ile görüşme yöntemi ile elde edilen verilerde El Ele kitaplarının geliştirilip ve değiştirilerek kullanılması gerektiğini savunmuşlardır.

Son yıllarda teknoloji eğitimde daha aktif kullanılmaya ve hızla gelişmeye başlamıştır. Günümüzde eğitim sistemi sürekli değişim ve dönüşüm içindedir. Son zamanlarda bizim eğitim sistemimizde de köklü değişiklikler ve eklemeler olmuştur

(Bakar vd., 2008). El Ele kitapları da bu değişimlere göre güncellenmelidir. Eğitime STEM, kodlama gibi yeni konular eklenmiştir. Ama El Ele kitaplarında STEM ve kodlama etkinlikleri yoktur. Kare kodlarıyla etkileşimli tahtalarda eğitimler verilirken El Ele kitaplarında da karekod yoktur. Sadece arka kapakta EBA platformuna bağlanması için bir karekodu bulunmaktadır. Ders kitaplarının Türkiye'nin her yerinde aynı kullanılması eğitimde birliği ve dezavantajlı bölgelerde de eğitim eşitliğini sağlamaktadır. Ders kitapları eğitim sistemine uygun uzmanlar tarafından hazırlandığı için içerikleri daha güvenilir olması sebebiyle öğretmenler kendilerini daha güvende hisseder (Doğan ve Torun, 2018). Ayrıca ücretsiz olması ve her çocuğa ulaşması sebeplerinde uygulamanın devam etmesi önemlidir. Okul öncesi öğretmenleri de bunu devam etmesini istemektedir.

Öğretmenlerin El Ele kitaplarında ek hangi özelliklerin olmasını istediği sorusu anketin 42. sorunda sorulmuştur. Öğretmenlerin %50 den fazlası sanat etkinlikleri, fen doğa etkinlikleri, değerler eğitimi, STEAM eğitimi, belirli gün ve haftalar, kodlama eğitimi, oyun etkinlikleri, drama etkinlikleri, tarihi ve milli kahramanlar, bilim, sanat, müzik ve edebiyat önderleri, aile katılımı, ses farkındalık çalışmalarına yer verilmesini ve spiralli olmasını istemiştir. Bulgulara baktığımızda kitapta en çok kodlama etkinliği olması istenmiştir. En az ise "karekod sistemin" yer alması seçeneği işaretlenmiştir. En az işaretlenen ve %50'nin altında kalan diğer iki seçenek ise "Anadolu masalları ve müzik etkinlikleri" seçenekleri olmuştur.

Ankette sonunda 43. soruda *"Ele Ele kitapları için başka öneri ve tavsiyeleriniz var mıdır? Varsa nelerdir?"* sorusu son olarak sorulmuştur. Bu soruya 66 yanıt verilmiştir. Verilen cevaplar genel olarak ankette sorulan sorulara benzer yanıtlar gelmiştir. Yanıtlarda genel olarak kitap sayısının artırılması, renklerin canlandırılması, yaş aralığının ayrılması, STEM-kodlama-scamper-deney gibi etkinliklere yer verilmesi, etkinliklerin farklılaştırılması, kavramları birkaç sayfada verilmesi, görseller değiştirilmeli, yaratıcı etkinliklere yer verilmeli, aile katılımı ve tatil kitapları olmalı görüşleri gelmiştir. Görüşme yöntemiyle yapılan araştırmada ise 9. soruda *"El Ele kitapları için başka öneri ve düşünceniz var mıdır? Varsa nelerdir?"* sorusuna yanıt aranmıştır. Öğretmenler kitaplarda belirli günler, aile katılımı, fen-sanat-müzik- hikâye etkinlikleri, dikkat çalışmaları, su dokular, zeka çalışmaları, Atatürk ile ilgili etkinlikler, karekodlar, güncel konular, daha sevimli

karakterler, tekerlemeler, bilmeceler, üç boyutlu çalışmalar, ses farkındalık çalışmaları, felsefe etkinlikleri, bilim insanları, görgü-nezaket kuraları, değerler eğitimi, hayvan ve doğa sevgisi etkinliklerinin de yer alması gerektiğini belirtmişlerdir.

Okul öncesi öğretmenleri El Ele kitapları içinde sanat etkinlikleri, fen doğa etkinlikleri, değerler eğitimi, STEAM eğitimi, belirli gün ve haftalar, kodlama eğitimi, oyun etkinlikleri, drama etkinlikleri, sanat etkinlikleri, felsefe etkinlikleri, Atatürkle ilgili etkinlikler, müzik etkinlikleri, tarihi ve milli kahramanlar, bilim, sanat, müzik ve edebiyat önderleri, aile katılımı, yaratıcı etkinlikler, güncel konular, ses farkındalık çalışmaları, su dokular, dikkat-zeka çalışmaları, bilmeceler, tekerlemeler, hikâyeler, üç boyutlu çalışmalar, değerler eğitimi, görgü-nezaket kuraları, hayvan ve doğa sevgisi etkinlikleri gibi bir çok çalışmanın olmasını istemektedir. Okul öncesi eğitimde bir kitap setinde bu kadar etkinliğin olması için kitap sayısının ve sayfa sayılarının çok fazla olması demektir. Buda okul öncesi eğitimde olumsuz uygulamalara yol açabilir. Çünkü El Ele kitaplarındaki çalışma sayfalarında "Bu çalışma sayfasının etkinlik kitabında yer alan az-çok kavramı ile ilgili etkinliklerden sonra uygulanması önerilmektedir" şeklinde öğretmenlere kırmızı not yazıları vardır (MEB, 2020). Bu demek oluyor ki öğretmenler az-çok kavramını çeşitli etkinliklerle kazandırmaya çalıştıktan sonra kitapta yaptırması istenmektedir Amaç öğretim hedefini direk kitaptan öğretmek değildir. El Ele kitapları pekiştirmek, verilen eğitimi desteklemek içindir. El Ele set kitaplarının sayfa sayılarını aşırı çoğaltılması, programın tüm kazanım ve göstergelerinin yer alması, tüm etkinlik çeşitlerine yer verilmesi gibi durumlar okul öncesi eğitiminde olumsuzluklara yol açabilir ve böyle bir kitap setinin hazırlanması sürekli kitaba bağımlı bir eğitime yol açabilir.

Öğretmenlerden bazıları görsellerin değiştirilmesi ve daha sevimli hale getirilmesini, gülümsemelerini istemiştir. El Ele kitabı incelendiğinde gülümseyen yüzler vardır ama özellikler bazı hayvanların yüz ifadeleri donuktur. Belki bu öneriye değerlendirilerek daha sevimli hale getirilebilir. Görüşme esnasında bir öğretmenimiz yönergeleri hikâyeleştirdiğini belirtirken bir öğretmenimizde kitap çocuklara hitap ediyormuş gibi yönergeleri verdiklerini belirtmiştir. Ayrıca

öğretmenlerden yönergelerin sevimli bir karakter konuşuyor gibi verilmesi de önerilmiştir.

El Ele kitaplarından önce okul öncesinde eğitim materyali olarak Pamuk Şekerim kitap seti kullanılmaktaydı. Akgül Alak (2016) tez araştırmasında okul öncesinde kullanılan Pamuk Şekerim 1-2 kitaplarını eğitim programı açısından ve öğretmen, çocuk gelişimi, akademisyenlerin görüşlerine göre incelemiştir. Araştırma sonucunda etkinlik kitaplarının program özelliklerine uygun olmadığı, yeterince kazanım vermediği, hayal gücünü gelişimine katkı sağlamadığı, farklı yaş gruplarına hitap etmediği, resimlerin, yönergelerin açık ve anlaşılır olmadığını, aile katılımına yönelik etkinlikler içermediğini, kitapların yaratıcılığı ve esnekliği engellediğini, Türkçe dil hataları bulunduğunu, kitapların kalıp yargılar içerdiğini, kitapların çocukların gelişimini olumsuz yönde etkileyecek özellikleri olduğunu, bireysel farklılıkları göz önüne almadığı, mantık hatalarının olduğu, etkinlik çeşidinin az ve yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Pamuk şekerim kitaplarının tekrar düzenlemesi ve geliştirilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

El Ele kitaplarından önce okullara gönderilen Pamuk Şekerim kitaplarında da program özelliklerini çok taşımadığı, kazanımlara yeterli düzeyde yer verilmediği, yaş gruplarının ayrılmadığı, hayal gücüne az yer verildiği, özel gereksinimli çocuklar için etkinliklerin olmadığı, aile katılım etkinliklerine yer verilmediği görülmüştür. Revize edilerek yenilenen El Ele kitaplarında da hala bu sorunların devam ettiği görülmüştür. Pamuk Şekerim kitaplarından sonra El Ele kitaplarında mantık hatalarının düzelttiği, yönergelerin açık net olduğu, Türkçe-dil bozukluklarının giderildiği, etkinlik çeşidi ve sayısının artırıldığı görülmüştür.

Okul öncesi öğretmenleri El Ele kitaplarının yenilenmesini, ek etkinliklere yer verilmesini, yaş gruplarının ayrılmasını istemektedir. Eğitimde en sık kullanılan eğitim kitapları çocuklarımızın yetişmesinde, gelişmesinde önemli etken olan kitaplardan öğretmenlerin tümüne yakınının memnun olması beklenmektedir (Öcal ve Yiğittir, 2007). Fakat El Ele kitaplarından okul öncesi öğretmenlerinin pek memnun olmadığı tespit edilmiştir. Eğitim programının hedeflerinin kazanılmasında ve uygulanmasında en önemli rolü öğretmenler üstlenmektedir. Bundan dolayı eğitimde karşılaştıklaşılan aksaklıkların ve eksikliklerin belirlenmesinde en birinci kaynak yine öğretmenler olmalıdır (Bakar vd., 2008). Bu yüzden eğitim

programlarını hazırlamada, uygulamada ve değerlendirmede, kitapların uygulayıcıları olan öğretmenlerin görüşlerine başvurulmalıdır.

El Ele kitapları revize edilirken yazarlar, ressamlar, tasarımcılar, editörler, psikologlar, öğretmenler, çocuk gelişimciler ve akademisyenler işbirliği içerisinde hareket etmeli ve uzman görüşleri mutlaka alınmalıdır (Akgül Alak, 2016). El Ele kitaplarının yanında öğretmenler için bir rehber kitap hazırlanabilir. Sonuç olarak; El Ele kitaplarının kullanımına geliştirilerek, güncellenerek, yaş gruplarına ayrılarak ve eksiklikler giderilerek devam edilmelidir.

6. ÖNERİLER

Yapılan araştırmanın sonucunda El Ele kitaplarının MEB 2013 OÖEP'nın özelliklerini yeterli düzeyde taşımadığı, gelişim alanlarına, kazanım-göstergelerine, kavramlara dengeli yer verilmediği, aile katılımına hiç yer verilmediği, yazı puntosunun ve satır aralığını küçük olduğu, yaş gruplarına ayrılmadığı, görsellerin hayal gücüne hitap etmediği, renk kalitesinin iyi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeplerden dolayı El Ele kitaplarının değiştirilerek ve güncellenerek revize edilmesine yönelik öneriler aşağıda sunulmaktadır.

- El ele kitaplarının MEB 2013 OÖEP'nın özelliklerine daha uygun şekilde hazırlanmalıdır. El Ele kitaplarının çocuğu daha çok merkeze alması, esnek olması, oyun ağırlıklı olması ve farklı etkinliklerle desteklemesi gerekmektedir. Keşfederek öğrenmeye ağırlık vermeli, konular araç olmalı, dengeli olmalı, günlük yaşam deneyimlerine daha çok yer verilmelidir. Ayrıca evrensel ve kültürel değerleri kazandırmaya yönelik etkinliklere, çok yönlü değerlendirmeye ve aile katılımı uygulamalarına yer vermelidir. Ayrıca özel gereksinimli çocuklar için El Ele kitapları etkinliklerinde Engelliler Haftasına, engellilerle ilgili hikâye, sanat etkinliğine vb. birkaç etkinlik türüne yer verilebilir. Ayrıca El Ele kitaplarının yanında ek bir kitap olarak uyarlama etkinlik örneklerinin yer aldığı kılavuz kitapları da olabilir. El Ele kitaplarındaki görseller, içerikler çocukların estetik duygusunu, yaratıcılık ve hayal gücü gelişimini daha çok destekleyecek nitelikte hazırlanabilir.

- El Ele kitaplarında tüm gelişim alanlarına uygun ve yeterli sayıda kazanıma ve etkinliklere yer verilmelidir. Kitapla kazandırılması zor olan kazanımlar için kısa etkinlik örneklerine yer verilebilir.

- El Ele kitaplarında tüm kavramlara, uygun oranda yer verilmelidir. Kavramlar birkaç sayfada verilerek pekiştirilmeli ve farklı etkinlik çeşitleriyle tek düze olmaktan çıkarılmalıdır.

- El Ele kitapları her yaş grubu için aynı olmamalıdır. Her yaş grubunun gelişim özelliklerine göre ayrı kitaplar hazırlanmalıdır.

- El Ele kitapları yaş grubunun özelliklerine göre sağlamlaştırılmalı ve farklı formatlarda hazırlanmalıdır. 3 yaş için bez kitaplar, hem dikişli hem zımbalı kitaplar hazırlanırken, 5 yaş için spiralli kitaplar hazırlanabilir. Kitapların spiralli olması kalabalık sınıflarda kullanım açısından kolaylık sağlamaktadır.
- El Ele kitaplarının çocuklarda kavram karmaşası oluşmaması için renk kalitesi artırılmalıdır.
- El Ele kitaplarındaki yazı puntoları büyütülmeli ve satır aralığı en az 1 cm olmalıdır.
- El Ele kitaplarında çocukları düşündürmeye, keşfetmeye ve araştırmaya yöneltecek çalışma sayfalarına yer verilebilir.
- Aile katılım etkinliklerinin okul öncesinde önemi büyüktür bundan dolayı El Ele kitaplarında aile katılım etkinliklerine, aile bilgilendirme bültenlerine yer verilebilir.
- El Ele kitaplarının "dezavantajlı bölgelere kadar ulaşması, ücretsiz olması, renkli bir kaynak olması, içeriğinin güvenir olması, yardımcı bir kaynak olması" nedenlerinden dolayı uygulamanın devam edilmesi gerekmektedir. Fakat El Ele kitapları geliştirilerek, güncellenerek ve eksiklikler giderilerek devam edilmesi gerekmektedir.
- El Ele kitapları revize edilirken okul öncesi öğretmenleri, yazarlar, ressamlar, tasarımcılar, editörler, psikologlar ve çocuk gelişimciler, akademisyenler işbirliği içerisinde hareket etmeli ve uzman görüşleri mutlaka alınmalıdır. El Ele kitaplarında kitabı hazırlayan kişiler hakkında bilgilere yer verilmelidir.

KAYNAKLAR

Akgül Alak, S. (2016). *Pamuk Şekerim I-II kitaplarının MEB okul öncesi eğitim programı (2013) açısından incelenmesi* [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Okan Üniversitesi.

Aktaş Arnas, Y. (2012). *Okul öncesi dönemde fen eğitimi.* Yaşadıkça Eğitim.

Aktaç, Ş., Kızıltan, G. ve Avcı, S. (2019). Beslenme eğitimi müdahalesine aile katılımının okul öncesi dönemdeki çocukların beslenme durumlarına etkisi, *Eğitim ve Bilim Dergisi, 44*(19), 415-431.

Alabay, E., Can, B., Kandemir, A. ve Güney, K. (2018). TÜBİTAK tarafından yayınlanan meraklı minik çocuk dergisinin değerler açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi, 16*(35), 7-26.

Alkan Ersoy, Ö. ve Bayraktar, V. (2015). Okul Öncesi Dönemde Çocuk Edebiyatı. Ayşe Turla (Ed.), *Okul öncesi dönemde çocuk edebiyatı kavramı ve çocuk kitaplarının özellikleri* (s. 9-42) içinde. Hedef Yayıncılık.

Alptekin, Z. (2018). 3-6 yaş grubu çocuklara yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarının kavram gelişimine katkısı ve temel fen kavramları açısından incelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR), 2*(1), 76-86.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı.* Sakarya Kitapevi.

Aram, D. ve Aviram, S. (2009). Mothers' storybook reading and kindergartners' socioemotional and literacy development. *Reading Psychology, 30*(2), 175-194.

Arslan, S. ve Özpınar, İ. (2009). Yeni ilköğretim 6. sınıf matematik ders kitaplarının öğretim programına uygunluğunun incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*(36), 26-38.

Aslanargun, E. (2007). Okul-aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışması. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*, 119-135.

Ayvacı, H. ve Devecioğlu, Y. (2013). 10. Sınıf fizik ders kitabı ve kitaptaki etkinliklerin uygulaması uygulanabilirliği hakkında öğretmen değerlendirmeleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(2), 418-450.

Ayvacı, H. ve Yurt, Ö. (2016). Çocuk ve bilim eğitimi. *Çocuk ve Medeniyet, 1*(1) , 15-28.

Bakar, E., Keleş, Ö. ve Koçakoğlu, M. (2009). Öğretmenlerin MEB 6. sınıf fen ve teknoloji dersi kitap setleriyle ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(1), 41-50.

Batic, J. (2021). Reading picture books in preschool and lower grades of primary school. *Center for Educational Policy Studies Journal, 11*(1), 9-26.

Bayraktar, V., Güven, G. ve Temel, Z. (2016). Okul öncesi kurumlarda görev yapan öğretmenlerin aile katılım çalışmalarına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 24*(2), 755-770.

Bayram, Z. T. (2009). *Resimli çocuk kitaplarının okuma alışkanlığı üzerindeki etkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Betawi, I. A. (2015). What effect does story time have on toddlers' social and emotional skills. *Early Child Development and Care, 185*(4), 594-600.

Bhavnagri, N.P. ve Samuels, B.G. (1996). Children's literature and activities promoting social cognition of peer relationships in preschoolers. *Early Childhood Research Quarterly, 11*(3), 307-331.

Bilgin, İ. ve Toksoy, A. (2014). Yaparak yaşayarak öğrenme etkinlikleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 0*(13), 163-169.

Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği. *Turkish Studies. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 12*(18), 121-138.

Breit-Smith, A., Olszewski, A., Swoboda, C., Guo, Y., ve Prendeville, J. (2017). Sequence text structure intervention during interactive book reading of expository picture books with preschool children with language impairment. *Child Language Teaching and Therapy, 33*(3), 287–304.

Bulut, P. ve Kuşdemir, Y. (2013). TÜBİTAK tarafından yayınlanan çocuk kitaplarının içerik özelliklerinin incelenmesi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8*(12), 215-226.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Pegem Yayıncılık.

Çakmak, A. ve Koç, K. (2015). Anaokulu çocuklarının televizyon, kitap, bilgisayar ve oyuncaklarla geçirdikleri zamanın niteliğinin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 14*(2), 513-534.

Calin, M.F., Rus, M., ve Sandu, M. L. (2021). The influence of the educational and family environment on the preschool. *Technium Social Sciences Journal, 15*(1),55–60.

Campbell, R. (1995). Readıng and wrıtıng development ın the early years (0-6 years): the role of the adult. *Journal Of Educational Studies, 32*(17), 38-53.

Çamlıbel Çakmak, Ö. (2010). Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılımı. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(1), 1-18.

Çeçen, M.A. ve Aydemir, F. (2011). Okul öncesi hikâye kitaplarının okunabilirlik açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(16), 185-194.

Çelebi Öncü, E. (2016). Anne-baba ve çocuğun etkileşimli kitap okumasının okul öncesi çocuklarının sosyal durumlara yönelik yaklaşımlarına etkisinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4*(4), 489-503.

Çelenk, S. (2003). İlk okuma yazma öğretiminde kuluçka dönemi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 36*(1-2), 75-80.

Celepoğlu, A. (2007). Sesli ve Görüntülü Yayınlar. Ö. Yılar, ve Ö. Turan (Ed.), *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı* (s. 52-66) içinde. Pegem A Yayıncılık.

Çelikkaya, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim araç gereç ve materyallerini kullanma düzeyleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32*(1), 73-105.

Çetin, H. (2021). Resimli çocuk kitaplarında resim-metin ilişkileri ve bazı sınıflandırmaların değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*(2), 533-545.

Çiftçi, F. (2015). Çocuk edebiyatında yaş gruplarına göre kitaplar ve özellikleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1) , 125-137.

Çoban, A. ve İleri, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma düzeyleri ve kullanamama sebepleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(1), 194-213.

Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Thousand Oaks CA Sage.

Creswell, J.W. ve Tashakkori, A. (2007).Differing perspectiveson mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research, 1*(4), 303-308.

Crozier, S. ve Tincani, M. (2007). Effects of social stories on prosocial behavior of preschool children with autism spectrum disorders. *J Autism Dev Disord, 37*(9), 1803-1814.

Dağlıoğlu, H. ve Çamlıbel Çakmak, Ö. (2009). Okul öncesi çocuklarına yönelik yayınlanan hikâye kitaplarının şiddet ve korku öğeleri açısından incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği, 23*(3), 510-534.

Damber, U. (2015). Read-alouds in preschool–A matter of discipline?. *Journal of Early Childhood Literacy*, *15*(2) 256-280.

Danko-McGhee, K. ve Slutsk, R. (2011). Judging a book by its cover: Preschool children's aesthetic preferences for picture books, *International Journal of Education Through Art*, *7*(2). 171-185.

Darga, H., Zayimoğlu Öztürk, F. ve Öztürk, T. (2021). Okul öncesi hikâye kitaplarının çocukların gelişim alanlarına uygunluklarının incelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi, 5*(1), 22-48.

Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(2), 12-27.

Demircan, C. (2014). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(1), 12-27.

Demir, Y. ve Atasoy, E. (2018). 5. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabının (2017) değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(2), 753-780.

Demir,Y. ve Ertaş, A. (2014). A Suggested eclectic checklist for elt coursebook evaluation. *The Reading Matrix,1*6(4), 243-252.

Dilek, A. (2017). Feridun Oral'ın resimli hikâye kitaplarındaki değerlerin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi, 15*(33), 61-86.

Dindar, H. ve Yaman, D. (2003). İlköğretim okulları birinci kademede fen bilgisi öğretmenlerinin eğitim araç-gereçlerini kullanma durumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,13*(13), 167-176.

Dirican, R.(2013*). 3-6 yaş grubu çocuklarına yönelik yayımlanan resimli hikâye kitaplarının bazı temel değerler açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Doğan, Y. ve Torun, F. (2018). Sosyal bilgiler ders kitapları nereye doğru gidiyor?, *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences, 4*(2), 111-125.

Dowburd-Young, J. (2007). *Students' responsiveness to using a multisensory approach and strategies in writing* [Unpublished Doctor's Thesis]. Arcadia University.

Duff, F. J., Reen, G., Plunkett, K., ve Nation, K. (2015). Do infant vocabulary skills predict school-age language and literacy outcomes?. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 56*, 848-856.

Düşeka, G. ve Dönmez, B. (2012). Türkiye'de yayımlanan okul öncesi eğitim programları. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD),1*(1), 68-75.

Ekinci Vural, D. ve Kocabaş, A. (2016). Okul öncesi eğitim ve aile katılımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(59), 1174-1185.

Emre, O. (2017). Sesli kitap okuma etkinliğinde, annenin kültürel sermayesinin çocuğun okul öncesi okuryazarlık gelişimine etkisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 5*(10), 235-255.

Erbay, F. ve Samur, Ö. A. (2010). Anne ve babaların çocuk kitapları hakkındaki genel görüşleri ile çocukların alıcı dil gelişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical Forthe Languages, Literature and History of Turkish, 5*(4), 1063-1064.

Erdal, K. (2008). Okul Öncesi Dönem Çocuk Kitaplarında Temizlik. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(2), 339-356.

Ergöl, A. (2008). *Anaokulu çocuk kitaplarında deneysel formlar* [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi].

Erorta Ö. ve Kayabaş, İ. (2015, 4-6 Şubat). *Anadolu üniversitesi etkileşimli e-kitap projesi* [Sözlü Sunum]. Akademik Bilişim 15, Eskişehir, Türkiye. http://docplayer.biz.tr/7876153-Anadolu-universitesi-etkilesimli-e-kitap-projesi.html

Epstein, J.L. (2010). School/family/community partnership: caring for the children we share. *Phi Delta Kappan, 92*(3), 81-96.

Erdener, E. (2009). Vygotsky'nin düşünce ve dil gelişimi üzerine görüşleri: Piaget'e eleştirel bir bakış. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7*(1), 85-103.

Ergöl, A. (2008). *Anaokulu Çocuk Kitaplarında Deneysel Formlar* [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.

Erkılıç, T. ve Can, S. (2018). Eğitim yönetimi ders kitaplarının içerik ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Anadolu University Journal of Education Faculty, 2*(4), 295-307.

Eslen-Ziya, H. ve Erhart, I. (2013). Dengeli, ölçülü, yetinen ve tek tip Türk çocuğu: resimli çocuk kitaplarında kimlik inşası. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 16*(1), 46-73.

Esteban, M., Sidera, F., Serrano, J., Amado, A. ve Rostan, C. (2010). Improving social understanding of preschool children: Evaluation of a training program. *Electronic Journal of Research Educational Psychology, 8*(2), 841-860.

Erkmen N. (2017). *Çocuk kütüphanelerinde en çok okunan çocuk kitaplarının çocuk edebiyatının temel ilkeleri bağlamında incelenmesi (Ankara ili örneği)* [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi].

Gerek, A., Karasu, H.P. ve Girgin, Ü. (2018). İşitme kayıplı bir çocuğun okulöncesi dönemde okumaya hazırlık becerilerinin paylaşılan okuma etkinliği ile

desteklenme sürecinin incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12*(25), 203-229.

Glutting, J.J., Kelly, M.S., Boehm, A.E. ve Burnett, T.R. (1989). Stability and predictive validity of the Boehm test of basic concepts- Revised among black kindergartners. *Journal of School Psychology, 27*, 365-371.

Goldman, J.A. ve Descartes, L. (2016). Food depictions in picture books for preschool children: Frequency, centrality, and affect. *Appetite, 96*, 203-208.

Golubovic-Ilic, I. ve Cirkovic-Miladinovic, I. (2020). Learnıng scıence ın preschool by usıng research approach. *Acta Didactica Napocensia, 13*(1), 77-86.

Gonzalez, J.E., Pollard-Durodola, S.D., Simmons, D.C., Taylor, A.B., Davis, M., Fogarty, M., ve Simmons, L. (2014). Enhancing preschool children's vocabulary: Effects of teacher talk before, during and after shared reading. *Early Childhood Research Quarterly, 29*(2), 214-226.

Gönen, M. (1988). *Anaokuluna giden dört-beş yaş çocuklarına resimli kitaplarla yapılan eğitimin dil gelişimine etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Gönen, M. (2015). Erken çocukluk döneminde çocuk kütüphanelerinin rolü ve önemi: Bir kütüphane programı örneği. *Milli Eğitim Dergisi, 45*(208), 76-89.

Gönen, M. ve Balat, G.U. (2002). Çocuk kitaplarına yeni bir yaklaşım: İnternet'te resimli çocuk kitapları (e-books). *Türk Kütüphaneciliği,16*(2),163-170.

Göle, M. ve Temel, F. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin nitelikli bir okul öncesi eğitim programında bulunması gereken özelliklere ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11*(3), 663-684.

Gönen, M., Uludağ, G., Tanrıbuyurdu, E. F. ve Tüfekçi, E. (2014). 0-3 yaş çocuklarına yönelik resimli çocuk kitaplarının özelliklerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29*(1), 126-139.

Gönen, M., Uygun, M., Erdoğan, Ö. ve Katrancı, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının fiziksel, içerik ve resimleme özellikleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, 42*(196), 258-272.

Gülay Ogelman, H., Seçer, Z.,Alabay, E. ve Uçar, F. (2012). Okul öncesi 5-6 yaş grubu çocukların bilişsel gelişimleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelemesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (15), 391-402.

Güneş, A. (2017). *Din Öğretimi Materyalleri*. Dem Yayınları.

Güzel, H. ve Adıbelli, S. (2011). 9. sınıf fizik ders kitabının eğitsel, görsel, dil ve anlatım yönünden incelenmesi, *S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26*, 201-216.

Güzelyurt, T. ve Nayci, Ö. (2021). Technology addiction in preschool period: an analysis on ıllustrated children's books. *Kastamonu Education Journal, 29*(2), 326-333.

Güzelyurt, T. ve Özkan, Ö. (2019). Okul öncesi dönemde çevre eğitimi: çocuk kitaplarına yönelik bir inceleme. *İlköğretim Online,18*(1), 20-30.

Hong, H. (1996). Effects of mathematics learning through children's literature on math achievement and dispositional outcomes. *Early Childhood Research Quarterly, 11*, 477-494.

Hsiang, T.P., Graham, S., Liu, X., ve Zhou, Z. (2022). Teachers' beliefs and practices in textbook selection and use when teaching Chinese as a second language. *Reading and Writing*, 1-34.

Iding, M. K. (2000). Can strategies facilitate learning from illustrated science texts books. *International Journal of Instructional Media, 27*(3), 289-301.

Isbell, R., Sobol, J., Lindauer, L., ve Lowrance, A. (2004). The effects of storytelling and story reading on the oral language complexity and story comprehension of young children. *Early Childhood Education Journal, 32*(3), 157-163.

Işıtan, S. (2005). *Resimli çocuk kitaplarının benlik kavramıyla ilgili konuları içermesi yönünden incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi].

Jalongo, M. (2004). Stories that teach life lessons. *Early Childhood Today, 19*(2), 36-43.

Johnson, C. (2015). *Concepts about the print and literacy skill acquisition of preschool students* [Unpublished Doctor's Thesis]. Walden University.

Justice, L., ve Ezell, H. (2002). Use of storybook reading to increase print awareness in at-risk children. *American Journal of Speech-Language Pathology, 11*, 17-29.

Kandır, A. ve Yazıcı, E. (2016). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın okuma yazma becerilerinin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36*(3), 451-485.

Kara, C. (2012). Çocuk kitabı seçiminde resimlemelerle ilgili olarak ebeveynin dikkat etmesi gereken başlıca unsurlar. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1*(1), 225-232.

Keat, J. B., ve Wilburne, J. M. (2009). The impact of storybooks on kindergarten children's mathematical achievement and approaches to learning. *US-China Education Review, 6*(7), 61-67.

Keçeli Kaysılı, B. (2008). Akademik başarının arttırılmasında aile katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 9*(01), 69-83.

Khodabakhshi, M. (2014). Choose a proper efl textbook: evaluation of "skyline" series. *Social and Behavioral Sciences, 9*(8), 959-967.

Kılınççı, E., Acer, D. ve Bayraktar, A. (2021). Etkileşimli ve geleneksel kitap okuma yöntemlerinin 6 yaş grubu çocukların öyküleme ve resimleme becerilerine etkisi. *Eğitim ve Bilim, 46*(208), 349-371.

Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. ve Kök, M. (2010). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi,* (16), 324-342.

Kotelianets, N., ve Kotelianets. Y. (2020). Characteristics of pre-school children's creative activity. *Technium Social Sciences Journal*, *8*(1), 26–37.

Köksal, O., Balaban Dağal, A. ve Duman, A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, *46*, 379-394.

Körükçü, Ö. (2012). Okulöncesi eğitime yönelik resimli çocuk kitaplarının bulunması gereken temel özellikler açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(2), 243-254.

Kutlu,S. (2011). *Okulöncesi Çocuk edebiyatı yapıtlarındaki resimlerin çocuğa göreliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Eskişehir İli örneği)* [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi].

Küçüközer, H., Bostan, A. , Kenar, Z. , Seçer, S. ve Yavuz, S. (2008). Altıncı sınıf fen ve teknoloji ders kitaplarının yapılandırmacı öğrenme kuramına göre değerlendirilmesi. *İlköğretim Online, 7*(1), 111-126.

Kürkçü, Ö., Kapıkıran A. N. ve Aral, N. (2016). Schwartz'ın modeline göre 3-6 yaş resimli çocuk kitaplarında değerlerin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38*, 133-151.

Lonigan, C., Burgess, S., ve Anthony, J. (2000). Development of emergent literacy and early reading skills in preschool children: Evidence from a latent-variable longitudinal study. *Developmental Psychology, 36*(5), 596-613.

McCabe, J., Fairchild, E., Grauerholz, L., Pescosolido, B. A., ve Tope, D. (2011). Gender in twentieth-century children's books patterns of disparity in titles and central characters. *Gender & Society*, *25*(2), 197-226.

MEB. (2011). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Erken Çocukluk Eğitiminde Temel İlkeler.* MEB basımevi

MEB. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. MEB basımevi

MEB. (2014). *Pamuk Şekerim 1-2 kitabı.* Saray Matbaacılık.

MEB. (2020). *El Ele 1-2-3 kitabı.* Saray Matbaacılık.

MEB. (2022). 3-5 yaş grubunda okullaşma oranı. https://www.meb.gov.tr/3-5-yas-grubunda-okullasma-orani-48e-yukseldi/ haber/25068/tr adresinden 15 Temmuz 2022 tarihinde alınmıştır.

Miles, M. B., ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousands Oaks Sage

Mohammad, R. F. ve Kumari, R. (2007) Effective use of textbooks: a neglected aspect of education in Pakistan. *Journal of Education for International Development, 3*(1), 1-12.

Mohammadi, M. ve Abdi, H. (2014). Textbook evaluation: a case study. *Social and Behavioral Sciences, 9*(8),1148-1155.

Moody, A.K., Justice, L.M. ve Cabell, S. Q. (2010). Electronic versus traditional storybooks: Relative influence on preschool children's engagement and communication. *Journal of Early Childhood Literacy, 10*(3), 294-313.

NAEYC (2022). National Association for The Education of Young Children. Retrieved 10 july 2022 from https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads /PDFs/ resources/position-statements/pscape.pdf

Nelson, C.A., Furtado, E.A., Fox, N.A., ve Zeanah, C.H. (2009). The deprived human brain. *American Scientist, 97,* 222-229.

Nitecki, E. (2015). Integrated school-family partnerships in preschool: building quality ınvolvement through multidimensional relationships. *School Community Journal, 25*(2), 195-219.

Oktay, A. (2002). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okulöncesi Dönem.* Epsilon Yayıncılık

Oktay, A. (1990). Türkiye' de okul öncesi eğitim. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 2,*151-160.

Oktay, A. (2009). Okul öncesi dönem çocuğunun gereksinimleri ve okul öncesi eğitimin temel ilkeleri. Ş. Yaşar (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş* içinde. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Oskamp, S., Kaufman, K., ve Wolterbeek, L. A. (1996). Gender role portrayals in preschool picture books. *Journal of Social Behavior and Personality, 11*(5), 27-39.

Osmanoğlu, C. (2018). İlk okuma kitaplarında değerler eğitimi: kültürel miras söylemi etrafında bir analiz. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD), 18*(2) , 1070-1101.

Öcal A. ve Yiğittir, S. (2007). İlköğretim sosyal bilgiler ders kitaplarının öğretmen görülerine göre değerlendirilmesi (Kırıkkale Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 8*(1), 51-61.

Özbay, D. (2003). Türkçe öğretiminde hedef-araç ilişkisinin ders kitabı örneğinde değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* (13), 59-69.

Özdemir, B. (2015). Karakter eğitimine yönelik yayınlanan kitapların nitelikleri. R. Kaymakcan vd. (Ed.), *Değerler ve Eğitimi- II (*s. 693-706) içinde. Dem Yayınları.

Özkan, R. (2010). Türk eğitim sisteminde himayeci değerler: İlköğretim ders kitapları örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 7*(1),1124-1141.

Özkan-Kılıç, Ö., Güleç, H. ve Genç, S.Z. (2014). Okul öncesi dönem resimli öykü kitaplarının coğrafi kavramları içermesi yönünden incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 35-52.

Öztürk M. ve Giren S. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocuklar için hazırlanan hikâye kitaplarındaki korku ve şiddet öğelerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 5*(4), 2095-2108.

Pekdoğan, S. (2017). 3-6 yaş çocuğa sahip ebeveynlerin resimli çocuk kitabı seçimi ölçütlerinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi, 0*(71), 315-326.

Pentimonti, J. M., Zucker, T.A., Justice, L. A. ve Kaderavek, J.N. (2010) Informational text use in preschool classroom read-alouds. *The reading teacher. 63*(8),656-665.

Pentimonti, J. M., Zucker, T.A., ve Justice, L. A. (2011). What are preschool teachers reading in their classrooms?. *Reading Psychology, 32*(3), 197-236.

Peters-Sanders, L.A., Kelley, E.S., Haring Biel,C., Madsen,K., Soto,X., Seven,Y., Hulk, K. ve Goldsteina, H. (2020). Moving forward four words at a time: effects of a supplemental preschool vocabulary ıntervention. *Research Article, 51*,165-175.

Petrovska,S., Sivevska, D., ve Cackov, O. (2013). Role of the game in the development of preschool child. *Procedia-social and Behavioral Science, 92,* 880-884.

Pilav, S. ve Orhan, M. (2020). 6-12 yaş grubu TÜBİTAK çocuk kitaplarının değerler eğitimi yönünden incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(3), 434-453.

Rambli, D.R.A., Matcha, W. ve Süleyman, S. (2013). Fun learning with ar alphabet book for preschool children. *Procedia Computer Science, 25*, 211 – 219.

Roberts, T.A. (2011). Home storybook reading in primary or second language with preschool children: evidence of equal effectiveness for second-language vocabulary acquisition. *Reading Research Quarterly, 43*(2), 103-130.

Saçkesen, S. (2008). *Çocuk kitapları seçiminde anne babaların ve okulöncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi].

Şahin, A .(2007). Çocuk ve Çocukluk. Ö. Yılar, L. Turan (Ed.), *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı* içinde, Pegem Yayıncılık.

Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitim programları (1952-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2013*(1), 63-73.

Sapsağlam, Ö. ve Ömeroğlu, E. (2016). Examining the effect of social values education program being applied to nursery school students upon acquiring social skills. *Educational Research and Reviews, 11*(13), 1262-1271.

Shamir A. ve Korat O. (2006) How to select CD-ROM storybooks for young children: The teacher's role. *The Reading Teacher 59,* 532-543.

Sheldon, L. E. (1988) Evaluating ELT textbooks and materials. *ELT Journal, 42*(4), 237-246.

Sikorova, Z. (2012). The role of textbooks in lower secondary schools in the Czech Republic. *IARTEM E-Journal, 4*(2), 1-22.

Skouteris, H., Watson,B. ve Lum, J. (2012). Preschool children's transition to formal schooling: the ımportance of collaboration between teachers, parents and children. *Australasian Journal of Early Childhood, 37*(4),78-85.

Sucuoğlu, B., Büyüköztürk, Ş. ve Ünsal, P. (2008). Türk çocuklarının temel-ilişkisel kavram bilgilerinin değerlendirilmesi. *İlköğretim Online, 7*(1), 203-217.

Syahbana, A. ve Pratama, M. R. A. (2017). The analysıs of englısh readıng texts based on natıonalcharacter and cultural educatıon on course book forthe tenth grade at the state of senıor hıgh school ın pamekasan. *OKARA: Jurnal Bahasa Dan Sastra,11*(1),179-191.

Symons, D.K. ve Clark, S.E. (2000). A longitudinal study of mother-child relationships anf theory of mind in the preschool period. *Social Development, 9(1),* 3-23.

Şahin, G. (2014). Okulöncesi dönem çocuk kitaplarında görsel bir uyaran olarak resim. *International Periodical Fort he Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9*(3), 1309-1324.

Şemşek, İ. (2018). Finlandiya, İngiltere ve Türkiye'nin okul öncesine yönelik sosyal politika uygulamaları. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 5*(9), 82-101.

Sildir, E. ve Tüfekçi Akcan, A. (2018). Examination of storybooks in terms of their supportiveness of socialemotional learning outcomes. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 265-286.

Şimşek Çetin, Ö. ve Alisinanoğlu, F. (2013). Okul öncesi dönemindeki çocukların yazı farkındalığını kontrol listesinin geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(8), 15-27.

Şimsek Çetin, Ö. ve Bay, N. (2015).Enhancing the early reading skills: examining the print features of preschool children's book. *International Education Studies 8*(1), 113-124.

Şimşek, H. (2010). *Lise dördüncü sınıf fizik 12 ders kitabına ilişkin öğretmen görüşleri* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Tan Şişman, G. ve Akkaya, G. (2017). Ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitaplarının öğretim programına uygunluğu açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42*(42), 1-14.

Taş, A. M. (2007). Yeni sosyal bilgiler ders kitaplarına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (17), 519-532.

Taşcı E. (2019). *0-36 Ay çocuklara yönelik resimli çocuk kitaplarının bir analizi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

TDK. (2021, Eylül). Türk Dil Kurumu. www.tdk.gov.tr adresinden 12 Eylül 2021 tarihinde alınmıştır.

Tekışık, H. H. (1994). Sınıflarda tek ders kitabı yerine çok kitap okutulmalı. *Çağdaş Eğitim Dergisi, 199*, 1-2.

Tian, Z. (2018). On the ıllustration design of children's books. *2nd International Conference on Social Sciences, Arts and Humanities*, China, 153-156.

Tomi, A. B., ve Rambli, D. R. A. (2013). An interactive mobile augmented reality magical playbook: Learning number with the thirsty crow. *Procedia computer science, 25*, 123-130.

Toppe T, Hardecker S, Haun D.B.M. (2019). Playing a cooperative game promotes preschoolers' sharing with third-parties, but not social inclusion. *Plos One. 14*(8), 1-20.

Toprak, T. (1993). *İlkokul ders kitaplarının öğretim programlarına uygunluğunun değerlendirilmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.

Tuğluk, İ.H., Kök, M., Koçyiğit, S., Kaya, H.İ. ve Gençdoğan, B. (2008). Okul öncesi öğretmenlerinin okuma-yazma etkinliklerini uygulamaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 17,* 72-81.

Tuğrul, B., Metin Aslan, Ö., Ertürk, G. ve Özen Altınkaynak, Ş. (2014). Analysis of Preschool Teachers' and Six Years Old Children's Views On Play. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 101-116.

Tuncer, M. (2016). *Okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan resimli hikâye kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi (Elazığ İli Örneği)* [Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi].

Tuncer, A. T. , Karasu, N., Altunay, B. ve Güler, Ö. (2011). Türkçe ilköğretim kitaplarında engel ve engellilik: Bir doküman analizi örneği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(2), 439-457.

Tunçeli, H. İ. ve Zembat, R. (2017). Erken Çocukluk Döneminde Gelişimin Değerlendirilmesi ve Önemi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 1-12.

Tüfekçi, D. (2014). *Çocuk Edebiyatı Kuramsal Yaklaşım.* Eğitim Kitapevi Yayınları.

Ulusoy, M. ve Altun, D. (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk edebiyatı ve resimli çocuk kitapları ile ilgili metaforları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17*(67), 1206-1221.

Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (6), 232-242.

Uzmen, S. ve Mağden, D. (2002). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş çocuklarının prososyal davranışlarının resimli çocuk kitapları ile desteklenmesi. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 15*, 193-212.

Üçışık, S., Ünlü, M. ve Özey, R . (2013). Coğrafya eğitim ve öğretiminde fotoğrafların önemi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (5), 1-8.

Ünan, Y. Z. (2012). *Okul öncesi çocuk hikâye kitaplarındaki illüstrasyonların biçim dili* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Haliç Üniversitesi.

Ünsal, Y. ve Güneş, B.,(2002). Bir kitap inceleme çalışması örneği olarak MEB ilköğretim 4. sınıf fen bilgisi ders kitabına fizik konuları yönünden eleştirel bir bakış. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. *22*(3),107-120.

Ünsal, Y. ve Güneş, B. (2003). Bir kitap inceleme çalışması örneği olarak MEB ilköğretim 8.sınıf Fen Bilgisi ders kitabına fizik konuları yönünden eleştirel bir bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 11*(2), 387-394

Veziroğlu, M. ve Gönen, M. (2012). Resimli çocuk kitaplarının MEB. Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki kazanımlara uygunluğunun incelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 37*(163), 226-238.

Yalçın Taş, E. ve Zengin, L. (2017). The early literacy at preschool education: The book or the e-book?. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 16*(4),77-83.

Yaşar Ekici, F. (2017). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki aile katılım çalışmalarına katılan ve katılmayan ailelerin çocuklarının sosyal beceri ve problem davranışları arasındaki ilişki. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(1), 543-562.

Yazıcı, N. (2013). Çocuk edebiyatı alanında üniversitelerde yapılan lisans sonrası çalışmalar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28*(1), 441-452.

Yazıcı, E. (2020). Çocuk kitaplarında bulunması gereken özellikler. Ş. Ceylan (Ed.), *Çocuk edebiyatı* içinde, Eğiten Kitap.

Yazıcı, D.N., Yıldız, C. ve Durmuşoğlu, M.C. (2018). Erken çocukluk dönemi resimli çocuk kitaplarının eğitsel özelliklerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(2), 1196-1209.

Yıldız, C. D. (2018). Okul öncesi eğitim kurumlarının yönetiminde yaşanan zorlukların değerlendirilmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,6*(18), 95-102.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yörükoğlu, A. (1997). *Çocuk Ruh Sağlığı.* Özgür Yayınları.

Yurtseven, L. (2011). *Annelerin çocuklarına hikâye okumasının çocukların sosyal beceri gelişimine etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi.

Wasik, B. A., ve Bond, M. A. (2001). Beyond the pages of a book: Interactive book reading and language development in preschool classrooms. *Journal of Educational Psychology, 93*(2), 243–250.

EKLER

EKLER

EK-A: Etik Kurul İzni

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI	TOPLANTI TARİHİ
1	6	4.01.2022

DAĞITIM YERLERİNE

Üniversitemiz Eğitim Fakültesi'nde Öğretim Üyesi olarak görev yapan Dr. Öğr. Üyesi Bahattin Deniz ALTUNOĞLU'nun sorumlu araştırmacı, Esma BAŞYİĞİT'in yardımcı araştırmacı olarak yapmayı planladıkları **""El Ele 1-2-3" Etkinlik Kitaplarının Okul Öncesi Eğitim Programına ve Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi"** isimli çalışması Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunca onaylanması uygun bulunmuştur.

Bu bilgiler ışığında; Aydınlatılmış Onam Formunun gönüllülere imzalatılarak gerekli bilgilendirmelerin yapılması ve etik davranış ilkelerine uyulması şartıyla söz konusu araştırmanın yapılması Etik Kurulumuzca uygun görülmüş ve onaylanmasına toplantıya katılan üyelerin oybirliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Muharrem ÇETİN Kurul Başkanı	Prof. Dr. Yavuz UNAT Başkan Yardımcısı	Prof. Dr. Eyüp AKMAN Kurul Üyesi
Prof. Dr. Burhan BALTACI Kurul Üyesi	Prof. Dr. Tolga ULUSOY Kurul Üyesi	Prof. Dr. Erol TURAN Kurul Üyesi
Prof. Dr. Kutay OKTAY Kurul Üyesi		

DAĞITIM LİSTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
Sayın Dr. Öğr. Üyesi Bahattin Deniz ALTUNOĞLU

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Belge Doğrulama Kodu: 9FFE4PM Belge Takip Adresi: www.kastamonu.edu.tr/belgedogrulama

Adres: Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğü, Kuzeykent Yerleşkesi, Merkez/Kastamonu
Telefon No: <txtTel>
e-Posta:
Kep Adresi: kastamonuuniversitesi@hs01.kep.tr
Faks No: (0 366) 2801038
İnternet Adresi: www.kastamonu.edu.tr
Bilgi için : Serdar Durur
Raportör
Telefon No: <txtTel>

EK-B: Okul Öncesi Eğitim Programına Göre Değerlendirme Envanterleri

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2013) BİLİŞSEL GELİŞİM KAZANIM VE GÖSTERGELER FORMU											
	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ	ÇALIŞMA SAYFALARI									
	Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.										
	Göstergeleri:										
	Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır.										
	Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar.										
	Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.										
	Kazanım 2:Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur.										
	Göstergeleri:										
	Nesne/durum/olayla ilgili tahmini söyler.										
	Tahmini ile ilgili ipuçlarını açıklar.										
	Gerçek durumu inceler.										
	Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.										
	Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar.										
	Göstergeleri:										
	Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler.										
	Eksilen ya da eklenen nesneyi söyler.										
	Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanılır.										
	Kazanım 4: Nesneleri sayar.										
	Göstergeleri:										
	İleriye/geriye doğru birer birer ritmik sayar.										
	Belirtilen sayı kadar nesneyi gösterir.										
	Saydığı nesnelerin kaç tane olduğunu söyler.										
	Sıra bildiren sayıyı söyler.										
	10'a kadar olan sayılar içerisinde bir sayıdan önce gelen sayıyı söyler.										
	10'a kadar olan sayılar içerisinde bir sayıdan sonra gelen sayıyı söyler.										

	Kazanım 5: Nesne ya da varlıkları gözlemler.									
	Göstergeleri:									
	Nesne/varlığın adını söyler.									
	Nesne/varlığın rengini söyler.									
	Nesne/varlığın şeklini söyler.									
	Nesne/varlığın büyüklüğünü söyler.									
	Nesne/varlığın uzunluğunu söyler.									
	Nesne/varlığın dokusunu söyler.									
	Nesne/varlığın sesini söyler.									
	Nesne/varlığın kokusunu söyler.									
	Nesne/varlığın yapıldığı malzemeyi söyler.									
	Nesne/varlığın tadını söyler.									
	Nesne/varlığın miktarını söyler.									
	Nesne/varlığın kullanım amaçlarını söyler.									
	Kazanım 6: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre eşleştirir.									
	Göstergeleri:									
	Nesne/varlıkları birebir eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları rengine göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları şekline göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları büyüklüğüne göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları uzunluğuna göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları dokusuna göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları yapıldığı malzemeye göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları tadına göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları kokusuna göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları miktarına göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Nesne/varlıkları kullanım amaçlarına göre ayırt eder, eşleştirir.									
	Eş nesne/varlıkları gösterir.									
	Nesne/varlıkları gölgeleri ya da resimleriyle eşleştirir.									

Kazanım 7: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre gruplar.											
Göstergeleri:											
Nesne/varlıkları rengine göre gruplar.											
Nesne/varlıkları şekline göre gruplar.											
Nesne/varlıkları büyüklüğüne göre gruplar.											
Nesne/varlıkları uzunluğuna göre gruplar.											
Nesne/varlıkları dokusuna göre gruplar.											
Nesne/varlıkları sesine göre gruplar.											
Nesne/varlıkları yapıldığı malzemeye göre gruplar.											
Nesne/varlıkları tadına göre gruplar.											
Nesne/varlıkları kokusuna göre gruplar.											
Nesne/varlıkları miktarına göre gruplar.											
Nesne/varlıkları kullanım amaçlarına göre gruplar.											
Kazanım 8: Nesne ya da varlıkların özelliklerini karşılaştırır.											
Göstergeleri:											
Nesne/varlıkların rengini ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların şeklini ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların büyüklüğünü ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların uzunluğunu ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların dokusunu ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların sesini ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların kokusunu ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların yapıldığı malzemeyi ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların tadını ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların miktarını ayırt eder, karşılaştırır.											
Nesne/varlıkların kullanım amaçlarını ayırt eder, karşılaştırır.											

	Kazanım 9: Nesne ya da varlıkları özelliklerine göre sıralar.										
	Göstergeleri:										
	Nesne/varlıkları uzunluklarına göre sıralar.										
	Nesne/varlıkları büyüklüklerine göre sıralar.										
	Nesne/varlıkları miktarlarına göre sıralar.										
	Nesne/varlıkları ağırlıklarına göre sıralar.										
	Nesne/varlıkları renk tonlarına göre sıralar.										
	Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular.										
	Göstergeleri:										
	Nesnenin mekândaki konumunu söyler.										
	Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir.										
	Mekânda konum alır.										
	Harita ve krokiyi kullanır.										
	Kazanım 11: Nesneleri ölçer.										
	Göstergeleri:										
	Ölçme sonucunu tahmin eder.										
	Standart olmayan birimlerle ölçer.										
	Ölçme sonucunu söyler.										
	Ölçme sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır.										
	Standart ölçme araçlarının neler olduğunu söyler.										
	Kazanım 12: Geometrik şekilleri tanır.										
	Göstergeleri:										
	Gösterilen geometrik şeklin ismini söyler.										
	Geometrik şekillerin özelliklerini söyler.										
	Geometrik şekillere benzeyen nesneleri gösterir.										
	Kazanım 13: Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanır.										
	Göstergeleri:										
	Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir.										
	Gösterilen sembolün anlamını söyler.										

	Kazanım 14: Nesnelerle örüntü oluşturur.										
	Göstergeleri:										
	Modele bakarak nesnelerle örüntü oluşturur.										
	En çok üç öğeden oluşan örüntüdeki kuralı söyler.										
	Bir örüntüde eksik bırakılan öğeyi söyler.										
	Bir örüntüde eksik bırakılan öğeyi tamamlar.										
	Nesnelerle özgün bir örüntü oluşturur.										
	Kazanım 15: Parça-bütün ilişkisini kavrar.										
	Göstergeleri:										
	Bir bütünün parçalarını söyler.										
	Bir bütünü parçalara böler.										
	Bütün ve yarımı gösterir.										
	Parçaları birleştirerek bütün elde eder.										
	Kazanım 16: Nesneleri kullanarak basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapar.										
	Göstergeleri:										
	Nesne grubuna belirtilen sayı kadar nesne ekler.										
	Nesne grubundan belirtilen sayı kadar nesneyi ayırır.										
	Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar.										
	Göstergeleri:										
	Bir olayın olası nedenlerini söyler.										
	Bir olayın olası sonuçlarını söyler.										
	Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.										
	Göstergeleri:										
	Olayları oluş zamanına göre sıralar.										
	Zaman ile ilgili kavramları anlamına uygun şekilde açıklar.										
	Zaman bildiren araçların işlevlerini açıklar.										
	Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir.										
	Göstergeleri:										
	Problemi söyler.										
	Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.										
	Çözüm yollarından birini seçer.										
	Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler.										
BİLİŞSEL GELİŞİM	Seçtiği çözüm yolunu dener.										

	Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer.									
	Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.									
	Kazanım 20: Nesne/sembollerle grafik hazırlar.									
	Göstergeleri:									
	Nesneleri kullanarak grafik oluşturur.									
	Nesneleri sembollerle göstererek grafik oluşturur.									
	Grafiği oluşturan nesneleri ya da sembolleri sayar.									
	Grafiği inceleyerek sonuçları açıklar.									
	Kazanım 21: Atatürk'ü tanır.									
	Göstergeleri:									
	Atatürk'ün hayatıyla ilgili belli başlı olguları söyler.									
	Atatürk'ün kişisel özelliklerini söyler.									
	Kazanım 22: Atatürk'ün Türk toplumu için önemini açıklar.									
	Göstergeleri:									
	Atatürk'ün değerli bir insan olduğunu söyler.									
	Atatürk'ün getirdiği yenilikleri söyler.									
	Atatürk'ün getirdiği yeniliklerin önemini söyler.									

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2013)
ÖZBAKIM BECERİLERİ KAZANIM VE GÖSTERGELER FORMU

	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ	
ÖZBA		
	Kazanım 1: Bedeniyle ilgili temizlik kurallarını uygular.	ÇALIŞMA SAYFALARI
	Göstergeleri:	
	Saçını tarar.	
	Dişini fırçalar.	
	Elini/yüzünü yıkar.	
	Tuvalet gereksinimine yönelik işleri yapar.	
	Kazanım 2: Giyinme ile ilgili işleri yapar.	
	Göstergeleri:	
	Giysilerini çıkarır.	
	Giysilerini giyer.	
	Ayakkabılarını çıkarır.	
	Ayakkabılarını giyer.	
	Düğme açar.	
	Düğme kapar.	
	Ayakkabı bağcıklarını çözer.	
	Ayakkabı bağcıklarını bağlar.	
	Kazanım 3: Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeler yapar.	
	Göstergeleri:	
	Ev/okuldaki eşyaları temiz ve özenle kullanır.	
	Ev/okuldaki eşyaları toplar.	
	Ev/okuldaki eşyaları katlar.	
	Ev/okuldaki eşyaları asar.	
	Ev/okuldaki eşyaları yerleştirir.	
	Kazanım 4: Yeterli ve dengeli beslenir.	
	Göstergeleri:	
	Yiyecek ve içecekleri yeterli miktarda yer/içer.	
	Öğün zamanlarında yemek yemeye çaba gösterir.	
	Sağlığı olumsuz etkileyen yiyecekleri ve içecekleri yemekten/içmekten kaçınır.	
	Yiyecekleri yerken sağlık ve görgü kurallarına özen gösterir.	

	Kazanım 5: Dinlenmenin önemini açıklar.										
	Göstergeleri:										
	Kendisini dinlendiren etkinliklerin neler olduğunu söyler.										
	Dinlendirici etkinliklere katılır.										
	Dinlenmediğinde ortaya çıkabilecek sonuçları söyler.										
ÖZBAKIM BECERİLERİ	**Kazanım 6: Günlük yaşam becerileri için gerekli araç ve gereçleri kullanır.**										
	Göstergeleri:										
	Beslenme sırasında uygun araç ve gereçleri kullanır.										
	Beden temizliğiyle ilgili malzemeleri kullanır.										
	Çevre temizliğiyle ilgili araç ve gereçleri kullanır.										
	Kazanım 7: Kendini tehlikelerden ve kazalardan korur.										
	Göstergeleri:										
	Tehlikeli olan durumları söyler.										
	Kendini tehlikelerden ve kazalardan korumak için yapılması gerekenleri söyler.										
	Temel güvenlik kurallarını bilir.										
	Tehlikeli olan durumlardan, kişilerden, alışkanlıklardan uzak durur.										
	Herhangi bir tehlike ve kaza anında yardım ister.										
	Kazanım 8: Sağlığı ile ilgili önlemler alır.										
	Göstergeleri:										
	Sağlığını korumak için yapması gerekenleri söyler.										
	Sağlığına dikkat etmediğinde ortaya çıkabilecek sonuçları açıklar.										
	Sağlığını korumak için gerekenleri yapar.										

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2013) MOTOR GELİŞİM KAZANIM VE GÖSTERGELER FORMU												
	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ	ÇALIŞMA SAYFALARI										
MOTOR GELİŞİM	**Kazanım 1: Yer değiştirme hareketleri yapar.** **Göstergeleri:**											
	Isınma ve soğuma hareketlerini bir rehber eşliğinde yapar.											
	Yönergeler doğrultusunda yürür.											
	Yönergeler doğrultusunda koşar.											
	Belli bir yükseklikten atlar.											
	Belli bir yüksekliğe zıplar.											
	Belli bir yüksekliğe tırmanır.											
	Tırmanılan yükseklikten iner.											
	Engelin üzerinden atlar.											
	Koşarak bir engel üzerinden atlar.											
	Çift ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler.											
	Tek ayak sıçrayarak belirli mesafe ilerler.											
	Belirlenen mesafede yuvarlanır.											
	Belirli bir mesafeyi sürünerek gider.											
	Belirlenen noktadan çift ayakla ileriye doğru atlar.											
	Kayma adımı yaparak belirli mesafede ilerler.											
	Galop yaparak belirli mesafede ilerler.											
	Sekerek belirli mesafede ilerler.											
	Kazanım 2: Denge hareketleri yapar. **Göstergeleri:**											
	Ağırlığını bir noktadan diğerine aktarır.											
	Atlama ile ilgili denge hareketlerini yapar.											
	Konma ile ilgili denge hareketlerini yapar.											
	Başlama ile ilgili denge hareketlerini yapar.											
	Durma ile ilgili denge hareketlerini yapar.											
	Tek ayak üzerinde durur.											

MOTOR GELİŞİM	Tek ayak üzerinde sıçrar.										
	Bireysel ve eşli olarak denge hareketleri yapar.										
	Çizgi üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.										
	Denge tahtası üzerinde yönergeler doğrultusunda yürür.										
	Kazanım 3: Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri:										
	Bireysel ve eşli olarak nesneleri kontrol eder.										
	Küçük top ile omuz üzerinden atış yapar.										
	Atılan topu elleri ile tutar.										
	Koşarak duran topa ayakla vurur.										
	Küçük topu tek elle yerden yuvarlar.										
	Raket/sopa ile sabit topa vurur.										
	Topu olduğu yerde ritmik olarak sektirir.										
	Farklı boyut ve ağırlıktaki nesneleri hedefe atar.										
	Nesneleri kaldırır.										
	Nesneleri taşır.										
	Nesneleri iter.										
	Nesneleri çeker.										
	İp atlar.										
	Kazanım 4: Küçük kas kullanımı gerektiren hareketleri yapar. Göstergeleri:										
	Nesneleri toplar.										
	Nesneleri kaptan kaba boşaltır.										
	Nesneleri üst üste dizer.										
	Nesneleri yan yana dizer.										
	Nesneleri iç içe dizer.										
	Nesneleri takar.										
	Nesneleri çıkarır.										
	Nesneleri ipe vb. dizer.										
	Nesneleri değişik malzemelerle bağlar.										
	Nesneleri yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirir.										
	Malzemeleri keser.										
	Malzemeleri yapıştırır.										
	Malzemeleri değişik şekillerde katlar.										
	Değişik malzemeler kullanarak resim yapar.										

Nesneleri kopartır/yırtar.										
Nesneleri sıkar.										
Nesneleri çeker/gerer.										
Nesneleri açar/kapar.										
Nesneleri döndürür.										
Malzemelere elleriyle şekil verir.										
Malzemelere araç kullanarak şekil verir.										
Kalemi doğru tutar.										
Kalem kontrolünü sağlar.										
Çizgileri istenilen nitelikte çizer.										
Kazanım 5: Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder. **Göstergeleri:**										
Bedenini kullanarak ritim çalışması yapar.										
Nesneleri kullanarak ritim çalışması yapar.										
Vurmalı çalgıları kullanarak ritim çalışması yapar.										
Basit dans adımlarını yapar.										
Müzik ve ritim eşliğinde dans eder.										
Müzik ve ritim eşliğinde çeşitli hareketleri ardı ardına yapar.										

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2013) SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM KAZANIM VE GÖSTERGELER FORMU											
		ÇALIŞMA SAYFALARI									
	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ										
	Kazanım 1: Kendisine ait özellikleri tanıtır. **Göstergeleri:**										
	Adını/soyadını söyler.										
	Yaşını söyler.										
	Fiziksel özelliklerini söyler.										
	Duyuşsal özelliklerini söyler.										
	Kazanım 2: Ailesiyle ilgili özellikleri tanıtır. **Göstergeleri:**										
	Anne/babasının adını, soyadını, mesleğini vb. söyler.										
	Anne/babasının saç rengi, boyu, göz rengi gibi fiziksel özelliklerini söyler.										
	Teyze/amca gibi yakın akrabalarının isimlerini söyler.										
	Telefon numarasını söyler.										
	Evinin adresini söyler.										
	Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. **Göstergeleri:**										
	Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.										
	Nesneleri alışılmışın dışında kullanır.										
	Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.										
	Kazanım 4: Bir olay ya da durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar. **Göstergeleri:**										
	Başkalarının duygularını söyler.										
	Başkalarının duygularının nedenlerini söyler.										
	Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.										
	Kazanım 5: Bir olay ya da durumla ilgili olumlu/olumsuz duygularını uygun yollarla gösterir. **Göstergeleri:**										

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM	Olumsuz duygularını olumlu davranışlarla gösterir.										
	Kazanım 6: Kendisinin ve başkalarının haklarını korur. Göstergeleri:										
	Haklarını söyler.										
	Başkalarının hakları olduğunu söyler.										
	Haksızlığa uğradığında neler yapabileceğini söyler.										
	Başkalarının haklarını korumak için ne yapması gerektiğini söyler.										
	Kazanım 7: Bir işi ya da görevi başarmak için kendini güdüler. Göstergeleri:										
	Yetişkin yönlendirmesi olmadan bir işe başlar.										
	Başladığı işi zamanında bitirmek için çaba gösterir.										
	Kazanım 8: Farklılıklara saygı gösterir. Göstergeleri:										
	Kendisinin farklı özellikleri olduğunu söyler.										
	İnsanların farklı özellikleri olduğunu söyler.										
	Etkinliklerde farklı özellikteki çocuklarla birlikte yer alır.										
	Kazanım 9: Farklı kültürel özellikleri açıklar. Göstergeleri:										
	Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler.										
	Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler.										
	Farklı ülkelerin kendine özgü kültürel özellikleri olduğunu söyler.										
	Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. Göstergeleri:										
	Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.										
	Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.										

	Sorumluluklar yerine getirilmediğinde olası sonuçları söyler.										
SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM	**Kazanım 11: Atatürk ile ilgili etkinliklerde sorumluluk alır.** **Göstergeleri:**										
	Atatürk ile ilgili etkinliklere katılır.										
	Atatürk ile ilgili duygu ve düşüncelerini farklı etkinliklerle ifade eder.										
	Kazanım 12: Değişik ortamlardaki kurallara uyar. **Göstergeleri:**										
	Değişik ortamlardaki kuralların belirlenmesinde düşüncesini söyler.										
	Kuralların gerekli olduğunu söyler.										
	İstekleri ile kurallar çeliştiğinde kurallara uygun davranır.										
	Nezaket kurallarına uyar.										
	Kazanım 13: Estetik değerleri korur. **Göstergeleri:**										
	Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.										
	Çevresini farklı biçimlerde düzenler.										
	Çevredeki güzelliklere değer verir.										
	Kazanım 14: Sanat eserlerinin değerini fark eder. **Göstergeleri:**										
	Sanat eserlerinde gördüklerini ve işittiklerini söyler.										
	Sanat eserleri ile ilgili duygularını açıklar.										
	Sanat eserlerinin korunmasına özen gösterir.										
	Kazanım 15: Kendine güvenir. **Göstergeleri:**										
	Kendine ait beğendiği ve beğenmediği özelliklerini söyler.										
	Grup önünde kendini ifade eder.										
	Gerektiği durumlarda farklı görüşlerini söyler.										
	Gerektiğinde liderliği üstlenir.										

SOSYAL VE DUYGUSAL GELİŞİM	**Kazanım 16: Toplumsal yaşamda bireylerin farklı rol ve görevleri olduğunu açıklar.** **Göstergeleri:**									
	Toplumda farklı rol ve görevlere sahip kişiler olduğunu söyler.									
	Aynı kişinin farklı rol ve görevleri olduğunu söyler.									
	Kazanım 17: Başkalarıyla sorunlarını çözer. **Göstergeleri:**									
	Başkaları ile sorunlarını onlarla konuşarak çözer.									
	Arkadaşlarıyla sorunlarını çözemediği zamanlarda yetişkinlerden yardım ister.									
	Gerekli zamanlarda uzlaşmacı davranır.									

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI (2013) DİL GELİŞİMİ KAZANIM VE GÖSTERGELER FORMU											
		ÇALIŞMA SAYFALARI									
	KAZANIMLAR VE GÖSTERGELERİ										
DİL GELİŞİMİ	**Kazanım 1: Sesleri ayırt eder.** **Göstergeleri:**										
	Sesin geldiği yönü söyler.										
	Sesin kaynağının ne olduğunu söyler.										
	Sesin özelliğini söyler.										
	Sesler arasındaki benzerlik ve farklılıkları söyler.										
	Verilen sese benzer sesler çıkarır.										
	Kazanım 2: Sesini uygun kullanır. **Göstergeleri:**										
	Konuşurken/şarkı söylerken nefesini doğru kullanır.										
	Konuşurken/şarkı söylerken sesinin tonunu ayarlar.										
	Konuşurken/şarkı söylerken sesinin hızını ayarlar.										
	Konuşurken/şarkı söylerken sesinin şiddetini ayarlar.										
	Kazanım 3: Söz dizimi kurallarına göre cümle kurar. **Göstergeleri:**										
	Düz cümle kurar.										
	Olumsuz cümle kurar.										
	Soru cümlesi kurar.										
	Bileşik cümle kurar.										
	Cümlelerinde öğeleri doğru kullanır.										
	Kazanım 4: Konuşurken dilbilgisi yapılarını kullanır. **Göstergeleri:**										
	Cümle kurarken isim kullanır.										
	Cümle kurarken fiil kullanır.										
	Cümle kurarken sıfat kullanır.										
	Cümle kurarken bağlaç kullanır.										
	Cümle kurarken çoğul ifadeler kullanır.										
	Cümle kurarken zarf kullanır.										

DİL GELİŞİMİ	Cümle kurarken zamir kullanır.										
	Cümle kurarken edat kullanır.										
	Cümle kurarken isim durumlarını kullanır.										
	Cümle kurarken olumsuzluk yapılarını kullanır.										
	Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır. Göstergeleri:										
	Konuşma sırasında göz teması kurar.										
	Jest ve mimikleri anlar.										
	Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır.										
	Konuşmayı başlatır.										
	Konuşmayı sürdürür.										
	Konuşmayı sonlandırır.										
	Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır.										
	Sohbete katılır.										
	Konuşmak için sırasını bekler.										
	Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.										
	Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir. Göstergeleri:										
	Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar.										
	Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler.										
	Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.										
	Zıt anlamlı sözcükleri kullanır.										
	Eş anlamlı sözcükleri kullanır.										
	Eş sesli sözcükleri kullanır.										
	Kazanım 7: Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar. Göstergeleri:										
	Sözel yönergeleri yerine getirir.										
	Dinledikleri/izlediklerini açıklar.										
	Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.										

DİL GELİŞİMİ	**Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. Göstergeleri:**										
	Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar.										
	Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir.										
	Dinledikleri/izlediklerini başkalarına anlatır.										
	Dinledikleri/izlediklerini resim yoluyla sergiler.										
	Dinledikleri/izlediklerini müzik yoluyla sergiler.										
	Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler.										
	Dinledikleri/izlediklerini şiir yoluyla sergiler.										
	Dinledikleri/izlediklerini öykü yoluyla sergiler.										
	Kazanım 9: Sesbilgisi farkındalığı gösterir. Göstergeleri:										
	Sözcüklerin başlangıç seslerini söyler.										
	Sözcüklerin sonunda yer alan sesleri söyler.										
	Aynı sesle başlayan sözcükler üretir.										
	Aynı sesle biten sözcükler üretir.										
	Şiir, öykü ve tekerlemedeki uyağı söyler.										
	Söylenen sözcükle uyaklı başka sözcük söyler.										
	Kazanım 10: Görsel materyalleri okur. Göstergeleri:										
	Görsel materyalleri inceler.										
	Görsel materyalleri açıklar.										
	Görsel materyallerle ilgili sorular sorar.										
	Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.										
	Görsel materyalleri kullanarak olay, öykü gibi kompozisyonlar oluşturur.										
	Kazanım 11: Okuma farkındalığı gösterir. Göstergeleri:										
	Çevresinde bulunan yazılı materyaller hakkında konuşur.										

DİL GELİŞİMİ	Yetişkinden kendisine kitap okumasını ister.										
	Okumayı taklit eder.										
	Okumanın günlük yaşamdaki önemini açıklar.										
	Kazanım 12: Yazı farkındalığı gösterir. **Göstergeleri:**										
	Çevresindeki yazıları gösterir.										
	Yazılı materyallerde noktalama işaretlerini gösterir.										
	Yazının yönünü gösterir.										
	Duygu ve düşüncelerini bir yetişkine yazdırır.										
	Yazının günlük yaşamdaki önemini açıklar.										

KAVRAM DEĞERLENDİRME FORMU											
		ÇALIŞMA SAYFA NUMARALARI									
KATEGORİLER	KAVRAMLAR										
RENKLER	Kırmızı										
	Pembe										
	Turuncu										
	Sarı										
	Yeşil										
	Mavi										
	Mor										
	Kahverengi										
	Gri										
	Siyah										
	Beyaz										
GEOMETRİK ŞEKİL	Daire										
	Çember										
	Üçgen										
	Kare										
	Dikdörtgen										
	Elips										
	Kenar										
	Köşe										
BOYUT	Büyük-Orta-Küçük										
	İnce-Kalın										
	Uzun-Kısa										
	Geniş-Dar										
MİKTAR	Az-Çok										
	Ağır-Hafif										
	Boş-Dolu										
	Tek-Çift										
	Yarım-Tam										
	Eşit										
	Kalabalık-Tenha										
	Parça-Bütün										
	Para										
YÖN/ MEKÂNDA KONUM	Ön-Arka										
	Yukarı-Aşağı										
	İleri-Geri										
	Sağ- Sol										
	Önünde-Arkasında										
	Alt-Üst-Orta										
	Altında-Ortasında-Üstünde										
	Arasında										
	Yanında										
	Yukarıda-Aşağıda										
	İç-Dış										
	İçinde-Dışında										
	İçeri-Dışarı										
	Uzak-Yakın										
	Alçak-Yüksek										
	Sağında-Solunda										

	Sağında-Solunda										
SAYI / SAYMA	1-20 arası sayılar										
	Sıfır										
	İlk-Orta-Son										
	Önceki-sonraki										
	Sıra sayısı (birinci-ikinci...)										
DUYU	Tatlı										
	Tuzlu										
	Acı										
	Ekşi										
	Sıcak-Soğuk-Ilık										
	Sert-Yumuşak										
	Kaygan-Pütürlü										
	Tüylü-Tüysüz										
	Islak-Kuru										
	Sivri-Küt										
	Kokulu-Kokusuz										
	Parlak-Mat										
	Taze-Bayat										
	Sesli-Sessiz										
DUYGU	Mutlu										
	Üzgün										
	Kızgın										
	Korkmuş										
	Şaşkın										
ZIT	Aynı-Farklı-Benzer										
	Açık-Kapalı										
	Hızlı-Yavaş										
	Canlı-Cansız										
	Hareketli-Hareketsiz										
	Kolay-Zor										
	Karanlık-Aydınlık										
	Ters-Düz										
	Düzenli-Dağınık										
	Eski-Yeni										
	Başlangıç-Bitiş										
	Kirli-Temiz										
	Aç-Tok										
	Düz-Eğri										
	Güzel-Çirkin										
	Doğru-Yanlış										
	Şişman-Zayıf										
	Yaşlı-Genç										
	Derin-Sığ										
	Açık-Koyu										
ZAMAN	Önce-Şimdi-Sonra										
	Sabah-Öğle-Akşam										
	Dün-Bugün-Yarın										
	Gece-Gündüz										

YÖNERGE VE RESİM DEĞERLENDİRME FORMU										
	ÇALIŞMA SAYFALARI									
1. Etkinlik çocukların gelişim düzeyine uygundur.										
2. Etkinlikteki yönergeler açık, net ve anlaşılırdır.										
3. Etkinlikteki yönergeler Türkçe dil kurallarına uygundur.										
4. Etkinlik öğretim ilkelerine (bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten zora) uygun olarak hazırlanmıştır.										
5. Etkinlik sayfasındaki resimler çocukların gelişim düzeyine uygundur.										
6. Etkinlik sayfasındaki resimler etkinliğe uygundur.										
7. Etkinlik sayfasındaki resimler açık, net ve anlaşılırdır.										

MEB OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ TEMEL ÖZELLİKLERİNİ DEĞERLENDİRME FORMU										
PROGRAM ÖZELLİKLERİ	ÇALIŞMA SAYFALARI									
1. Gelişimsel Bir Programdır (Çocuğun bütünsel gelişimini destekler, bütüncül bir yaklaşımla, çocuğun sosyal ve duygusal, motor, bilişsel, dil gelişim alanları ile özbakım becerilerini birlikte ele alır.).										
2. Sarmal Özellik Gösterir, Model Olarak "Eklektik" tir.										
3. Çocuk Merkezlidir.										
4. Esnektir.										
5. Temalar/Konular Amaç Değil Araçtır.										
6.Oyun Temellidir										
7. Keşfederek Öğrenme Önceliklidir.										
8. Öğrenme Merkezleri Önemlidir.										
9. Dengelidir.										
10. Yaratıcılığın Geliştirilmesi Ön Plandadır.										
11. Günlük Yaşam Deneyimlerinin ve Yakın Çevre Olanaklarının Eğitim Amaçlı Kullanılması Teşvik Edilmektedir.										
12. Kültürel ve Evrensel Değerleri dikkate alır.										
13. Değerlendirme Süreci Çok Yönlüdür										
14. Aile Eğitimi ve Katılımı Önemlidir.										
15. Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Uyarlamalara Yer Vermektedir										

EK-C: Anket

Değerli Okul Öncesi Öğretmenleri,

Bu çalışmanın amacı, MEB tarafından eğitim materyali olarak okul öncesi eğitim kurumlarına gönderilen "El ele 1-2-3" etkinlik kitaplarına yönelik sizlerin görüşlerini belirlemektir. Anket formunda kişisel bilgiler sorgulanmamaktadır. Toplanan veriler araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacak ve gizli tutulacaktır. Çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Zaman ayırıp katıldığınız için şimdiden teşekkürler.

Esma BAŞYİĞİT
Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyet: Kadın( ) Erkek ( )
Çalıştığınız kurum türü: İlkokul( ) Ortaokul( ) Bağımsız Anaokulu( ) Meslek Lisesi( )
Okulunuzun bulunduğu yerleşim yeri: Köy( ) İlçe( ) İl( )
Çalışma yılınız: 0-5( ) 6-10( ) 11-15( ) 16 ve üzeri ( )
Eğitim durumunuz: Önlisans( ) Lisans( ) Yüksek lisans( ) Doktora( )

ANKET SORULARI	**Kesinlikle katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Tamamen katılıyorum**
1.El Ele kitaplarındaki etkinlikler programında yer alan "kazanım ve göstergeleri" genel olarak kapsayacak şekildedir.					
2. El Ele kitapları Programının "çocuk merkezli olma" özelliğine uygundur.					
3. El Ele kitapları programın "esnek olma" özelliğine uygundur.					
4. El Ele kitapları programın "sarmal olma" özelliğine uygundur.					
5. El Ele kitapları programın "dengeli olma" özelliğine uygundur.					
6. El Ele kitapları programın "oyun merkezli olma" özelliğine uygundur.					
7. El Ele kitapları programın "günlük yaşamdan ve yakın çevreden örnekler sunma" özelliğine uygundur.					
8. El Ele kitapları programın "keşfederek öğrenme" özelliğine uygundur.					
9. El Ele kitapları programın "konular amaç değildir araçtır" özelliğine uygundur.					
10. El Ele kitapları programın "evrensel değerleri dikkate alma" özelliğine uygundur.					
11. El Ele kitapları programın "kültürel değerleri dikkate alma" özelliğine uygundur.					
12. El Ele kitapları programın "bireysel farklılıkları					

dikkate alma" özelliğine uygun hazırlanmıştır.					
13. El Ele kitapları programın "basitten karmaşığa doğru ilerleme" özelliğine uygun hazırlanmıştır.					
14. El Ele kitaplarının "kapak tasarımı" çocukların dikkatini çekebilecek şekilde tasarlanmıştır.					
15. El Ele kitaplarının "şekli ve boyutu" çocuklarının yaş ve gelişim düzeylerine uygundur.					
16. El Ele kitaplarının "kağıt baskısı" çocukların gözlerini yormayacak ve dikkatlerini dağıtmayacak nitelikte mattır.					
17. El Ele kitaplarındaki görseller çocukların estetik duygusunu ve hayal gücü gelişimini destekleyecek niteliktedir.					
18. El Ele kitaplarındaki görsellerin çizimleri çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygundur.					
19. El Ele kitaplarındaki görsellerin renkleri net ve iyi kalitededir.					
20. El Ele kitabındaki yönerge yazıları açık, net, anlaşılır ve sayfadaki resimlere uygundur.					
21. El Ele kitaplarındaki yazı şekli ve puntosu çocukların seviyesine uygundur.					
22. El Ele kitapları çocuklara zarar vermeyen, kaliteli ve sağlam malzemelerden yapılmıştır.					
23. El Ele kitabındaki etkinlikler çocukları düşündürmeye ve araştırmaya teşvik etmektedir.					
24. El Ele kitaplarındaki etkinlikler çocuklara kavram öğretimini desteklemede yeterlidir.					
25. El Ele kitaplarındaki etkinlikleri, çocuklar genelde severek yaparlar.					
26. El Ele kitapları çocukların yaş gruplarına (3-4-5 yaş) göre ayrılmalıdır.					
27. El Ele kitapları çocuklar açısından yararlı bir kaynaktır.					
28. El Ele kitapları aileler açısından yararlıdır.					
29. El Ele kitapları öğretmeler açısından yararlı bir kaynaktır.					
30. El Ele kitaplarını sınıf etkinliklerinde destekleyici ve tamamlayıcı kaynak olarak kullanıyorum.					
31. El Ele kitaplarını genelde severek kullanıyorum.					
32. El Ele kitaplarının çocukları ilkokula hazırlamada faydalı bir kaynak olduğunu düşünüyorum.					
33. El Ele kitabı dışında ek başka kaynaklara da ihtiyaç duyuyorum.					
34. El Ele kitaplarındaki etkinlik yönergelerini doğrudan okurum.					
35. El Ele kitapları ile sadece kavram öğretimi yapıyorum.					

36. Öğretici nitelikte yani kavram kitabı olarak eğitimde hangisi kullanılmalıdır?

A. El ele kitapları yeterlidir.
B. El ele kitapları geliştirilip kullanılmalıdır.

C. Öğretmenler kurulu tarafından belirlenen bir kitap seti kullanılmalıdır.
D. Hiç kitap kullanılmamalıdır.

37. El ele kitaplarını en çok hangi yaş seviyesine uygun buluyorsunuz?

A. 3 yaş
B. 4 yaş
C. 5 yaş
D. Hepsi

38. El ele kitapları çocukların en çok hangi gelişim alanını desteklemektedir?

A. Dil gelişimi
B. Motor gelişim
C. Öz bakım becerileri gelişimi
D. Bilişsel gelişim
E. Sosyal- Duygusal gelişim

39. El ele etkinlik kitaplarını kullanma sıklığınız nedir? Kitabı kullanıyorsanız 40 ve 41. soruyu cevaplayınız.

A. Hiçbir zaman
B. Nadiren
C. Bazen
D. Sıklıkla
E. Her zaman

40. El ele kitaplarındaki etkinlikleri yaptırırken bir günde ortalama kaç sayfa yaptırıyorsunuz?

A. 1-2 sayfa
B. 3-4 sayfa
C. 5-6 sayfa
D. 7-8 sayfa
E. 9 ve üzeri sayfa

41. El ele kitaplarına bir günde ayırdığınız süre ortalama kaç dakikadır?

A. 0-10 dk
B. 11-20 dk
C. 21-30 dk
D. 31-40 dk
E. 41 ve üzeri dk

42. El ele kitaplarında ek olarak hangi içeriklerin ve özelliklerin olmasını isterdiniz?

- Yok
- Belirli gün ve haftalar
- Kodlama eğitimi
- Stem eğitimi
- Değerler eğitimi
- Anadolu masalları
- Fen ve doğa etkinlikleri
- Sanat etkinlikleri
- Müzik etkinlikleri
- Oyun etkinlikleri
- Drama etkinlikleri
- Tarihi ve Milli halk kahramanları
- Bilim, sanat, müzik ve edebiyat önderleri
- Karekod sistemi
- Spralli olmalı
- Aile katılımı
- Ses farkındalık çalışmaları
- Diğer……
  ……
  ……
  …….

43. Ele ele kitapları için başka öneri ve tavsiyeleriniz var mıdır? Varsa nelerdir?

……
……
……
……
……
…….

EK-Ç: Görüşme Formu

Merhaba ben Esma BAŞYİĞİT. Sıhhiye Ahmet Özay Anaokulu' nda Okul Öncesi Öğretmeni olarak görev yapmaktayım. El Ele etkinlik kitabı hakkında araştırma yapıyorum. Bu araştırmamın okul öncesi eğitimde kullanılan etkinlik kitapları için yararlı olacağını düşünüyorum. Bu araştırmam için okul öncesi öğretmenleriyle görüşme yapıyorum. Yaptığım çalışmadaki bilgiler sadece bu araştırmada kullanılacak ve kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacaktır.

Görüşmenin 30 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu şekilde hem zamanı daha verimli kullanabiliriz hem de sorulara vereceğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı tutma fırsatı elde edebilirim. Bu çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Eğer sizin görüşmeye katılmadan önce sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu yanıtlamak isterim. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Demografik sorular

Kendinizi tanıtır mısınız?

Sonda:

a. En son mezun olduğunuz okul nedir?

b. Çalıştığınız okulun türü nedir?

c. Meslekte kaçıncı yılınız?

Görüşme soruları

1. El Ele kitaplarını kullanıyor musunuz? Neden?

2. El Ele kitaplarını nasıl kullanıyorsunuz?

Sonda:

a) Etkinliklerle bütünleştirirken nasıl bir yol izliyorsunuz?
b) Yönergeleri çocuklara nasıl sunuyorsunuz?

3. El Ele kitaplarını içerik açısından nasıl değerlendirirsiniz?

Sonda:

a) El Ele kitaplarının sizce güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
b) Kavram öğretimi açısından yeterli buluyor musunuz? Neden?

4. Uygulamada yaşadığınız zorluklar veya kolaylıklar var mıdır? Nelerdir?

5. El Ele kitaplarını MEB 2013 Programın özellikleri (sarmallık, esneklik, oyun merkezli vb.) özelliklerini taşıdığını düşünüyor musun? Neden?

Sonda:

a) Kazanım ve göstergeler açısından yeterli buluyor musunuz? Neden?

6. El Ele kitaplarını çocuklar açısından nasıl değerlendirirsiniz?

Sonda:

a) Çocukların (3-4-5 yaş) seviyesine uygunluk yönünden nasıl buluyorsunuz?

b) b) Gözlemlerinize dayalı olarak çocuklar bu kitabı kullanmaktan sizce ne kadar hoşnutlardır? Neden?

7.El Ele kitaplarını aileler açısından nasıl değerlendirirsiniz?

Sonda:

a) Sizce aileler bu kitabın kullanılmasından memnunlar mıdır? Neden?

8.El Ele kitapları sizce okul öncesi eğitim sınıflarında kullanılmaya devam edilmeli midir? Neden?

9.El Ele kitapları için başka öneri ve düşünceniz var mıdır? Varsa nelerdir?

EK-D Aydınlatılmış Onam Formları

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

ANKET AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler

a. Araştırmanın Başlığı	"El Ele 1-2-3" Etkinlik Kitaplarının Okul Öncesi Eğitim Programına ve Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi	
b. Araştırmanın İçeriği	El ele etkinlik kitaplarını hakkında öğretmen görüşleri almak	
c. Araştırmanın Amacı	Okul öncesi eğitimde kullanılmak için gönderilen eğitim materyali El ele 1-2-3 kitaplarının 2013 MEB okul öncesi eğitim programı açısından incelemek ve okul öncesi öğretmenlerin kitaplar hakkındaki görüşlerini belirlemektir.	
d. Araştırmanın Türü	Yüksek Lisans Tezi	X
	Doktora Tezi	
	Öğretim Üyesi Araştırması (Bilimsel Araştırma)	
	BAP Projesi	
	TÜBİTAK Projesi	
	Lisansüstü Ders Kapsamında Yapılan Araştırma	
	Diğer (Belirtiniz	
e. Araştırmanın Öngörülen İlüre Aralığı	Başlangıç 15/01./2022 Bitiş 15/03/2022	
f. Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı / Gönüllü Sayısı	250	
g. Bu Çalışmaya Gönüllünün Neden Seçildiği	Okul öncesi öğretmeni olmak	
h. Araştırmada İzlenecek Uygulama Adımları	Ön bilgi verme Aydınlanmış onam formunun incelenmesi Katılımcı onayının alınması Anketin uygulanması	
ı. Varsa Gönüllülere Yapılacak Ödemeler (ulaşım, yemek gibi)	Yok	

2. Gönüllünün / katılımcının uygulama sırasında karşılaşabileceği riskler ve rahatsızlıklar

Yok.

3. Gönüllüler / katılımcılar için araştırmadan beklenen yarar

Araştırmanın yürütülmesi sırasında olası yan etkiler, riskler ve zararlar ile haklarını konusunda bilgi almak için aşağıda belirtilen kişiyle bağlantı kurmanız yeterli olacaktır.

Adı-Soyadı	Esma BAŞYİĞİT
Telefon	

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

5. Zararların Karşılanması

Bu çalışmaya katıldığım için zarar görecek olursam, gerekli olan tıbbi bakımın sorumlu araştırmacı tarafından yerine getirileceği, uygulanan işlere bağlı olarak gelişebilecek her tür hasara (sakatlanma ve ölüm dahil) karşı güvencede olduğum, masraflarının Esma BAŞYİĞİT tarafından karşılanacağı bana bildirildi.

6. Araştırma Giderleri

Araştırma kapsamındaki bütün işlemler için benden ya da bağlı bulunduğum sosyal güvenlik kuruluşundan hiçbir ücret istenmeyecektir.

7. Gönüllülük, çalışmayı reddetme ve çalışmadan çekilme hakkı, çalışmadan çıkarılma

a. Araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama altında olmaksızın gönüllü olarak katılıyorum.
b. Araştırmaya katılmayı reddetme hakkına sahip olduğum bana bildirildi.
c. Sorumlu araştırmacıya haber vermek kaydıyla, hiçbir gerekçe göstermeksizin istediğim anda bu çalışmadan çekilebileceğimin bilincindeyim.
d. Çalışmanın yürütücüsü olan araştırmacı ya da destekleyen kuruluş, çalışma programının gereklerini yerine getirmedeki ihmalim nedeniyle ya da araştırma prosedürüne bağlı olarak onayımı almadan beni çalışma kapsamından çıkarabilir.

8. Gizlilik

Gönüllünün kimliğini ortaya çıkaracak kayıtların gizli tutulacağı, kamuoyuna açıklanamayacağı; araştırma sonuçlarının yayımlanması halinde dahi gönüllünün kimliği gizli kalacaktır.

9. Çalışmaya Katılma Onayı

Yukarıda konusu ve amacı belirtilen ve araştırmadan önce gönüllüye katılım için verilmesi gerekenbilgileri gösteren Aydınlatılmış Onam Formunu okudum ya da bana okunmasını sağladım. Araştırma hakkında aşağıda imzası olan ilgili tarafından önce sözlü sonra yazılı olarak bilgilendirildim. Katılımın isteğe çalışmanın amacını, içeriğini, gönüllü / katılımcı olarak üzerime düşen sorumlulukların tamamını anladım. Çalışma hakkında soru sorma ve ek bilgi alma olanağı buldum ve doyurucu cevaplar aldım. Bana çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi ve kendi isteğime bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğim bilgisini aldım.

Bu koşullarda;

a. Söz konusu araştırma için hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızam ile katılmayı kabul ediyorum.
b. Gerek duyulması hâlinde bilgilerimin mevzuatla belirtilen kişi, kurum ve kuruluşların erişimine,
c. Çalışmadan elde edilen bilgilerin kimlik bilgilerim gizli kalmak koşulu ile yayın için kullanılma, arşivleme ve diğer gerek duyulması bilimsel katkı amacı ile ülkemiz dışına aktarılmasına olur veriyorum.

Ek başkaca bir açıklamaya ihtiyaç duymadan söz konusu araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum.
Bu metnin imzalı bir kopyasını aldım.

10. Gönüllünün / Katılımcının

Adı-Soyadı		
Yaşı		
Cinsiyet	Erkek	
	Kadın	
İmzası		
Adresi ve Telefon Numarası		
Tarih	...../20...	

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarla

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

GÖRÜŞME AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

1. Araştırmayla İlgili Bilgiler

a. Araştırmanın Başlığı	"El Ele 1-2-3" Etkinlik Kitaplarının Okul Öncesi Eğitim Programına ve Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi	
b. Araştırmanın İçeriği	El ele etkinlik kitaplarını hakkında öğretmen görüşleri almak	
c. Araştırmanın Amacı	Okul öncesi eğitimde kullanılmak için gönderilen eğitim materyali El ele 1-2-3 kitaplarının 2013 MEB okul öncesi eğitim programı açısından incelemek ve okul öncesi öğretmenlerin kitaplar hakkındaki görüşlerini belirlemektir.	
d. Araştırmanın Türü	Yüksek Lisans Tezi	X
	Doktora Tezi	
	Öğretim Üyesi Araştırması (Bilimsel Araştırma)	
	BAP Projesi	
	TÜBİTAK Projesi	
	Lisansüstü Ders Kapsamında Yapılan Araştırma	
	Diğer (Belirtiniz	
e. Araştırmanın Öngörülen Süre Aralığı	Başlangıç 15/01./2022 Bitiş 15/03/2022	
f. Araştırmaya Katılması Planlanan Katılımcı / Gönüllü Sayısı	15	
g. Bu Çalışmaya Gönüllünün Neden Seçildiği	Okul öncesi öğretmeni olması	
h. Araştırmada İzlenecek Uygulama Adımları	Ön bilgi verme Aydınlanmış onam formunun incelenmesi Katılımcı onayının alınması Ses kaydının başlatılması Görüşmenin uygulanması	
ı. Varsa Gönüllülere Yapılacak Ödemeler (ulaşım, yemek gibi)	Yok	

2. Gönüllünün / katılımcının uygulama sırasında karşılaşabileceği riskler ve rahatsızlıklar

Yok.

3. Gönüllüler / katılımcılar için araştırmadan beklenen yarar

Kitaplarının güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koyarak okul öncesi eğitimine katkı sağlamak

4. Araştırma konusundaki soruların cevaplandırılması

Araştırmanın yürütülmesi sırasında olası yan etkiler, riskler ve zararlar ile haklarını konusunda bilgi almak için aşağıda belirtilen kişiyle bağlantı kurmanız yeterli olacaktır.

Adı-Soyadı	Esma BAŞYİĞİT
Telefon	

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

5. Zararların Karşılanması

Bu çalışmaya katıldığım için zarar görecek olursam, gerekli olan tıbbi bakımın sorumlu araştırmacı tarafından yerine getirileceği, uygulanan işleme bağlı olarak gelişebilecek herhangi bir hasara (sakatlanma ve ölüm dahil) karşı güvencede olduğum, masraflarının Esma BAŞKÖŞK tarafından karşılanacağı bana bildirildi.

6. Araştırma Giderleri

Araştırma kapsamındaki bütün işlemler için benden ya da bağlı bulunduğum sosyal güvenlik kuruluşundan hiçbir ücret istenmeyecektir.

7. Gönüllülük, çalışmayı reddetme ve çalışmadan çekilme hakkı, çalışmadan çıkarılma

a. Araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama altında olmaksızın gönüllü olarak katılıyorum.
b. Araştırmaya katılmayı reddetme hakkına sahip olduğum bana bildirildi.
c. Sorumlu araştırmacıya haber vermek kaydıyla, hiçbir gerekçe göstermeksizin istediğim anda bu çalışmadan çekilebileceğimin bilincindeyim.
d. Çalışmanın yürütücüsü olan araştırmacı ya da destekleyen kuruluş, çalışma programının gereklerini yerine getirmedeki ihmalim nedeniyle ya da araştırma prosedürüne bağlı olarak onayımı almadan beni çalışma kapsamından çıkarabilir.

8. Gizlilik

Gönüllünün kimliğini ortaya çıkaracak kayıtların gizli tutulacağı, kamuoyuna açıklanmayacağı; araştırma sonuçlarının yayınlanması halinde dahi gönüllünün kimliği gizli kalacaktır.

9. Çalışmaya Katılma Onayı

Yukarıda konusu ve amacı belirtilen ve araştırmadan önce gönüllüye katılımı için verilmesi gereken bilgileri gösteren Aydınlatılmış Onam Formunu okudum ya da bana okunmasını sağladım. Araştırma hakkında aşağıda imzası olan ilgili tarafından önce sözlü sonra yazılı olarak bilgilendirildim. Katılmam istenen çalışmanın amacını, içeriğini, gönüllü / katılımcı olarak üzerime düşen sorumlulukların olanaklarını anladım. Çalışma hakkında sorularımı sorma ve iletişim kurma olanağını buldum ve doyurucu cevaplar aldım. Bana çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi ve kendi isteğimle bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı tutulabileceğim bildiğim. Sözlü görüşme ortamında kaydedilmesine onay veriyorum.

Bu koşullarda;

a. Sözkonusu araştırmaya herhangi bir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum.
b. Gerek duyulması halinde bilgilerimin mevzuatla belirlenen kişi, kurum ve kuruluşların erişimine,
c. Çalışmadan elde edilen bilgilerin kimlik bilgilerim gizli kalmak kaydıyla ile yayın için kullanılma, arşivlenme ve diğer gerek duyulması bilimsel katkı amacı ile ülkemiz dışına aktarılmasına olur veriyorum.

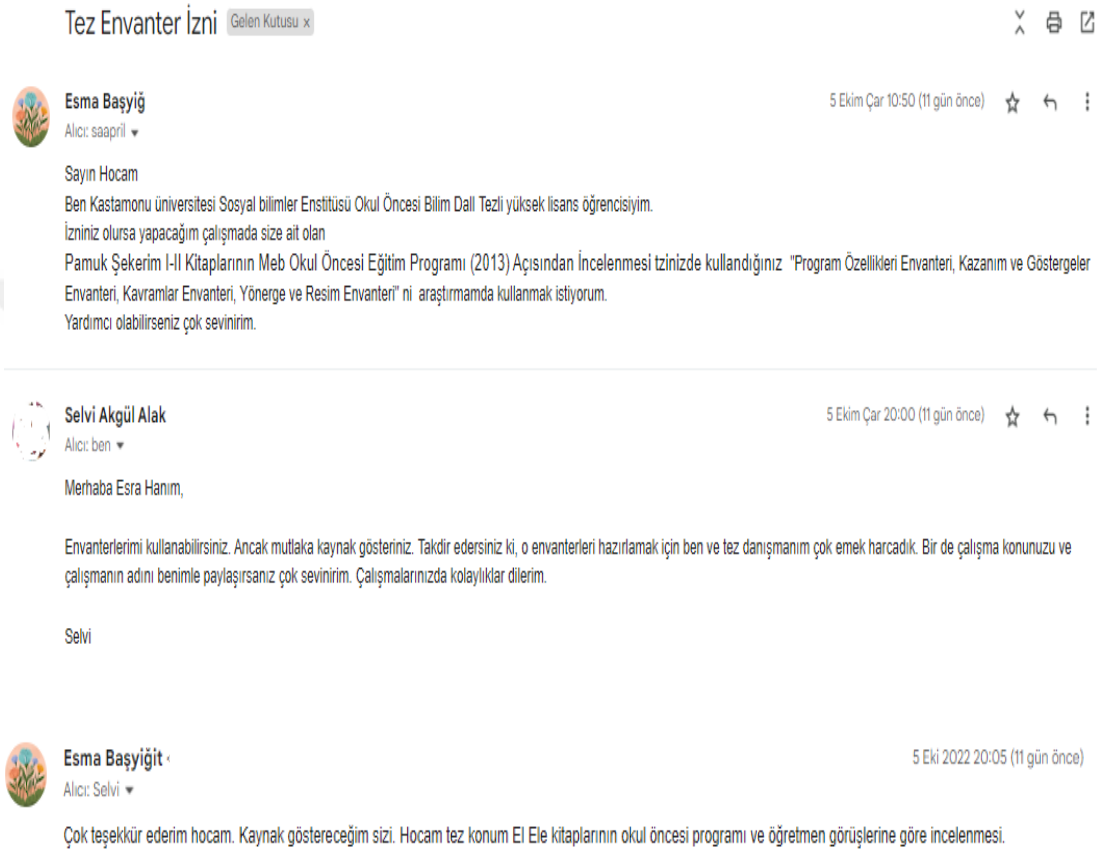
Ek başkaca bir açıklamaya ihtiyaç duymadan söz konusu araştırmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum.
Bu metnin imzalı bir kopyasını aldım.

10. Gönüllünün / Katılımcının

Adı-Soyadı		
Yaşı		
Cinsiyet	Erkek	
	Kadın	
İmzası		
Adresi ve Telefon Numarası		
Tarih	... /... /20...	

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayarla

EK-E Envanter Formlarının Kullanım İzni (Akgül Alak,2016)

Tez Envanter İzni Gelen Kutusu ×

Esma Başyiğ 5 Ekim Çar 10:50 (11 gün önce)
Alıcı: saapril

Sayın Hocam
Ben Kastamonu üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü Okul Öncesi Bilim Dall Tezli yüksek lisans öğrencisiyim.
İzniniz olursa yapacağım çalışmada size ait olan
Pamuk Şekerim I-II Kitaplarının Meb Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) Açısından İncelenmesi tzinizde kullandığınız "Program Özellikleri Envanteri, Kazanım ve Göstergeler Envanteri, Kavramlar Envanteri, Yönerge ve Resim Envanteri" ni araştırmamda kullanmak istiyorum.
Yardımcı olabilirseniz çok sevinirim.

Selvi Akgül Alak 5 Ekim Çar 20:00 (11 gün önce)
Alıcı: ben

Merhaba Esra Hanım,

Envanterlerimi kullanabilirsiniz. Ancak mutlaka kaynak gösteriniz. Takdir edersiniz ki, o envanterleri hazırlamak için ben ve tez danışmanım çok emek harcadık. Bir de çalışma konunuzu ve çalışmanın adını benimle paylaşırsanız çok sevinirim. Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

Selvi

Esma Başyiğit 5 Eki 2022 20:05 (11 gün önce)
Alıcı: Selvi

Çok teşekkür ederim hocam. Kaynak göstereceğim sizi. Hocam tez konum El Ele kitaplarının okul öncesi programı ve öğretmen görüşlerine göre incelenmesi.